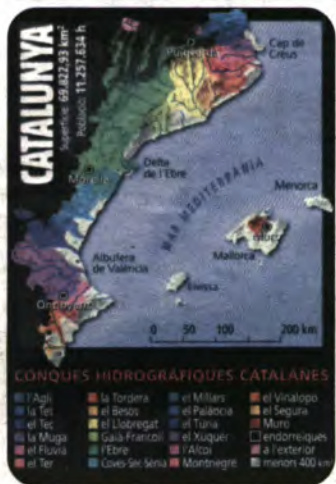

Hem vist a les televisions espanyol(ist)es (què pensavem, que aquesta gent havien canviat?) tornen a la sistemàtica manipulació dels cervells: en lloc de mostrar-nos els assassins de nins i civils i l'horror de la destrucció ens mostren l'alegria de l'enderroc de l'estàtua d'en Saddam.

**ESBIRROS D'ASNARI!
MANIPULADORS
BARRUTS!!**

L'ESTEL

Amb el suport de:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

A.P.P.E.C.
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

www.racocatala.com/esteldemallorca
E MAIL esteldemallorca@racocatala.com

ANY XXIII. NÚMERO 506

1° DE MAIG DEL 2003

PREU: 2 €

PINA

En Joan Torrents és l'amo de Bar s'Estanc a Pina. La seva repadrina Francina Bibiloni va obrir aquest establiment fa uns 120 anys. Tel. 971 665 087

LLORITO

En Nadal Real i na Maria Amengual són els amos de Restaurant Es Pou a Llorito. Despatxen menús a 6 €. Fan banquets de bodes, comunions ... Fan serveis a domicili. Tel. 971 524 198

En Jaume Torelló i el seu fiol Joan Vandrèll regenten des de fa 17 anys el Forn Can Guillemet a la Plaça de Sineu. En Joan que és de l'Obreria de Sant Marc (patró de Sineu), en prega que publiquen aquesta poesia.

Sant Marc sona sa guitarra
Te es coll sec i escanyat,
De cantar tot emprenyat:
Volem pau, no a la guerra!
Tel. 971 520 842

Fa mig any que na Maria Torrandell regenta la Carnisseria Torrandell a la Plaça de Sineu. Tel. 971 520 237

Son els components de l'Agrupació Ciclista de Sineu. Els diumenges berenen plegats i fan excursions en bicicleta. Tel. 971 520 003

Fa 2 anys que na Maria Pujades i en Miquel Alomar regenten la Llar dels Padrins a Sineu. Aquest edifici també alberga el centre cultural. Tel. 971 520 627

Fa 9 mesos que en Pere Gili i na Lourdes Valverdú han obert la Cafeteria croisanteria Sineu a la Plaça des Fossar de Sineu. Despatxen el pa amb oli, hamburgueses, llom torrat etc. Tel. 971 520 031

Fa 12 anys que en Gabriel Sanxo i na Caterina Sabater regenten el Bar Es Triquet a la Plaça des Fossar de Sineu. Un plat de frit amb el seu vi val 5 €. Tel. 971 520 136

En Salvador Gil d'Algaida amb en Joan Martín de Liucmajor regenten el Restaurant Amistat al carrer major de Sineu. Se menja a la carta per una quinzena d'euro. Tel. 971 520 172

**NO VOLEM SANG
PER PETROLI**

NO ALS VAMPIRS DEL PETROLI

**ATUREM
LA GUERRA
CONTRA IRAQ**

**PAREM LES MATANCES
DE NINS I CIVILS
LA GUERRA ÉS EL
TERRORISME DELS RICS**

França, l'estat més xenòfob d'Europa, el que ha comès més crims sota una aparent democràcia, el principal botxí de les nacions sense estat. Els qui més han fet per fer desaparèixer el català.

ENTRE PARÈNTESIS

Desclot

**el Català,
una llengua
d'Europa**

Amb 10,8 milions de parlants, el Català és la 7ena llengua més parlada d'Europa.

**de tu a tu,
sempre en català**

**LA
REVISTA
DELS
EMPRESARIS**

Foc i Fum

MATEU MARIÓDE SANT JOAN

- * Al voltant d'un cinquanta per cent dels ancians que estan en residències presenten malnutrició segons ha posat de manifest el III Curs de Nutrició per a Metges de Residències geriàtriques, que s'ha fet aquests dies a Madrid. El cinc per cent dels ancians espanyols viuen en residències geriàtriques, i afegeix que la pèrdua del 10 per cent del pes habitual en sis mesos duu un major risc de mortalitat en aquestes persones majors. Ja ho sabeu companys. Procurau tenir una bona casa i diners per mantenir-la que això d'anar a l'hospici era dolent hi ho és encara.
- * Dir la veritat és rendable, sobretot en democràcia, llevat del País Basc on tanquen diaris dient que son de l'ETA. A L'ESTEL no havien tingut mai tantes cridades demanant una subscripció, degut a que diem la veritat i donam notícies que no donen els periòdics convencionals, i que diem la veritat dels escàndols del PP relacionat amb el prestigi, les ànsies guerrerres de n'Aznar i altres brutors que taquen de morques al Partit Popular. És clar que també tenim telefonades de militants i exalts càrrecs d'aquest partit que se donen de baixa del nostre periòdic perquè no poden aguantar més temps les nostres veritats.
- * Mai s'havien vist tantes grues a la costa Ilucmajorera. La construcció de cases va a un ritme frenètic. I llavors els de PP diuen que hi ha crisi. A Badia Gran hi havia una associació de la tercera edat. Ara n'hi ha dues, una al costat de l'altre. La gent diu que una és del PP i l'altre dels altres partits. La veritat és que una està patrocinada per la Conselleria de Presidència, el conseller de la qual és n'Antoni Garcies del PSOE, i a l'altre hi ha una fotografia ben grossa de na Maria Antònia Munar, presidenta del Consell de Mallorca.
- * El Dissabte de Glòria a l'horabaixa, TV3 va emetre la pel·lícula Reis de Reis de Nicholas Ray. La història ens diu que quan passaren els fets de la Mort i Passió de Jesús, feia 60 anys que els romans havien envaït Judea a sant i foc i que els jueus n'estaven ben empenyats. Que sant Joan el Baptiste, era una patriota jueu (un abertzale, en llengua basca), igual que en Barrabàs era un abertzale i no un bandoler cons ens ha contat la història oficial i que el Bon Jesús era un altre abertzale a qui damnaren a mort els romans, ja que els pobres jueus estaven ocupats per Roma i no tenien cap poder judicial, ni fiscal, ni de res. De manera que, mentida podrida que "Los malvados judios" matessin a Jesús, com deien els llibres sagrats i les antifones de Setmana Santa nomès fa una cinquantena d'anys amb l'església ben plena de fidels. Mentida que en Barrabàs fos un delinqüent com el pinta la història dels guanyadors. En Barrabàs fou un patriota, encara que la gent enganyada, quan veu una cosa molt mal feta diu que és una barrabassada. Igual que és una mentida podrida d'en Bush, Blair i Aznar, que els iraquians tenguessin armes de destrucció massiva. Ω

ESCEPTICISME

1. DEFINICIÓ

Ser escèptic no significa prejutjar res com a impossible, sinó simplement, creure només en allò que s'hagi demostrat mitjançant una prova experimental que no pugui deixar espai raonable per al dubte. Definir a priori certes coses com a impossibles, i, doncs, descartar automàticament tot possible testimoni que aquests fenòmens s'hagin esdevingut no és pas una actitud escèptica, sinó, al contrari, un tancament mental que portaria al dogmatisme, obstacle sempre per comprendre la realitat. Així, per exemple, entre 1519 i 1522 Magalhães i Elcano feren la primera volta al món de què es té notícia a Europa; fins al segle XVI, resultava argumentable i defensable la idea que la terra és plana, per la qual cosa, realitzar una volta al món havia de resultar, lògicament, impossible; en conseqüència, segons aquesta manera de raonar, Elcano, afirmant que havia fet la volta al món -Magalhães havia mort durant el viatge-, era un farsant i un mentider perquè pretenia fer creure una cosa impossible; naturalment, aquest dogmatisme duia a persistir en l'error de continuar creient que la terra és plana. L'actitud d'un escèptic, en aquest cas, consistia a examinar si Elcano aportava testimonis comprovables que realment havia fet la volta al món; un cop vista la veracitat dels testimonis d'Elcano, allò que s'esqueia era abandonar la idea que la terra és plana perquè la realització de la volta al món havia demostrat que la terra és rodona.

Per a un escèptic, la manera de comprovar si una cosa és certa o no és el mètode experimental de la ciència, en què, per una banda, tot s'ha de basar en la prova mitjançant l'experimentació i, per altra banda, només es poden tenir en compte afirmacions basades en el principi de falsabilitat, és a dir, afirmacions la veracitat de les quals pugui comprovar-se mitjançant un experiment.

Existeixen al món organitzacions escèptiques el propòsit de les quals consisteix a difondre la raó i la ciència com a únics mitjans fiables d'intentar comprendre la realitat. Aquestes entitats troben la seva raó de ser en tota una sèrie de pretesos fenòmens esotèrics i paranormals que se'ns volen presentar com a verídics i, doncs, com a testimoni de l'existència d'una realitat oculta, situada més enllà dels límits de la raó i de la ciència: tothom es troba

prediccions astrològiques al diari, els mitjans de comunicació es fan ressò de persones amb suposats poders paranormals, a tot arreu hi ha qui pretén solucionar problemes psicològics mitjançant el joc del tarot i, no hi poden faltar, els relats de suposats testimonis de visites d'extraterrestres, els quals, segons d'altres, haurien estat els constructors dels monuments de les grans civilitzacions del passat. No cal, doncs, ser un iniciat en les dites ciències ocultes per haver hagut d'entrar en contacte amb tot aquest món.

L'escèptic no s'ha de proposar pas erradicar el món de la màgia i l'ocultisme. Aquests àmbits d'irracionalitat han existit i existiran sempre; en tot moment, algú hi voldrà buscar les respostes a les seves preguntes sobre si mateix i la realitat que l'envolta; per altra banda, en una societat democràtica, hom té dret a creure el que vulgui per extravagant que sigui. L'objectiu dels escèptics ha de ser, simplement, donar a conèixer una visió racional del món perquè la gent sàpiga que existeix una alternativa a la màgia i a l'esoterisme, cosa avui dia difícil perquè, com hem vist, en els mitjans de comunicació tenen més audiència els temes esotèrics que no pas els científics, amb la qual cosa, el criteri de la gent, base per a la seva capacitat de decidir lliurement, queda viciat i esbiaixat cap al món ocult. De fet, perquè no s'ha de creure en els horòscops si tots els diaris en porten?, o per quin motiu no és veritat que determinades persones tinguin poders paranormals, si hi ha qui surt a la televisió fent-ne una demostració -cas, per exemple, d'Uri Geller-? o si algú proposa tècniques de medicina alternativa, per què no confiar-hi si a les farmàcies es venen productes homeopàtics o si hi ha consultoris de metges acupunturistes? i, finalment, per què no hi ha extraterrestres que visitin la Terra si hi ha qui n'ha vist i, potser, fins i tot, l'han abduït els alienígenes. Ací creiem que els criteris de la gent sobre aquests temes podrien variar si la visió racional i científica del món aconseguís un grau de difusió només igual al de l'esoterisme. Així, per exemple, si a les escoles s'ensenyava a la canalla una descripció elemental del sistema solar, és a dir, uns rudiments d'astronomia, per què no se'ls ensenya dins de la mateixa lliçó la manca de fonaments de la pretesió que observar els planetes serveixi per comprendre el caràcter de les persones i el seu destí? Ω

Xavier Deulonder i Camins

Necessitam comercials arreu de la nació catalana i especialment a Eivissa i a Menorca. Telefonau-nos a l'Estel. Tel. 971 265 005

M a l l o r q u í
La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears,
és oficial a Mallorca.
Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix
escoles catalanes al teu poble o barriada

ATEUS DE CATALUNYA

Els abusos sexuals del clero, un pou sense fons!

La renúncia del cardenal Law i la diòcesi de Bòston gairebé en bancarrota per l'allau de demandes, balanç provisional d'una crisi que esquitxa ja més d'un miler de capellans

La profunda crisi que afecta l'Església Catòlica dels Estats Units per l'escàndol dels abusos sexuals a menors va portar a finals de l'any passat el Vaticà a prendre algunes mesures dràstiques en un intent de frenar el seu descàndol i recuperar una certa iniciativa davant l'allau de crítiques de la societat civil americana.

A mitjans de desembre el cardenal Giovanni Battista Re, prefecte per la Congregació dels Bisbes, en una carta en anglès dirigida a Wilton Gregory, president de la Conferència Episcopal dels Estats Units, va presentar, amb el beneplàcit del Papa, una relació de "normes essencials" redactades en llatí — això sempre resulta útil per limitar-ne la difusió — destinades a acabar amb la lacra de la pederàstia a l'Església. Aquestes normes modifiquen alguns aspectes del document que l'estiu passat van aprovar els bisbes americans amb la mateixa finalitat, per considerar que la doctrina de tolerància zero que proposaven dolia de falta de rigor en alguns aspectes.

Entre les modificacions el nou text aposta per recollir el principi de presumpció d'innocència pels membres del clero que no hagin estat formalment condemnats. No hi ha res a objectar, introduir garanties processals sempre és una mesura raonable mentre no s'utilitzi per encobrir possibles delictes o per obstaculitzar les investigacions. Però la norma també proposa que els infractors "siguin castigats amb les penes més severes sense excloure, si el cas ho requereix, la reducció a l'estat laic" en els supòsits més greus... Sobre aquest punt ja hem suggerit en altres ocasions que l'Església, o alguns dels seus dirigents, no acaben d'entendre el concepte de justícia civil, ni molt menys de justícia social, i segueixen aferrant-se a la mentalitat corporativista per protegir els seus membres de qualsevol possible imputació per davant de l'interès de les víctimes, fins i tot en casos de culpabilitat demostrada, substituint frívolament la responsabilitat legal — civil o penal — per sancions religioses, com la pèrdua de la seva dignitat eclesiàstica. Els delictes civils han de ser jutjats per tribunals civils, al marge de les sancions que, si es vol, pugui imposar l'autoritat religiosa o moral corresponent.

Subvertir l'una per l'altre titllant d'anticlericals els ciutadans que reclamen igualtat en l'aplicació de la llei solament posa de manifest una profunda i perillosa manca de cultura democràtica.

Altres punts del document promogut per la Santa Seu que han aixecat polèmica són el fet que els bisbes no estaran obligats a notificar als tribunals civils les denúncies d'abús sexual de menors en aquells estats on no sigui estrictament obligatori fer-ho segons la legislació civil, aproximadament la meitat del total. Pel que fa als judicis la "norma" recomana jutjar els acusats en tribunals eclesiàstics segons el dret canònic, de forma anònima i a porta tancada, contemplant en determinats casos la possibilitat que els judicis siguin traslladats a Roma, lluny de la jurisdicció americana que així no podria sol·licitar proves ni intervenir. És difícil entendre en què poden beneficiar les víctimes algunes d'aquestes mesures, però és fàcil endevinar la utilitat pels infractors, per molt que Wilton Gregory afirmés que "no pensem retirar la nostra compassió amb els que han patit ni la nostra determinació de protegir els menors", com si els afectats necessitessin compassió enlloc de justícia, que és el que s'ha d'exigir sempre als qui han comès un delictes, sense renunciar mai a la generositat ni a la reinserció social quan sigui possible, per suposat, però és la societat civil i no els bisbes qui ha d'administrar aquestes atribucions. Per si no n'hi havia prou el president de la Conferència Episcopal dels Estats Units va deixar clar que no anaven a permetre a les forces "anticlericals" seguir monopolitzant els escàndols per desprestigiar l'Església. El desprestigi, val a dir-ho, en aquest cas l'Església americana se l'ha guanyat tota sola, a pols!

Diverses associacions d'afectats opinen que les mesures adoptades seran inútils perquè no encaren un dels aspectes centrals del problema: el celibat, que segons ells pot ser causa de desequilibris en la personalitat d'alguns capellans que en casos extrems portaria a desviacions patològiques. Algunes d'aquestes organitzacions s'han sentit marginades en tot el procés i han obert pàgines web per fer sentir la seva veu i informar de l'evolució dels casos. A la pàgina

www.survivorsfirst.org es troba una relació de clergues imputats en delictes sexuals amb dades concretes de cada cas i, quan s'escau, la condemna imposada pels tribunals. La relació és força escrupolosa, evitant tots els casos que no hagin estat comprovats, i recull ja dades de més de 1.300 pederastes, com John Geoghan o Paul Shanley. Alguns diaris, com The Boston Globe també han obert pàgines web específiques www.boston.com/globe/spotlight/abuse/ per mantenir al dia els afectats sobre l'evolució dels processos.

Però els problemes per l'Església no s'acaben aquí, tres dies abans de difondre les "normes" per combatre la pederàstia la Santa Seu va fer pública la "dimissió" del cardenal Bernard Law al front de l'arxidiòcesi de Bòston, la més important de tot el país i la més afectada pels escàndols. La filtració d'alguns documents que deixaven en evidència el paper jugat per l'arquebisbe durant el seu magisteri, protegint bé per negligència o per corporativisme sacerdots acusats d'abusos que, sense comunicar-ho a les autoritats civils, eren traslladats a altres parròquies on continuaven impunement amb les seves pràctiques delictives, el va col·locar a la picota. Les manifestacions davant la catedral de la Santa Creu, a Bòston, amb centenars de persones exigint a crits la seva dimissió es van fer massa habituals, i molestes. Enmig d'aquest clima el Papa no va tenir més alternativa que acceptar la seva renúncia en un intent d'apaivagar les crítiques. Law, de 71 anys, es va "retirar" a un monestir benedictí a 40 quilòmetres de Pittsburgh.

Ara el fiscal general de l'Estat de Massachussets, Thomas F. Reilly, acusa l'arxidiòcesi de Bòston d'haver practicat un encobriment sistemàtic dels clergues pederastes que hauria afavorit la comissió d'innombrables delictes sexuals contra menors, delictes es podrien haver evitat si els responsables haguessin actuat d'una altra manera. El cardenal Law ha estat cridat per un Gran Jurat que ha de determinar-ne la possible imputació per la seva actuació en relació amb els casos d'abusos sexuals a la diòcesi de Bòston. De portar-se a terme es tractaria d'una decisió sense precedents que obriria les portes al processament d'altres bisbes

americans pel seu paper d'encobridors de delictes de pederàstia perpetrats per centenars de capellans en tot el país.

En tot això la diòcesi de Bòston ha quedat pràcticament arruïnada. Ha hagut de pagar ja al voltant de 40 milions de dòlars a les víctimes — uns 10 milions a les 86 víctimes de Geoghan — però encara té pendents més de 500 demandes d'afectats per abusos que poden suposar indemnitzacions per valor de més de 100 milions de dòlars. Per acabar d'adobar-ho l'escàndol ha provocat un fort descens de les donacions i ingressos dels fidels que han deixat la diòcesi al límit de la bancarrota. El bisbe Richard G. Lennon, que administra la diòcesi de forma interina, ha optat de moment per reduir els programes socials i tancar escoles de la diòcesi, però segons declarava ell mateix està considerant tancar-ne d'altres i vendre propietats de l'Església per fer front a les obligacions derivades de les sentències.

En els últims 10 anys al menys una vintena de bisbes i arquebisbes catòlics han hagut de dimitir o han estat cessats dels seus càrrecs per casos relacionats amb escàndols sexuals,

molts com a imputats directes. Entre ells hi han dos cardenals, Bernard Law, acusat d'encobrir les activitats de perillosos pederastes, i Hans Hermann Groer, arquebisbe de Viena, qui va ser rellevat l'any 1995 després de ser acusat d'haver abusat repetidament de menors. D'aquestes "dimissions" 9 s'han produït als Estats Units i les 11 restants a països ben diversos com Argentina, Irlanda, Regne Unit, Alemanya, Àustria, Polònia, o Xile.

Un dels últims casos és el de José Francisco Cox, arquebisbe emèrit de La Serena, a Xile, que el passat mes de novembre va abandonar precipitadament el seu país per recloure's en un monestir a Europa en transcendir el seu passat pederasta. El més greu és que havia estat denunciado diverses vegades per capellans de base a la jerarquia catòlica del país que no va fer absolutament res per aturar-lo. El cas va resultar especialment sagnant en saber-se que l'Església havia pressionat els mitjans per endarrerir la publicació del fet i tenir marge per poder treure el bisbe del país abans que se n'assabentés l'opinió pública. Ω

domain names and more! starting at \$15 directNIC

Collectiu aïna coher
lluchmajor

2ª edició ampliada

directNIC Search

La Veu dels Jueves dels Països Catalans Renova els nostres dies como a l'antigor

Història de les dones en el rabinat; un cas d'amnèsia col·lectiva

R. DR. SYBIL SHERIDAN

Aquesta conferència fou pronunciada per Rabí Sybil Sheridan a *Bet Dèbora, European Conference of Women Rabbis, Cantors, Scholars and all Spiritually Interested Jewish Women and Men*.

Em sembla estrany parlar d'un moment molt important de la meua pròpia vida com si es tractés d'un fet històric. Per una banda, això em fa sentir vella, -com quan el meu fill em va preguntar: "mama, tu eres una nena durant la primera o la segona guerra mundial?" D'altra banda em fa sentir molt honorada. Sóc molt conscient de la importància històrica d'aquest moment - la primer conferència de dones rabines, cantores i líders religioses que té lloc a Europa.

Crec que la importància d'aquesta trobada s'estendrà més enllà del nombre de gent que hi assisteixi perquè des d'aquest moment, l'interès dels mitjans de comunicació, les seves publicacions i la xarxa que sens dubte s'establirà, farà impossible tornar a oblidar la presència de líders religioses femenines al nostre voltant. Fins a aquest moment, la història de la dona en el rabinat bé podria ser resumida com una història d'oblit - un cas d'amnèsia col·lectiva.

I per explicar-ho, amb el vostre permís, em referiré a un moment molt personal de la meua vida. Un dia d'octubre de 1993, el Dr Hermann Simon, director del *Centrum Judaicum Foundation* de Berlín, va venir al *Leo Baeck College* a Londres i em va fer un regal: una fotografia i el certificat d'ordenació de la Rabina Regina Jonas, ordenada a Alemanya l'any 1935.

Aquell dia vaig aprendre tres coses, que varen sorgir dels mateixos fets; permeteu-me que us expliqui el que va succeir. Al voltant de quaranta persones estàvem reunides en una sala de conferències en el *Sternberg Centre*, on R. Jonathan Magonet, rector del *Leo Baeck College*, havia fet una conferència. Després, ens va ensenyar els objectes a què he al·ludit i els anàrem passant d'un a l'altre. Quan vaig veure la foto de R. Jonas, dreta amb les vestidures vaig tenir una estranya sensació. Em vaig veure a mi mateixa. Els meus pares varen arribar a Anglaterra des d'Alemanya com a refugiats. Si no hi hagués hagut Xoà, la meua vida, la meua educació hauria estat allà, a Alemanya. Si no hagués existit la Xoà, R. Jonas probablement encara estaria viva quan jo vaig néixer i, en els quasi quaranta anys que separen la seva ordenació i la meua, molt probablement hi hauria més dones en el rabinat. En comptes de veure'm com una pionera, una entre pocs, una anomalia en el corrent del Judaisme i en el corrent del rabinat, podria haver ocupat el meu lloc en el rabinat que llavors tindrien, essent la cosa més natural tenir dones rabines. I hi continuo reflexionant. Si la Xoà no hagués existit, si hi hagués hagut dones rabines en el moviment progressista jueu d'Europa durant els darrers seixanta anys - què diferent seria el judaisme d'avui!

Em varen demanar, com a professora del *Leo Baeck College* i com una de les primeres dones ordenades, que acceptés el regal del Dr. Simon i digués unes paraules d'agraïment. Vaig treballar molt dur en aquell discurs perquè sentia que era una ocasió molt especial. El Dr. Simon va dir unes paraules mirant a R. Magonet i li va donar el certificat d'ordenació. R. Magonet li va donar les gràcies i es varen seure... I jo? què havia de fer? Hi va haver una altra intervenció i es va concloure la sessió. No va haver manera que jo digués res sense que semblés absurd, però de fet, tot plegat tot era bastant absurd. Allà estàvem, un públic principalment constituït per dones, celebrant el que podria anomenar-se descobriment de la primera dona rabina amb discursos i presentacions fetes per homes.

Però la cosa no es va acabar aquí.

Després de la cerimònia em vaig dirigir a R. Magonet qui em va respondre que simplement se n'havia oblidat. Em va explicar que estava massa ocupat per pensar-hi, perquè aquell mateix vespre també havia d'anar al primer doctorat honorari del *Leo Baeck College* i encara havia de posar a punt moltes coses. La presentació de la rabina Regina Jonas va tenir lloc en una aula moderna, estàvem asseguts formant un cercle en una atmosfera informal. Mitja hora després, va tenir lloc la presentació del doctorat honorari en un *hall* molt ben condicionat. Els conferenciats del *College* varen caminar solemnement, vestits amb els uniformes acadèmics, al so d'un quartet de corda que va tocar durant tota aquella vetllada.

Els discursos pronunciats per aquells que varen rebre el doctorat varen ser publicats en un llibret, una còpia del qual va ser lliurada a cada assistent en un paquet de regal. Fou una gran celebració. El que no entenc és per què no es varen combinar les dues cerimònies. Sense voler menysprear els mèrits del doctor honorari, em sembla que la presentació del Dr. Simon tenia un significat més gran. Què vaig aprendre d'això? Que encara que ja moltes dones hagien estat ordenades, encara que el *Leo Baeck College* hagi defensat la causa de la igualtat, les dones no han acabat d'entrar en el corrent principal.

La tercera lliçó: després de la presentació, Hans Hirschberg, londinenc que havia descobert que el certificat de la rabina Regina Jonas encara estava a Berlín, va fer un discurs adreçat específicament a les dones rabines que estaven presents. Per què fins al moment no ens hi havíem interessat? Per què ningú no s'havia preocupat d'investigar sobre la vida i la mort de Regina Jonas? El públic astorat va respondre amb una sola veu: "No en sabíem res!" [1] Cinquanta anys no es gaire temps. Com és possible que una figura que ens és tan propera, tan significativa per al desenvolupament del judaisme modern, hagi estat oblidada? Caldrà que ens fem forces preguntes.

Primerament, què ocorregué amb els seus contemporanis? Encara que Regina Jonas morí a Auschwitz, el seu mestre, Rabí Dr. Leo Baeck, i altres col·legues seus varen escapar o varen sobreviure als nazis i varen trobar una nova llar al Regne Unit, als Estats Units o a Austràlia. Per què no la varen esmentar mai? O si ho varen fer, per què ningú en va prendre nota? [2]

Possiblement sigui perquè la seva ordenació no fou mai reconeguda. La seva *semikhà* privada a Offenbach, atorgada per Rabí Max Dieneman, molt lliberal dintre del moviment reformista, hauria convidat al rebuig no només d'aquells que s'oposaven a les dones rabines, sinó també a aquells que s'oposaven a aquest rabí i a les seves opinions. Una altra raó seria simplement degut a les circumstàncies. Per quina raó els supervivents haurien de parlar d'ella? Es varen perdre tants de grans mestres i líders a la Xoà! Aquells que tractaven de trobar el seu lloc en una nova vida, en un nou país, en un nou ordre mundial, bé podien oblidar-se dels seus antics col·legues, que ja no estaven en llurs llocs. Per força hi havia altres persones, compromeses en temes relacionats a la ordenació de les dones com a rabins a Anglaterra i als Estats Units, que havien de conèixer el seu cas. Sembla que aquesta gent va romandre en silenci, per pura oposició a la ordenació de les dones, ja que esmentar un precedent hauria significat sens dubte perdre la causa.

Però no només ells eren culpables d'haver oblidat Regina Jonas. Jo mateixa vaig assabentar-me de la seva existència. Recollia informació, com altres dones, sobre els estudiants d'aquells temps amb una monumental indiferència. En la nostra recerca de models per a les dones en el rabinat, sembla

extraordinari que no haguem mostrat el més mínim interès per saber més sobre "aquella dona que va estudiar per ser rabí a Alemanya." [3]

No només fórem nosaltres qui ens en vàrem oblidar. Rabí Sally Priesand, la primera dona rabina dels Estats Units, va escriure sobre R. Jonas en la seva tesi rabínica i en el seu llibre "*Judaism and the New Woman*" [4] En tractar de la seva descoberta de la vida de Regina Jonas, va admetre que ella -Priesand- no era la primera dona rabina: "Jo vaig ser realment la segona dona rabí, encara que hagués estat la primera en ser ordenada per un seminari teològic." [5]

Això no obstant, quan l'any 1994 Priesand va celebrar els 25 anys del seu rabinat, tots els testimonis la tractaren com a la primera. Ningú no va contradir aquesta afirmació, ningú no va fer referència a Rabí Regina Jonas. Era un personatge oblidat tant als Estats Units com a Anglaterra. Com podia ser? Només puc pensar que la nostra indiferència durant els anys setanta va néixer d'un intent de ser com els homes [6] Quan lluitàvem per aconseguir el reconeixement i el respecte del món jueu, pensàvem que reclamar l'herència d'una altra dona - una dona que no havia estat universalment reconeguda com a rabí- només serviria per marginalitzar-nos i emfasitzar les diferències amb els nostres col·legues masculins.

Així vaig aprendre que hom no pot confiar en la història, dons allò que s'oblida pot ser més significatiu que allò que es recorda. Només espero que aquesta recent "descoberta" de Rabí Regina Jonas sigui la darrera.

Ara bé, ella no estava sola.

Pamela Nadell, una erudita Americana, ha escrit recentment un llibre sobre la *semikhà* de les dones. Es titula "Dones que haurien estat rabines: Història de l'ordenació de les dones 1889-1985." [7] Els primers capítols són fascinadors. Igualment, la periodista Mary M. Cohen va treure a la llum aquest tema l'any 1989, a Filadèlfia. Va escriure una petita narració titulada "*A problem for Purim*", que fou publicada a *Jewish Exponent*. El seu protagonista és un jove, Lionel Martínez, que s'està preparant pel ministeri. Uns dies abans de Purim, un grup d'amics el conviden per discutir sobre temes jueus. El tema de discussió era "Els ministres i llur treball." Al principi, la conversa girava al voltant dels sermons i la possibilitat de l'intercanvi de púlpits, amb l'esperança que això podés exercir "alguna influència revitalitzadora." Llavors, una dona jove, Dora Ulman, la directora d'una escola, va parlar, tot advertint que les seves paraules "us xocaran molt." Va preguntar:

"Les nostres dones... no podrien... ser... ministres?" Tothom, menys Lionel, es va quedar amb la boca oberta. Fins i tot Jack, amb la seva famosa tranquil·litat; seia amb els ulls com a plats. Martínez va dir ràpidament: "Sra. Dora, ens podria explicar la seva idea, el seu pla?" No obstant això, secretament, ell també estava astorat. No s'esperava mai una proposició així. A partir d'aquí, la narració exposa tots els arguments a favor. La discussió posterior revela tots els prejudicis i temors que encara es fan servir respecte a les dones que ocupen un púlpit. Les dones no estan capacitades per a aquesta tasca, potser deixarien malament als homes per comparació, o potser serien negligents amb els seus prioritaris deures a la llar. Suposaria una certa ridiculització de l'ofici, les congregacions no estarien preparades per això... i altres arguments per l'estil. Dora replica amb paciència a tots aquests arguments: "si una dona té un do per al ministeri, estarà molt més en el seu lloc al púlpit que no dedicant-se a cosir, ensenyar música o fer qualsevol altra tasca que no sigui aquella a la qual la seva natura i la seva consciència l'han cridada."

La narració conclou esmentant un clergue cristià anònim que va escriure: "el púlpit mai no assolirà el seu poder sublim complet fins que la dona hi prengui el seu lloc, en tant que lliure i igual interpret de la voluntat divina." [10]

Tot i que la història dona als estudiants masculins la última paraula sobre el tema, el fet que un assumpte així surti a la palestra ja no resulta tan xocant com ho suggereix la narració. Ja a les primeres dècades del segle XIX, el judaisme americà introduí canvis significatius per a la dona. Hom va començar a encoratjar les dones per a què anessin a la sinagoga amb els seus germans i marits. Hom les va fer baixar de la galeria superior per a pregar assegudes devora dels seus familiars. Els començaren a donar la mateixa educació que als nois i foren convidades a participar amb ells a la cerimònia de la confirmació. Les mestres augmentaven la seva influència en les escoles de religió de la sinagoga, i esdevenien més i més actives a la vida comunitària. En els anys que seguiren la guerra civil americana, el judaisme reformista experimentà un gran creixement. L'abolició del *talit* (ara plenament recuperat) es va basar precisament en què semblava fomentar la desigualtat entre sexes [11]. A Europa, on el reformisme mai no fou tan radical, la preocupació per les dones portà a l'abolició de l'*agunà* i de la *khalitsà* [12] tot reconeixent la seva igualtat essencial amb els homes.

L'any 1837, Abraham Geiger declarà a la conferència rabínica de Wiesbaden: "que a partir d'ara no hi hagi més distinció entre els deures dels homes i els de les dones, com no siguin aquelles diferències que flueixin de les lleis naturals que governen els sexes. No hi pot haver presumpció que la dona sigui menor d'edat en el camp espiritual, com si no fos capaç de copsar la profunditat de les coses de la religió. No hi pot haver cap institució de servei públic, ni de forma ni de contingut, que tanqui les portes del temple davant de les dones; no hi pot haver cap fórmula del nostre servei de matrimoni que degradi la dona, ni se'ls pot aplicar cap exigència que destrueixi la seva felicitat. Així, les noies i dones jueves, conscients del significat de la nostra religió, esdevindran fervents adherents d'aquesta fe, i el conjunt de la nostra vida religiosa s'aprofitarà de la influència beneficosa que els cors femenins sabran imbuir-li." [13]

L'any 1842, a Anglaterra, durant la consagració de la Sinagoga del West London, el reverend D. W. Marks proclamà: "Les dones, creades per Déu com a 'ajuda idònia' per a l'home, i que són iguals a l'home en tots els aspectes; les dones, dotades del mateix sentit de protecció que els homes, amb una sensibilitat meravellosa, i que poden participar (i així ho deduïm de les Escriures) en el compliment de qualsevol obligació religiosa, han estat degradades per sota del status que els correspon. La possibilitat d'exercir aquelles elevades virtuts que pertanyen al seu sexe els ha estada retallada. I donat que hom els havia negat la igualtat en altres camps, com a conseqüència inevitable, tampoc no se'ls va permetre participar en els deures i en el goig de la religió. Certament, l'educació ha contribuït molt a posar remei a aquesta injustícia en altres àrees; no obstant això, la indiferència manifesta respecte a l'educació religiosa de les dones encara constitueix un record ben viu en tots nosaltres." [14]

La sorpresa, per tant, no és que el problema de les dones rabines ja sorgís el 1880, ans més aviat, per quina raó encara va trigar un segle sencer en normalitzar-se. L'any 1893, Hannah Solomon organitzà el primer Congrés de Dones Jueves a Chicago. Una discussió amb les autoritats rabíniques respecte a la representació de les dones jueves en el Parlament Mundial de les Religions motivà que el Congrés hagués de funcionar pel seu compte. Per

primera vegada, les dones jueves que assistiren a la conferència pregaven, estudiaven, debaten, prenen decisions i s'involucionaven d'una manera ben real en la tasca de donar forma al futur del Judaisme, sense la guia de cap autoritat religiosa masculina. Les dones que participaren en la conferència no eren alienes al púlpit o a l'estrada. Hannah Solomon, Louise Mannheimer, Henrietta Frank, Mary Cohen eren conferenciantes amb molta experiència, que ja havien parlat davant de grans audiències a les sinagogues principals.

Ara bé, l'exemple més famós de l'època fou Ray Frank, coneguda com la "noia rabina del daurat oest." Nascuda a San Francisco el 1861, la seva carrera com a periodista la portà a Spokane, Washington, on el dia de Iom Kipur de 1890, contribuï a preparar els serveis per a la comunitat. Com que no hi havia rabí, Frank fou convidada a fer la prèdica. El resultat fou tan electrizant que des d'aleshores fins que es va casar l'any 1901, va recórrer tot el país com a carismàtica i popular predicadora. Tenia tanta demanda que va contractar un agent per a què arrangés les dates i fes preparatius per als seus viatges. Ray Frank estudià al Hebrew Union College, on rebé la llicenciatura en Llengua i Literatura Hebrea. Rabí Isaac Meyer Wise, president del HUC, va declarar respecte a Frank: "Estem orgullosos del seu zel i coratge moral per trencar les darreres barreres que encara existeixen a la sinagoga contra les dones... En els estatuts que governen el Hebrew Union College no es parla de la qüestió del gènere o la raça... només podem animar la Sra. Frank, i qualsevol altra dona que vulgui estudiar teologia, que contribueixi a la causa de l'emancipació de la dona a la sinagoga i a les congregacions." [15]

Tot i això, ella era més cautelosa: "vaig entrar al seminari de teologia a Cincinnati" -escriu Frank- per aprendre més sobre la filosofia del judaisme, i vaig ser la primera dona que portà a terme aquesta tasca... Mai no vaig tenir la intenció de fer la carrera de teologia, partint de la conclusió que de teòlegs, n'hi ha molts, però només hi ha una religió; i que l'ordenació no és essencial per als predicadors i encara menys per als mestres." [16] En diverses ocasions va declinar l'oferta de dirigir una congregació a temps complert.

En aquella època hi havia nombrosos rabins que defensaven el paper de la dona a la sinagoga, com Isaac Meyer Wise, Emil G. Hirsch i Kaufman Kohler. Al menys aquest darrer probablement hauria ordenat una dona si hi hagués hagut alguna candidata que es presentés. Sembla que les dones d'aquell temps eren, en aquest cas, la part més reticent.

"Deixeu que la dona sigui com sempre ha estat: feliç de deixar que els homes prediquin mentre ella practica," va dir Katherine de Sola [17]. Henrietta Szold, que més tard seria la primera dona que estudiaria al *Jewish Theological Seminary* va escriure: "Crec que la millor manera que té la dona de servir als interessos de la sinagoga és dedicar-se a la seva llar... i ocupar el púlpit només quan el seu coneixement de la Llei, la història i la literatura del Judaisme és excel·lent, i el seu do natural és tan extraordinari que decanta qualsevol dubte, tot i que fins i tot en aquest cas, farà mostra de bon seny si no s'hi dedica professionalment... En altres paraules, no cal que les Dèbores i Miriams amaguin la seva llum sota les pedres, però tant elles com la gent que els envolten, han d'estar ben segures que el ser paper és fer de Dèbora o Miriam, i no fer de Hanna o Rut, personatges igualment admirables." [18]

A les dècades de 1890 i 1900 la discussió continuà. Però amb la primera guerra mundial es produí un parèntesi, i quan als anys vint va arribar una nova generació de dones als col·legis rabínics, sembla que no tenien coneixement del debat anterior a la guerra. Martha Neumark, Irma Levy Lindheim, Dora Askowith i Helen Hadassah Levinthal varen entrar al seminari amb la intenció d'esdevenir rabines. A totes elles se'ls va denegar l'ordenació amb el curiós argument que la primera dona ordenada havia de ser una persona realment extraordinària. Si en la primera onada semblava que els homes eren agosarats i les dones massa modestes, en la

segona onada ocorria justament el contrari.

Rabí Regina Jonas va conèixer al menys a una d'aquestes dones. En el seu assaig sobre R. Jonas, Rabí Elizabeth Tikva Sarah descriu una de les seves antigues alumnes, una certa Inge Kallman, a qui R. Jonas digué que "ella era la única dona rabina, a part d'una altra que hi havia a Amèrica." [19] R. Sarah suggereix que la dona en qüestió havia de ser Martha Neumark (1904 -1981) que sol·licità l'ordenació l'any 1922. El professorat del Hebrew Union College fou unànime en recolzar-la, però la seva petició fou denegada per la majoria de la junta directiva del College. [20] També és possible que la referència al·ludís Helen Levinthal (1910 -1989) que el 1939 fou la primera dona en concloure els estudis rabínics a l'Institut de Religió de Rabbi Isaac Meyer Wise. La premsa de l'època la qualificà com a "primera dona rabina" (encara que sense ordenació) [21] i va treballar durant un cert temps com a rabí a la congregació del seu pare.

Un cop més la història es repetia. La segona guerra mundial portà el debat quasi bé al punt zero als anys cinquanta. Tot i que, quan la primera dona fou finalment ordenada, encara vivien algunes d'aquestes quasi-rabines de la segona generació, sembla que mai no es va fer cap reconeixement públic del seu paper determinant, ni se'ls atorgà cap *semikhà* "honorífica" retrospectiva.

La historiadora Gerda Lerner va escriure que els homes han creat la història, tot beneficiant-se de la transmissió de coneixement d'una generació a l'altra, de manera que cadascun dels grans pensadors reposava "sobre les espatlles de gegants," a fi i efecte d'avançar amb màxima eficiència, ultrapassant les fites de les generacions prèvies. A les dones, en canvi, hom els denegà el coneixement de la seva pròpia història, de manera que cadascuna ha de lluitar i discutir com si mai cap altra dona abans d'ella no hagués escrit o pensat. Les dones han de fer servir les seves energies per a reinventar la roda un cop i un altre, generació rera generació. [22]

Tot i que Lerner feia referència a un període anterior de la nostra història, les circumstàncies demostren que l'argument encara és vàlid i que, per molt que ja no se'ns nega el coneixement de la nostra història, som bastant lentes a l'hora d'apropiar-nos-en.

I què ocorria a Europa? Quan la senyoreta rabí Regina Jonas estava estudiant a la Hochschule, allà hi havia altres vint-i-sis dones. Cap d'elles no tenia aspiracions de ser rabina? Hi hagué altres dones que, inspirades per l'ensenyament de R. Jonas, consideressin la possibilitat de ser rabines, abans que la *Xoà* se'ls emportés? Potser hi hagué algú abans que Regina que ja hagués intentat seguir aquest camí?

El context social europeu era ben diferent del dels Estats Units. Les dones no gaudien de les mateixes llibertats i l'emancipació femenina anava molt més lenta. A més, a la jueria alemanya li interessava més la política que la religió. Tot i això, em costa creure que no hi hagués dones que, havent assolit una bona educació jueva i motivades pel seu amor al Judaisme, no sentissin vocació per a practicar-lo, més enllà de ser simples receptores.

Quan Lily Montagu (1873 -1963) escrigué al *Jewish Quarterly* l'article que havia d'impulsar el naixement del Judaisme Liberal a Anglaterra, ningú ja no qüestionava el seu dret, com a dona, d'actuar en el camp de la crítica de la religió. De fet, ja havia predicat, conduït serveis i preparat un llibre de pregàries per a infants amb l'encoratjament de R. Simeon Singer, l'excels autor del *sidur* ortodox britànic. Montagu obrí la seva pròpia sinagoga, fundà la Unió Mundial de Jueus Progressistes i evidentment predicà aquí a Berlín l'any 1926, a la conferència inaugural d'aquesta associació. Lily Montagu també intentà fundar el Moviment Jueu Liberal de Polònia, però la guerra ho estroncà. [23] La història que jo mateixa vaig escoltar quan era petita -tot i que podria ser apòcrifa- diu que Lily Montagu fou convidada a entrar al Hebrew Union College per a preparar-se per l'ordenació, però que s'hi negà degut que no podia abandonar la seva congregació.

Què ocorregué amb la generació anterior? Les

dones jueves angleses tenien educació i assolien papers predominants en el món de les arts i de la literatura. Poques d'elles gaudiren d'una educació jueva equiparable al rabinat, però n'hi hagué alguna. I a Alemanya, i a la resta d'Europa? Qui ho sap! Els exemples de grans dones mestres són, si no abundants, certament presents, des de Berurià al Talmud fins a Rachel Werbemacher (c1815-1892) la *khasidica* "dama de Ludomir." Algunes dones *fitsnogerin* 'conduïen altres dones en la pregària a l'ezrat nashim, secció femenina de les sinagogues medievals. Hi hagué dones que composaren pregàries - *techines* - a l'Europa oriental [24]. Les dones dels rabins prenen decisions *halàkhiques* en matèries de puresa familiar; altres foren autoritzades a efectuar la *xekhità*, a rabinar la carn. [25]

Imaginem-nos l'escena següent: en algun lloc d'Europa, una comunitat és devastada pels creuats, pels cosacs de Chmielnitski o per un pogrom. Qui sobrevisqué? Qui enterrà els morts? Qui digué *Kadix*? Qui es va fer càrrec dels rituals del Judaisme per a ensenyar els homes de la següent generació? Foren les dones. I qui sap si algun rabí, com Raixi, només tingué filles i els va educar com a fills, o bé no tingué néts ni gendres per a continuar la transmissió? Qui sap si en alguna comunitat aïllada, algun rabí no ordenà la seva filla per a complir la seva tasca fins que no aparegués un home adequat?

Fantasiós? Amb el nostre índex d'amnèsia comunitària dubto que escenes com aquestes, si han existit, fossin conscientment transmises a la memòria col·lectiva.

I què ocorre avui en dia? El *Leo Baeck College* ha ordenat vint-i-cinc estudiants femenines en vint-i-quatre anys. Em sembla particularment engrescadora la presència de les rabines Elena Bykova, Katalin Kelemen, i Nelly Kogan, de propera ordenació, pioneres del Judaisme Progressista a Ucraïna, Hongria i Rússia, que són el cor del moviment i l'estan modelant a una imatge que reflectirà les seves capacitats i qualitats com a dones i com a rabines. El rabinat ha canviat les dones, i les dones han canviat el rabinat. No sé quin caràcter tenia Rabí Jonas, però sé que Lily Montagu en molts aspectes no era gens diferent d'altres dones de la seva època i classe social. Una dona més, que consagrà la seva vida a millorar la dels altres, motivada per una fe ferma i una profunda creença en la bondat del proïsme. Rabí Tabick "mai no volgué ser la primera." [26] Pel que he llegit sobre Rabí Priesand, també ella era una persona sense pretensions, que complia amb allò que hom esperava d'una bona noia jueva. Tal com ho expressa Rabí Sheila Shulman, les primeres dones rabines foren "assimilacionistes": [27] s'aconcentaren amb seguir un currículum totalment masculí, amb seguir patrons masculins en la tasca rabínica, i probablement, amb sotmetre's als rabins masculins per deferència, més allà del que ara ens semblaria saludable. Però a mesura que passà el temps i les estudiants deixaren d'estar "agraïdes" pel simple fet de poder estar allà, començaren a estar preparades per a qüestionar, criticar i donar forma tant a l'escola rabínica com al moviment progressista.

Un exemple superficial és el cas de la indumentària. Rabí Tabick fou ordenada amb un discret vestit i un barret ben femení i atractiu. Les generacions següents assistiren a la introducció del *talit*, i posteriorment aquest mateix *talit* esdevingué més i més ple de colors, demostrant una major confiança. Nosaltres encara estaven força preocupades per no cridar l'atenció amb el nostre aspecte, però les estudiants rabíniques d'avui en dia ja no tenen aquestes preocupacions.

Un exemple més profund fa referència als nostres estudis. Nosaltres, la primera generació de rabines, simplement acceptàvem allò que ens deien. Certament, ho discutíem, ho argumentàvem, però sempre dintre dels límits marcats pels arguments i assumpcions tradicionals dels rabins masculins. Les generacions posteriors han anat més enllà. Rabí Shulman ho expressa així: "És profundament difícil i paradoxal estudiar intensivament els textos de una tradició que estimes, però per a la qual aparentment no existeixes; una història que és la teva,

però en la qual no hi apareixes enlloc; un sistema legal en el qual el teu status és igual que el d'un menor o el d'un bé moble, i una teologia en la qual la teva part en el Pacte constitueix una qüestió molt discutible." [28]

Els desafiaments que les dones han fet al ensenyament tradicional s'han anat ampliant. Puc dir, amb tota confiança, que les més importants contribucions a l'erudició actual en els camps bíblic, teològic i històric provenen de dones. Aquesta és una època engrescadora per a ser una dona dedicada a l'estudi. Existeix un sentiment de ser pioneres, de trobar carn nova entre els ossos vells.

Finalment, les dones han deixat la seva empremta en el rabinat congregacional. El dia que vaig sol·licitar que al meu contracte hi figurés la baixa per maternitat, el representant de la comunitat que em contractava em va mirar horroritzat. Em va demanar: "no et seria igual si posem 'baixa per malaltia'?", i així ho férem. Ara els homes tenen baixes per paternitat als seus contractes i ningú gosa ni tan sols alçar les celles. Abans, hi havia una mena de rivalitat entre col·legues, que comparaven qui podia treballar més dur, durar més temps, saltar-se més dies lliures i treure dies de les seves vacances. Les dones han posat fre a tot això. La família, el lleure i les relacions extra-comunitàries ara són molt ben valorades, i per molt que algunes congregacions rondinen, la majoria reconeixen que les rabins també necessiten tenir vida privada.

Les relacions entre el rabí i els membres de la congregació també han canviat amb l'arribada de les dones: són relacions més acostades i més informals. Janet Marder, que ha dirigit un estudi sobre les rabines dels Estats Units, conclou que les dones tendeixen a romandre en comunitats petites, no tant perquè no tinguin moltes ofertes de treball, sinó perquè no sembla importar-los la mesura de la congregació. No els interessa tant pujar esglons des de comunitats petites a altres de més grosses, sinó més aviat els preocupa formar bones relacions amb els congregats que ja tenen. [29] A més, la dona rabina no es considera al cap de l'estructura jeràrquica de la comunitat, ans actua com a delegadora, encoratjant altres a fer tasques determinades. Aquest model "feminista" ha estat adaptat igualment per alguns rabins masculins. Escolteu aquest exemple: "el meu propòsit és formar una congregació juntament amb líders laics, en la qual treballem en equip. Voldria formar una comunitat en què Déu i la Torà -no el rabí- fossin el centre; en què els membres fossin engrescats i desafiats a esdevenir jueus formats." [30]

Com ho expressa Janet Marder, les tres àrees crucials per a la majoria de dones rabines són l'equilibri, la intimitat i l'encoratjament. [31] Altres experiments promoguts per dones rabines van encarrats a canviar el model global de congregació. En alguns casos, es tracta de dos rabins que opten a una posició que abans portava un sol rabí; altres, són tres rabins que comparteixen la responsabilitat de diverses comunitats petites.

En el Judaisme Progressista estan succeint moltes coses noves, desafiadors i engrescadores, i crec que no cal que em disculpi si dic que això és deu a nosaltres les dones.

I Rabí Regina Jonas? Què hauria pensat de totes nosaltres, rabines, cantores i líders laics, que ens hem reunit aquí en honor seu? Bé, crec que estaria encantada. El seu somni d'allò que era possible ha esdevingut una realitat. A la seva tesi rabínica, Regina Jonas conclou: "Amb tot l'amor i confiança cap als nostres escrits i les seves santes ordenances, cal que no oblidem que precisament ens transmeten l'esperit de la llibertat. Que sigui aquest esperit qui parli per les dones i il·lumini aquesta qüestió... A part del prejudici i la força del costum, a l'*halakhà* pràcticament no hi ha res que s'oposi a què una dona ocupi l'ofici rabínic. Així, la dona, en la seva activitat, podrà contribuir a ver avançar la vida jueva i la religió jueva per a les futures generacions. [32]

Nosaltres som el seu futur. Que puguem viure d'acord als seus ideals i mostrar-nos dignes de les aspiracions que ella no va viure per a veure complertes. Ω

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE TOT CATALUNYA

APOGEU DE L'ESPANYA NEGRA: ANYS 1561-1562

PER RICARD COLOM

E com els espanyols reescriuen la Història.

E les capitulacions de Sta. Fe els Catòlics concedien a Colom un 10% de totes les possessions que descobrís en el seu viatge. Lluís de Santàngel, ric hom valencià tresorer de la Confederació catalanoaragonesa, pagava l'expedició.

Quan els Catòlics s'adonaren de què havia descobert Colom, maniobraren per fer-se arrere en això del 10%: era massa.

En aquella època Castella tenia uns 8 milions d'habitants i la Corona catalanoaragonesa sols un milió, en molta inferioritat política i militar (Fernando, anomenat "catalanote" i "viejo catalán" per la xenòfoba aristocràcia castellana deia: *la boñigas de Castilla son oro en Aragón*). Fou aquest "catalanote" qui, segons el mateix Felipe II, preparà i dissenyà el gran Imperi dels Àustries.

Castella anà maniobrant durant els pròxims anys per a quedar-se en exclusiva amb tot l'or americà.

Llegiu aquest documentat estudi d'en Puigneró i Bilbeny: <http://www.unitat.org/colomn.htm>

Durant els Àustries tot llibre sobre Amèrica era estretament vigilat, censurat i reescrit, els vaixells sistemàticament escorcollats a fi d'amagar el gran Genocidi contra els amerindis, amb més de 100 milions de morts en dos segles, més a muntó més també després fins i tot en els actuals Estats jacobins criolls igualment racistes: www.laneta.apc.org/cdhbcasas/. D'això en digueren la "leyenda negra inventada por los luteranos".

"Espada de infieles, martillo de herejes y forja de Imperios", però en realitat "picaros, soplones, inquisidores y caciques". Ja els coneixem, no cal ni que ens ho expliquin. Allò negre són els fets, no pas que en parlin i sien coneguts: la dita "Leyenda Negra", que, segons la propaganda de l'espanyolisme enranciat oficial són "exageraciones de los enemigos de España" i del complot judeomacònic, és la pura veritat coneguda arreu del món, excepte a l'Estat Espanyol, on les autoritats i la burocràcia espanyolistes sempre han maldat de moltes maneres per amagar, sota una obsessiva censura i manipulacions obscurantistes, els propis tenebrosos crims que tan clarament els denunciaven a la llum de tot el món. Parlem d'uns fets que, a més a més, qualsevol pot conèixer -si vol- estudiant i ajuntant dades històriques que no tenen cap doble lectura possible i que són clares com el sol del migdia.

"Estim la Llibertat, i l'estim més a mesura que conec millor la submissió del poble a l'esclavatge, a l'opressió i a la tirania, i a horribles ídols del passat que brillen, lluïts pels ressecs llavis dels esclaus.

Però, en aquest amor per la Llibertat, també estim aquells esclaus, perquè cegament van besar els morros de bèsties ferotges, en calma i beneïda inconsciència, sense sentir el verí dels escurçons i cavant, sense saber-ho, llurs tombes amb llurs pròpies ungles".

(Jubran Khalil Jubran, escriptor i artista libanès emigrat als Estats Units).

26-4-1561?: Cremats en efígie els protestants sebilians que pugueren escapar de la foguera i fugir a Ginebra.

1561: Onofre Almudéver es plany de l'oblit dels nostres clàssics en llengua catalana i acusa els propis compatriotes valencians d'aforasterats ("ingrats a la llet que haveu mamat i a la pàtria on sou nats") per abandonar el català com a llengua literària en favor de les modes acastellanades. Avesats a atrinxer-se amb el poder reial per febleses estructurals -la molt important població musulmana i el caràcter de regne fronterer amb Castella i amb la pirateria musulmana del Mediterrani-, l'aristocràcia valenciana s'emparenta amb la castellana -fenomen fomentat per la mateixa Cort imperial castellana- i, doncs, es van passant a l'enemic multiseccular. El poble viu atemorit per la terrible i omnímoda Inquisició cesària. Escapades les élites cultes (sovint jueus o cripto jueus) i polítiques (la nova burgesia de les Germanies), controlada la Universitat i sobretot l'Església amb bisbes castellans i introducció de clergat integrista foraster conxorxat amb els dissenyes de la Inquisició -einentment al servei de l'Imperi-, la majoria de lletraferits valencians són pessebristes que escriuen en castellà. El mateix Lope de Vega hi deixa un munt de deixebles, si bé de ben escassa qualitat, tal com correspon a bufons i renegats àulics promocionats des del poder: la producció valenciana de la Decadència és d'una pregonera mediocritat.

LOPE DE VEGA

Edició a València, per en Joan de Arcos, de "L'Espill" o "Llibre de les Dones", un poema satíric de 16.359 versos de 4 síl·labes, cim del sistema versificatori, divertidament misogin, d'en Jaume Roig (escrit el 1456-1460, a Callosa d'en Sarrià). Troba un ressò enorme a tot Catalunya, i serà reeditat un parell de voltes a València i una a Barcelona.

Edició de "La Brama dels Llauredors de l'Horta", de l'escriptor satíric valencià Jaume Gassull, de l'època poc anterior a les Germanies.

Edició d'"El Cortesano", llibre escrit abans del 1538 per en Lluís Milà, músic genial i literat de quarta fila, on descriu la Cort renaixentista valenciana del Duc de Calàbria.

"Cancionero llamado Sarao de Amor", obra poètica d'en Joan Timoneda.

Iniciada la fortalesa de Bèrnia, per a vigilar moriscs i pirates turcs i berbers.

El rei Felipe envia el bisbe de l'Alguer a Mallorca per posar-hi ordre. Conflictiva jurisdiccional i enfrontaments de faccions que afecten les institucions de Mallorca.

Incendi de boscos que servien de recer als bandolers.

Comença el bastiment de l'edifici de l'Estudi General de Girona.

"Doctrina Christiana" d'Elso, en euskara.

Agramunts (contra l'ocupació espanyola) i Bellmunts (col·laboracionistes) exigeixen a les Corts navarreses que no tornin a ser enduts navarresos a fora de Nafarroa i que fos Castella la que pagàs les despeses de l'expedició imperialista del 1558 contra Euskadi Nord. Però el contrafur del 1558 no fou desgreujat. I Castella manté a Navarra jutges i alcaïds forasters d'ocupació ("estrangers" en diuen els navarresos) al Consell reial i a les fortaleses de Nafarroa, especialment a la "muga" (frontera) amb el reialme francès, per evitar l'entrada dels Albret.

Mor François II de França, marit de la reina d'Escòcia.

Mor l'artista manierista castellà Alonso Berruguete.

Dissolució de l'Orde teutònic, devers Prússia Oriental.

7- 1561: Els "parajes del viejo Magerit", vilatge de nom àrab -que segurament vol dir claveguera-, s'esdevé capital administrativa de l'Imperi per decisió del més tètric dels reis espanyols, a causa d'un emplaçament estratègic enmig la Península. Madrid, de moment, sols és una vila amb pocs milers d'habitants, que anirà creixent a força d'expolis bàrbares, favoritismes reials i la proverbial corrupció espanyola que s'hi reconcentrarà sempre. El 1513 sols tenia 3.000 habitants i a començaments del segle XVII ja en sobrepassa els 40.000. Felipe ordena traslladar la residència permanent dels reis des de Toledo. Madrid serà la ciutat des d'on es planificaran els genocidis successius contra multitud de nacions, entre les quals Catalunya.

9-10- 1561: Caterina de Mèdicis intenta una reunió de catòlics i protestants a Poissy.

CATERINA DE MÈDICIS.

1561-1570: A Barcelona el preu del blat sols ha pujat un 13% des del 1521-1530, a València un 44%. A Castella la inflació, en general, ha estat encara major i hi campa una opressió negra, a causa de la tirania i el bel·licisme dels governants castellans: "El hambre que baja de Castilla y la peste que sube de Andalucía".

1561-1599: Un grup protestant s'escampa per Carniola (al sud d'Àustria), i edita textos que inicien la literatura en llengua eslovena, fins aleshores llengua no escrita ni reconeguda.

1561-1626: Vida del filòsof anglès Francis Bacon.

FRANCIS BACON.

1561-1627: Vida de l'escriptor Luís de Góngora y Argote.

1-1562: Edicte de St. Germain de la regent francesa Caterina de Mèdicis, amb mesures favorables als huguenots (llibertat religiosa privada).

1-3-1562: Brutal matança a Wassy o Vassy per part dels estols del catòlic duc de Guisa, contra unes poques desenes d'huguenots (i uns cent ferits) en un culte protestant en una granja, el pretext és tractar-se d'un culte formalment il·legal. Commoció al reialme francès i origen de la 1ª guerra civil de religió a França.

10-3-1562: El príncep Louis de Condé (protestant) crida a les armes.

16-3-1562: El duc de Guisa torna a París, on és rebut amb entusiasme. Catherine de Mèdicis, qui ha maldat per contrarestar la intransigència del partit catòlic, tem la guerra civil, i marxa amb la cort a Fontainebleau.

27-3-1562: El duc de Guisa i els seus, per justificar la matança d'huguenots, porten el jove rei Charles IX i sa mare Catherine de Mèdicis des de llur cort de Fontainebleau a París, on l'intransigent triumvirat (el duc François de Guise, el condestable Anne de Montmorency, el mariscal de Saint-André) i el rei destronat de Navarra resideixen, en una mena de colp d'Estat. Sembla un segrest de la família reial, la qual, de fet, hi és retinguda.

CHARLES IX.

30-3-1562: El príncep de Condé hi respon amb la presa de Tours.

2-4-1562: Condé pren tot seguit Orleans

8-4-1562: Condé publica un manifest on crida els protestants a prendre les armes «per restituir la plena llibertat a la persona del rei»: comença una insurrecció protestant.

12-4-1562: Uns catòlics són morts a la catedral de Sens, després de ser ocupada pels protestants.

4-1562: Conquestes protestants: Rouen, Blois i Angers.

5-1562: Els catòlics recuperen viles perdudes.

6-1562: Caterina de Mèdicis intenta una reconciliació, la qual fracassa.

1562: Ampliació de la presó de Barcelona per encabir la gran aflluència de bandolers capturats.

Felipe II confia a Barcelona el bastiment de galeres per la l'expedició contra Orà.

Fundació de la confraria nobiliària de St. Jordi a Perpinyà. Els passamaners s'esgallen de la polifacètica confraria dels julians, a Barcelona.

Publicació a Barcelona de "Flor de enamorados", de l'autor bilingüe Joan Timoneda.

Tractat de Fra Pedro López de Cárdenas: "Sermón donde se declara el psalmo 136, Super Flumina Babyolynis", editat a València.

En menys de mig segle Alacant quasi s'ha duplicat demogràficament i ara té 1.100 cases (600 el 1519).

Jerónimo de Zurita comença a publicar els seus "Anales de la Corona de Aragón".

Edició de l'extens "Dictionarium Linguae Cantabrigae", sobre l'euskara.

Teresa de Jesús comença a fundar convents per reformar els carmelites. Tindrà contactes amb protestants i serà empatada per la Inquisició.

TERESA DE JESÚS.

La "Confessio Helvetica" és aprovada, però Suïssa –plurilingüística, idò, plurinacional- no crea Església pròpia protestant.

El protestantisme (calvinista) s'escampa pertot Hongria.

4-7-1562: Blois torna a mans dels catòlics francesos.

13-7-1562: Els protestants són declarats fora de la llei.

Estiu-1562: Moltes viles del reialme francès cauen en mans protestants.

20-9-1562: La reina anglesa proposa ajut als protestants francesos a canvi de la vila de L'Havre.

26-10-1562: Rouen torna als catòlics.

2-11-1562: Edicte de Fossano, pel qual Caterina obté l'ajut del duc de Savoia.

19-12-1562: Els protestants, de camí a París, són derrotats per François de Guise.

d.1562: Ritme inflacionista molt moderat al Principat.

1562-1563: Després d'un parèntesi de 10 anys, 3^a i darre-

ra etapa del Concili de Trento, hàbilment menat per Morone, "el salvador del Concili". Morone i uns altres dignataris havien estat alliberats pel nou Papa Mèdicis després de patir presó per decisió de l'anterior Papa, l'integrista Caraffa, que els havia acusats de ser sospitosos d'heretgia. Els jesuïtes espanyols Lainez i Salmeron contribueixen en Trento a la victòria dels dogmes més encarcerats i especulatiu (i, per tant, més antibíblics i més antiprotestants). La conclusió de Trento és un afirmament del poder del Papa, i també institueix la "Professió de Fe" impositiva per a tot càrrec eclesiàstic.

1562-1598: Vuit guerres civils successives del partit catòlic i París contra els huguenots (i en certa manera Occitània) al reialme de França. L'Imperi castellà hi dona suport als Guisa i Anglaterra, el Palatinat i Hesse als huguenots. Els caps dels dos bàndols moren successivament assassinats.

De 1561 és el "Procés o Disputa de viudes i donzelles" de Lluís-Joan Valentí, Jaume Ciurana i Martí de Pineda, on aquests tres, a l'estil de la línia tradicional dels debats satírics (Fenollar, Moreno, Gassull), postulen sobre les aptituds de les vídues i donzelles per a la vida matrimonial, i les conveniències i dificultats de casar-se amb les unes o les altres. Aquest esquema temàtic recorda molt al del "Procés de les olives".

"Puix io dic i remire que, sent molt venusta, deu ser electa per tot bon punter donzella discreta, qui grans delits gusta i al temps que s'escalfa, molt fort en la justa al jove deleita i al vell, si es pot fer. Les viudes pareixen benignes i afables, i són, en l'intrínsec, lleons indomables. Si vos porta la viuda en sa companyia alguns fills legítims del seu marit mort, per ells va perduda, per ells estalvia, i tant els regala, de nit i de dia, que vostres fills propis menysprea molt fort..." Ω

UN FRAGMENT DE "L'ESPILL" (escrit el 1456-1460, bestseller català del 1561)

Mes, aquell any,
un cas estrany
en lo món nou,
jorn de Ninou
s'hi esdevenc.
Jo tinguí el reng
fiu convidar
tots, a sopar
e rigolatge,
los de paratge
qui junt havíem,
allí teniem
de tots potatges;
de carns salvatges;
volateria;
patisseria
molt preciosa,
la pus famosa
de tot París.
En un pastís,
capolat, trit,
d'hom cap de dit
i fon trobat.
Fon molt torbat
qui el conegué;
reconegué
que hi trobaria:
més, hi havia
un cap d'orella.
Carn de vedella
créiem menjàssem
ans que hi trobàssem
l'unghia i el dit

tros mig partit.
Tots lo miram,
e arbitram
carn d'hom cert era.
La pastissera,
ab dos aidants
filles ja grans,
era fornera
e tavernera;
dels que hi venien
allí bevien,
alguns mataven;
carn capolaven,
feien pastells,
e, dels budells,
feien salsisses
o llonganisses,
del món pus fines.
Mare i fadrines,
quants ne tenien
tants ne venien,
e no hi bastaven;
elles mataven
alguns vedells:
ab la carn d'ells
tot ho cobrien,
assaborien
ab fines salses.
Les dones falses,
en un clot tou,
fondo com pou,
descarnats ossos,
cames e tossos,

allí els metien;
e ja l'omplien
les fembres braves,
cruels e praves,
infels, malvades,
e esclerades,
abominables!
Cert, los diables,
com los mataven,
crec les aidaven
e lo dimoni.
Faç testimoni
que en mengí prou:
mai carn ni brou,
perdius, gallines
ni francolines
de tal sabor,
tendror, dolçor,
mai no sentí.
Per lo matí,
de totes tres
feren quarters;
e llur posada
fon derrocada,
e l'aplanaren,
sal hi sembraren;
e tots los cossos
tallats a trossos,
(cent n'hi comptaren)
i els soterraren
en lloc sagrat.
("Spill" o "Llibre de les dones", d'en
Jaume Roig. Ω

S I N E U

Fa 14 anys que mossèn Joan Parets de Santa Maria del Camí és el rector de Sineu. També és el director fundador del Centre de Recerca i Documentació Històrica Musical de les Balears que està a la mateixa rectoria. Tel. 971 520 040

Són tres generacions de can Barraca de Sineu. Regenten el Bar can Barraca al carrer dels Menestrals. Tel. 971 855 186

Fa 12 anys que n'Antoni Morro regenta la Fusteria Morro a la Plaça des Fossar de Sineu. Tel. 971 855 025

Fa 8 anys que n'Antònia Gacies (sic) és la madona de Sa Mola, el Pub on se reuneix el jovent de la comarca. Els matins també te obert. Tel. 971 520 188

N'Antònia Munar és la peixetera de Sineu. Te el despatx de peix al carrer dels Bous,32. Tel. 971 855 135

La Biblioteca Nacional espanyola opta finalment per usar només el codi 'cat'

Aportat per: **Baccus**

Sense fer soroll, la Biblioteca Nacional d'Espanya (BNE) ha començat a catalogar tots els llibres escrits en català amb el codi 'cat', deixant enrere una pràctica segregacionista iniciada fa 20 anys.

La decisió tècnica finalment consisteix a usar sempre el cat i a posar-hi el codi val, al costat i entre parèntesi, només en el cas dels llibres en valencià en què l'editor faci menció expressa a aquesta denominació. D'aquesta manera, la Biblioteca Nacional espanyola passa a complir la normativa del sistema internacional de catalogació establert per la Biblioteca del Congrés de Washington, tal com s'ha reclamat insistentment des del món científic català.

Aquest canvi de rumb arriba quatre mesos després que des de el diari **AVUI** donés el crit d'alerta sobre una pràcti-

ca que posava en perill, en el camp bibliotecari internacional, el reconeixement de la unitat de la llengua catalana. El passat mes de gener, el màxim centre bibliogràfic espanyol ja havia fet una rectificació parcial en suprimir el codi bal. Aleshores, però, el raonament de fons no va ser científic ni tècnic, sinó polític: se suprimia el bal perquè l'Estatut d'autonomia de les Illes considera el balear com el català que es parla a Mallorca, mentre que es mantenia el val perquè l'Estatut valencià no fa capesment a aquesta pertinença en el cas del valencià. Així ho va explicar la ministra de Cultura, Pilar del Castillo, al Congrés i al Senat.

La situació, però, deixava en una posició precària el director de la Biblioteca Nacional, l'escriptor català Lluís Racionero, que personalment era favorable a normalitzar la codificació de manera que no induís

a confusió pel que fa a la unitat de la llengua catalana. El canvi de rumb que ara comença a ser aplicat es va gestar al voltant de la inauguració de l'exposició sobre Verdaguier, produïda entre la Biblioteca de Catalunya (BC) i l'espanyola, on va obrir al públic el 25 de febrer. En el marc dels preparatius, Racionero es va reunir per tractar l'afer amb la directora de la BC, Vinyet Panyella. Posteriorment, es va repetir la trobada amb els tècnics del centre madrileny de la qual ja va sortir l'opció finalment adoptada, que s'ha concretat en una ordre interna de Racionero. Aquest diari no va poder contactar ahir amb el director, però fonts del seu equip van reconèixer que "en principi s'ha pres una decisió en aquest sentit".

A partir del 6 de març

En efecte, a través de la con-

SENCELLES

Fa 31 anys que la família de ca s'Escola regenta el Forn ca s'Escola a Sencelles. Tel. 971 872 082

sulta informàtica dels catàlegs de la BN es pot comprovar que a partir del 6 de març els llibres editats en valencià per editorials valencianes van començar a ser catalogats majoritàriament amb el codi cat. El 10 de març, durant la presència de Baltasar Porcel i Miquel de Palol a la BN per parlar sobre Verdaguier, Racionero va reafirmar-se en la seva decisió davant dels col·legues escrip-

tors i de Panyella.

Val a dir que aquest canvi no s'hagués realitzat sense la intermediació de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) i d'Acció Cultural del País Valencià (ACPV).

Fins ara, però, la instauració plena del cat a la BNE s'ha produït sense donar-hi cap publicitat. Ω

Font: **AVUI**

Maria Alberdina

- Centre de dia per a Persones Majors
- Assistència a Domicili
- Serveis Assistencials
- Activitats

Tel. 24 H
667 447 947

Cl. Trencadors, 1 bis
07600 El Arenal
Tel.: 971 445 101

VIDRES
Cristalleria ARXIDUC

VENDA I COL·LOCACIÓ
DE VIDRE PLA I DECORATIU
VIDRIERES ARTÍSTIQUES

C/ Arxiduc Lluís Salvador, 128-130
Tel. 971 293 454 - 871 941 607
Fax 971 207 046
07004 PALMA • MALLORCA

NO
A LA GUERRA

BOICOT ALS PRODUCTES NORD-AMERICANS!!

Plataforma per la Democràcia i la Globalització Social

UNA IDEA PER NO GASTAR MÉS DINERS

Hola!
Encara que no tinguis cotxe / moto pots distribuir aquest missatge als teus amics / coneguts / familiars per una guerra de preus intel·ligent contra les companyies petroleres americanes...

Es diu que els preus de la benzina pujaran i pujaran ben aviat.

Voleu que els preus baixin? Hem d'actuar conjuntament i solidàriament.

Han suggerit una idea genial, molt més intel·ligent que la de no posar benzina un dia determinat. Les petroleres es riuen d'aquestes decisions ja que saben que no podem auto perjudicar-nos refusant sistemàticament comprar benzina.

La solució de no comprar un dia determinat és més problema per nosaltres que per a ells. Però la proposició que donem a continuació pot resultar d'una eficàcia temible si s'aplica de forma rigorosa.

Llegeix el missatge complet i uneix-te a nosaltres!

Les petroleres de l'OPEP ens han fet creure que el preu l'imposen ells.

S'ha de fer una acció decidida per demostrar que som els compradors i no les petroleres qui controlem el mercat. L'única manera de veure el preu de la benzina caure en picat és la de fer mal a la butxaca de les petroleres NO comprant la SEVA benzina SENSE perjudicar-nos nosaltres, ja que necessitem els nostres vehicles.

AQUESTA ÉS LA PROPOSTA: NO COMPRAR NI UNA GOTGA DE BENZINA A LES 2 COMPANYIES PETROLERES MÉS IMPORTANTS (i que ara estan unides): SHELL i ESSO

Si no venen, es veuran obligades a abaixar preus i les altres companyies hauran de seguir-les. Però, per fer impacte, s'han de conglomerar els milions de clients de SHELL al món, i per aconseguir-ho: Aquesta carta ha sigut transmesa a 30 persones, si cada una l'envia a 10 persones més (30 x 10 = 300) i aquestes actuen al mateix temps (300 x 10 = 3000) i així successivament, en el seté enviament s'haurà arribat a TRENTA milions de consumidors.

Per tant, envia aquesta carta a 10 persones, demanant-los que facin el mateix, i... ja està: en 8 dies haurémsensibilitzat més de 300 milions de persones.

Actuem tots alhora per fer forat! No posis benzina a SHELL ni a ESSO i comunica-ho als teus contactes. Ω

GRÀCIES PER LA VOSTRA COOPERACIÓ.

"Let me explainify the war against Iraq a little bit in Texas terminology."

We not Saddam Hussein for his actions. We will Mobilize to meet this threat in the Persian Gulf until an amicable solution is reached. Our plan is to BPrepared. Failing that, we ARCO ming to kick his ass.

DemocracyMeansYou.com

S'ARENAL

Fa 14 anys que en Paco Revuelta, el seu germà Joan i en Joan Gutiérrez regenten el Ballerman Paco i Joan al creure del carrer dels Trobadors i l'avinguda d'Amèrica de s'Arenal. Obert tot l'any, despatxen menús a 7'50€. Ambient internacional. Aquest dies, lloc de trobada dels ciclistes que volten per Mallorca. Tel. 971 491 118

Fa 20 anys que en Jesús Garcia regenta el Bar Ballerman a les Meravelles de s'Arenal. Tel. 971 490 705

domain names and more! starting at \$15 **directNIC**

LA GUERRA VA BIEN

IIIR #4

directNIC Search

BAR RESTAURANTE **SA MOSSEGADA**
Bodes, banquets, comunions, dinars d'empresa, menú diari

FUTBOL EN PANTALLA GIGANT!!
OBERT TOTS ELS DIES

C/. Francesc Suau, 7 • 07010 Ciutat
Tel. 971 299 759
www.restaurantesamossegada.com

Condal INTERIORISME

Estanteries i parets amigeres sistema Knauf *
Projectes d'interiorisme i reformes en general *
Pintura * envernissats * Rehabilitació de façanes.

C/. Francesc Fiol i Joan, 11-B Tel. 971 292 866 07003 Ciutat de Mallorca

La Limbomba
Desde 1941

Pambolieria
Plats Calents
Pastres Casolans

Camí dels Reis, 50
Gènova
07015 Palma
Tel.: 639 985 094

SA MOLA

Sineu sempre de festa

Ctra. Sta. Margalida, nº1 - Sineu Telf. 85 52 73

GAMMA Electrodomésticos
TIEN 21

L'Assesoram tècnicament

Francesc Fiol i Joan, 10 • Tel. 971 75 02 78
Al costat de s'Escorxador
07010 Ciutat de Mallorca

Els exprimits ciutadans de Palma

Encara que sia molt important el procediment de recaptació d'impostos, per part de l'Ajuntament de Palma, allò que al ciutadà corrent el preocupa, i molt, és la justícia impositiva i el destí que se dona als diners recaptats amb els impostos. Impostos que el sentir ciutadà qualifica d'altos i gravosos per a la seva economia que, cada vegada més, es castigada per l'augment d'aquests impostos, sempre amb un índex més elevat que els preus de consum i, per suposat, sempre més elevats que els índex d'augment de salaris dels treballadors

Avui en dia, al ciutadà corrent el preocupa que, des dels mitjans de comunicació el bombardegin amb notícies triomfalistes de "lo be que vivim", de lo molt que ens "enriquim", i de lo afortunats que som de viure a Palma de

Mallorca. I el preocupa perquè al mateix temps que aquestes notícies apareixen en els mitjans de comunicació, li augmenten els impostos estatals, els autonòmics i els municipals...

I això, senyores i senyors polítics, queda molt lleig. Però vosaltres, que sou uns oportunistes, uns trepes i uns xucladors, cada dos per tres vos pujau els salaris... Sens dubte a costa dels nostres impostos. Els que pagam els castigats contribuents de Palma. La capital del Turisme, la capital de la riquesa i el benestar, la actual capital de "El Dorado" (antigament a Califòrnia i avui enmig de la Mediterrània), a on venen, cada dia més, grans quantitats de cercadors de fortuna de tot el món: de l'Est d'Europa, d'Àsia, d'Àfrica i de Sud-amèrica. I aquí s'instal·len i exerceixen la seva activitat per tal d'enriquir-se. Són els anomenats temporers.

Venen a enriquir-se a costa del turisme, però ho fan a costa de nosaltres.

El que passa, és que el turisme que aquí gaudim, ve a gaudir del preu regalat que li ofereixen els hotelers.

El pobre ciutadà de Palma ho paga tot amb els nostres impostos. Pagam el sou als polítics. Pagam subvenció al turisme que li destrossa l'entorn i l'asfixien per la seva quantitat. Pagam la solidaritat dels temporers que venen aquí i fan el seu agost, però que de manera insolidària, no contribueixen a pagar res. No paguen impostos! Pagam les infraestructures que utilitzen els hotelers que ni tan sols paguen la promoció del seu negoci. Això ho feim nosaltres amb els nostres impostos, els mateixos que serveixen per enriquir les empreses de lloguer de cotxes radicades a la península que desplacen quantitats massives de cotxes que no paguen

res aquí.

Posau-vos a fer feina, senyores i senyors regidors de Cort (tant els que hi ha ara, com els qui sortiran elegits el proper 25 de maig), i mirau de trobar una solució a fi que de forma justa, paguem els impostos justs i necessaris tots. No només els qui estan sensats. També els temporers, els hotelers, els llogadors de cotxes, les grans superfícies, els turistes, els "vivals"

Ha arribat l'hora que el ciutadà digui: Prou de ser exprimit amb tant d'impost incoherent, injust i que surt de mare. Ω

PERE FELIP I
BUADES

Cossetània Edicions

C/ de la Violeta, 6

43800 Valls

Tel.: 977 60 25 91

Fax: 977 61 43 57

a/e. cossetania@cossetania.com

http: www.cossetania.com

NOVETATS APAREGUDES EL MES D'ABRIL

Tarragona 1950-2000

Itinerari visual

Autors: Jordi Piqué Padró i M. Elena Virgili Bertran

Nombre de pàgines: 432

Preu: 37,50 euros

ISBN: 84-96035-35-2

Hom sol dir que l'existència és com un viatge en el qual la vida s'escola indefugiblement, però malgrat aquest sentiment de fugacitat, podem interpretar que les persones hem passat i passem com a hostes actius per aquesta ciutat més que bimil·lenària. Les imatges publicades són un reflex que mostra la petjada col·lectiva de diferents generacions a la Tarragona dels últims cinquanta anys. Una història, com totes, amb encerts i errors. Un itinerari que s'inicia en la immobilitat dels anys cinquanta, continua amb les transformacions metedriques esdevingudes a partir de la meitat de la dècada dels seixanta i acaba en els records més propers d'una ciutat emplaçada a les portes del segle XXI.

Amor a sang freda

Autora: Sílvia Romero i Olea

Nombre de pàgines: 240

Col·lecció: Narrativa, núm. 27

Preu: 12,50 euros

ISBN: 84-96035-36-0

Quan la Sònia coneix en Gustau durant un curset de vela no és capaç d'imaginar l'embolic en què comença a ficar-se. Enamorada de la imatge d'home interessant que ell sap vendre, no s'adona del seu vessant fosc i recargolat. La relació amb la Rosa l'endinsarà en aquesta vida enganyosa i les morts de la Rita, una veïna, i de la Carol, mare de la Rosa, li obriran les portes per descobrir a poc a poc el veritable

Gustau: un ésser egoista i sense escrúpols. Més endavant, i acompanyada per la peculiar figura de la inspectora de policia Magda Campos, la Sònia es llençarà a la gola del llop. Amor a sang freda és una novel·la on l'amor i la passió, l'odi i la venjança, hi juguen un paper clau. Una novel·la en la qual la Sònia, la protagonista, evoluciona de la ingenuïtat del començament a la capacitat d'enfrontar-se cara a cara amb els problemes.

Un cabdell que algú va enredar

Autor: Francesc Macià i Barrado

Nombre de pàgines: 216

Col·lecció: Narrativa, núm. 28

Preu: 12,50 euros

ISBN: 84-96035-40-9

Evocador, divertit i tendre, Un cabdell que algú va enredar, l'últim llibre d'en Francesc Macià, no és altra cosa que una novel·la o un recull de narracions independents que es creuen i lliguen amb sorprenent habilitat per evocar una història d'esfumaments, desaparicions i absències: la història de la desaparició dels amics al llarg del temps contada a través de la joia de viure d'una colla de xicotets — a punt d'esdevenir xicotets, gairebé uns xicotets — que es disposen a viure la festa major del seu poble, en un poblet de terra endins, allà pels volts del començament dels anys seixanta.

El resultat és un text ric i entranyable que ens submergeix, sense moure gaire soroll, sense que ens n'adonem, en la contemplació de les petites coses que conformen la vida i que tan sovint ens passen desapercebudes.

Història del Vendrell

Autors: Rosa M. Banach, M. Carme Belarte, Núria

Canyelles, Salvador Caralt, Joan M. Colet, Francesc González, Gerard Guinovart, Francesc Xavier Hernández, Josep M. Inglès, Josep M. Querol, Víctor Revilla, Anna Sabanés, Joan Santacana i Alfons Vidiella.

Col·lecció: Blau Verd, núm. 5

Nombre de pàgines: 336

Preu: 18 euros

ISBN: 84-96035-31-X

Aquest llibre és un recull de textos de diversos autors que expliquen l'evolució de la història del Vendrell, des de la prehistòria fins al segle XX. També inclou una sèrie de fotografies que il·lustren la transformació històrica del municipi.

El Centre Obrer de Montroig del Camp (1911-1925)

Autors: Francesc Rom Serra i Martí Rom

Col·lecció: El Tinter, 39

Nombre de pàgines: 176

Preu: 12,50 euros

ISBN: 84-96035-34-4

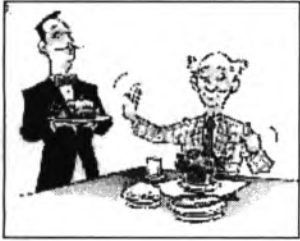
Aquest és un llibre basat en les memòries que, sobre aquesta societat, va escriure el 1976 Francesc Rom Serra. Tenint en compte que vivia ben a prop del Centre — casa seva era a la porta del costat —, que participà en les activitats teatrals del Centre i que en coneixia de primera mà els afers — durant molts anys el seu sogre en fou el president —, les informacions que aporta són molt valuoses i detallades. Partint d'aquest text, Martí Rom ha mirat de determinar dades i dates que permetessin corroborar i ampliar les informacions originals, així com explicar el context social en què es desenvolupava aquella societat i la seva relació amb el moviment obrer del Baix Camp d'aquells anys. Diu Antoni Gavalda en el pròleg: "El llibre és la solució d'un aprenentatge sobre el que pot significar la força d'un ideal orientat a aconseguir el bé material i moral de l'individu, per fer-lo més persona, més lliure." Ω

SALUT I MALALTIES

Consells de salut per a la gent gran

Alimentació

L'alimentació és una necessitat i un plaer. Cal que sigui atractiva i força variada i s'adapti, sobretot, a la nostra realitat física i de salut.

La publicitat ens diu què hem de menjar i en quina quantitat. El millor que podem fer, però, és no deixar-nos influir pels estereotips que ens volen vendre i mantenir la imatge que ens correspon per l'edat i per la constitució, alimentant-nos amb una dieta que ens porti els elements necessaris per l'activitat que fem. Una dieta equilibrada és la que està formada per aliments que aporten al nostre organisme allò que necessitem.

Per aquells a qui us agraden els càlculs us direm que la proporció és, aproximadament, d'un 60% d'hidrats de carboni (pa, pastes, arròs, fruites, fècules, etc.), un 15% de proteïnes (carn, peix, llet, llegums, ous) i un 25% de greixos (ous, llet, mantega, margarina, carn i peix). A aquests elements, cal afegir-hi el grup de les vitamines, amb una funció eminentment reguladora, indispensables per al bon funcionament de l'organisme (fruites, hortalisses).

Compte! Només en cas de carències diagnosticades pel metge és necessari prendre vitamines en forma de medicaments. Una alimentació rica i variada ja n'aporta suficients.

La pregunta que tothom es fa sovint és: amb quina freqüència és bo ingerir aliments? El nombre de menjades al dia i la quantitat de calories depèn de l'edat, el sexe i l'activitat que fem. Generalment, es recomana fer de 4 a 5 àpats al dia.

Es considera que la dieta mediterrània és capaç de prevenir alteracions del sistema digestiu i metabòlic i malalties de l'aparell circulatori. També ajuda a la prevenció de certs tipus de tumors com ara el de còlon. A més, és barata i molt saborosa.

Recordeu que algunes vegades serà necessari fer modificacions en la vostra pauta alimentària, ja que algunes malalties ho requereixen. En aquests casos, el vostre equip sanitari us recomanarà la dieta més adient.

Finalment, és recomanable que els hàbits de menjar s'ajustin a una dieta equilibrada, a unes hores determinades i a una quantitat i qualitat suficients. Ω

Per a més informació: sesps@dsss.scs.es

Consells de salut per a la gent gran

Accidents

Quan hi ha un accident, sovint es tendeix a donar la culpa a l'atzar o a la mala sort; però, en realitat, no sempre és així.

La majoria d'accidents són evitables!

Tot seguit us donem una sèrie de consells que poden evitar més d'un ensurt.

El trànsit

Si sou vianants recordeu-vos de caminar sempre per la vorera i creuar pels passos de vianants tot respectant els senyals lluminosos o estàtics. No creueu mai els carrers en diagonal. Tampoc no ho feu amb el semàfor intermitent o en groc, ja que és a punt de posar-se vermell i el més probable és que no tingueu temps material per travessar el carrer amb seguretat.

Si sou conductors no oblideu mai de posar-vos el cinturó al cotxe o el casc, si aneu en moto. Conduïu amb tranquil·litat evitant maniobres imprudents i sobtades. Quan el viatge sigui llarg, descansau periòdicament i tingueu cura de la son. Si heu de conduir, mengeu àpats lleugers i no beveu alcohol.

La llar

Feu neteja periòdica dels medicaments que no consumeu. Guardeu els que preneu habitualment en un armari alt i tancat amb clau perquè els vostres néts no els puguin abastar. Allunyeu els medicaments dels aliments.

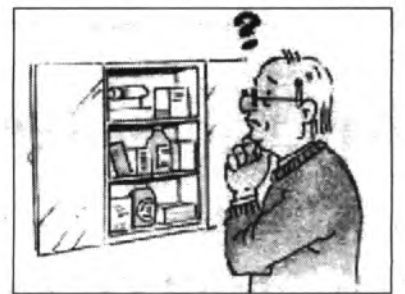
No prengueu mai medicaments que no us hagi prescrit el metge. El que va bé per als altres, pot ser fatal per a vosaltres.

Il·lumineu convenientment la vostra llar. Fixeu bé les estores a terra i eviteu els desnivells i desperfectes al paviment. Eviteu els terres que rellisquin, ja sigui perquè estan molls o massa encerats.

Col·loqueu materials antilliscants a les banyeres o plats de dutxa per reduir el risc de caigudes. Pot ser convenient utilitzar baranes o agafadors per entrar i sortir de la banyera.

Si convé, en caminar ajudeu-vos amb un bastó per fer els moviments més segurs.

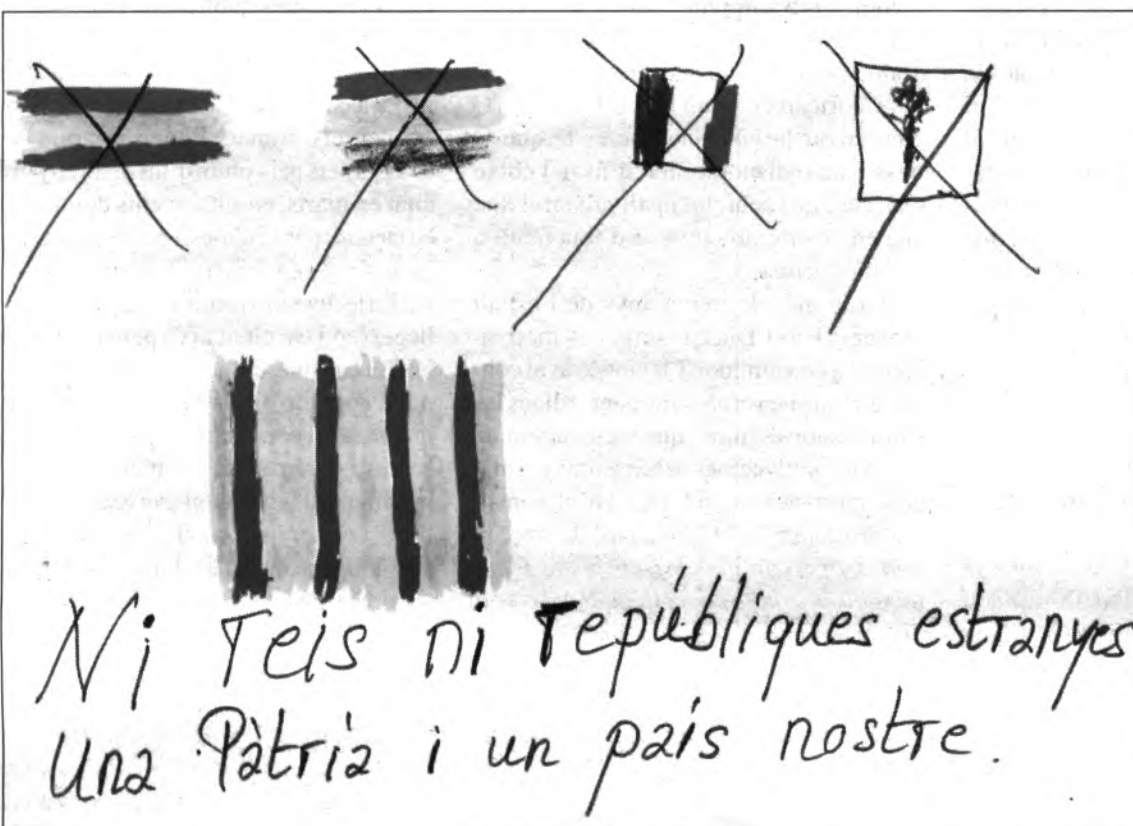
Comproveu que la vostra instal·lació de gas i d'electricitat s'ajusta a la normativa vigent i que l'han inspeccionada correctament Ω

the Search is over.
search.directNIC.com

direct NIC Search

CAOS I COLONIALISME

L'espectacle dantesco de desordre, pillatge i degradació humana que s'ha vist pels carrers i avingudes de l'Iraq actual, unit a la manca absoluta de notícies del dictador Sadam Hussein, posen de manifest que a l'administració Bush no li importa gens la democràcia, els drets humans, l'autodeterminació dels pobles o la població civil iraniana.

Els brutals interessos econòmics de les multinacionals yanquis s'imposaran, per damunt de tot, a través d'un nou colonialisme nord-americà unilateralista, el qual provocarà molt de patiment i desgràcies a tot l'Orient Mitjà. La manca de cultura política, d'evolució humana i de perspectiva històrica de l'administració Bush, pot ser letal per tota la humanitat. El Secretari de Defensa nord-americà, Donald Rumsfeld, ja parla, amb tota la tranquil·litat del món, d'envair Síria i l'Iran. Realment.

S'està demostrant clarament que del que si són uns grans experts els Estats Units (no només el seu govern) és de ser uns magnífics exportadors del caos arreu del món.

Davant d'aquest panorama tan enverinat i mogut, sembla com si el PP també volgués treure profit, mitjançant la posada en marxa d'un nou neocolonialisme troinat (d'arrel molt antiquada) contra els pobles català, basc i gallec. Els neoconservadors espanyolistes també volen promoure el caos a la Península Ibèrica, per tal de justificar l'autoritarisme, la uniformització i la imposició antidemocràtica d'unes receptes polítiques autènticament neofeixistes. Ω

Josep M. LOSTE I ROMERO

JOSEP M. LOSTE I ROMERO

El matí del diumenge 11 de maig ens plantem a la plaça dels apòstols de la catedral de Girona

El motiu?

Volem Ramon Berenguer II, el Cap d'Estopes, a la Capella Comtal de la catedral, al costat de la seva besàvia la comtessa Ermessenda de Carcassona.

I és que fa angúnia veure en aquesta catedral la sepultura del Cap d'Estopes, comte-rei de Catalunya (1076-1082), en el més indigne anonimat.

A hores d'ara la tomba de Ramon Berenguer II està plantificada damunt d'un portal de pas sense la il·luminació adequada ni cap rètol explicatiu.

La nostra història és important! Tots a la plantada de diumenge 11 de maig a dos quarts d'onze del matí!!

Jo també em planto-Cap a la independència (Gironès)

L'ALIENACIÓ AUTOMOBILÍSTICA CAPITALISTA

La publicitat converteix les mentides sobre els cotxes en veritats de fe i en gairebé irresistibles motivacions per als seus compradors. És així com els fabricants de cotxes en fabriquen també els compradors

Siguem, la lectora o lector i jo, rigorosos. Admetem que, com van dictaminar els tribunals alemanys fent que es retirassin, és una exageració anomenar "assassí del clima" al President de Volkswagen, Ferdinand Pieck, com uns ecologistes van fer a la fi de 1994 posant en les capitals alemanyes una foto seva en 36 grans tanques publicitàries que subratllaven el seu somriure amb el seu baptisme com assassí mediambiental.

Siguem, repeteixo, rigorosos. Sembla evident que si els fabricants d'automòbils són "assassins del clima" caldria acusar-los, sent seriosos, d'aquest delictes en dos molt concretes categories d'autoria: la de "cooperador necessari" i la de "inductor". Alhora que els autèntics executors de l'"assassinat" serien, evidentment, els centenars de milions de persones que en el món han comprat i usen vehicles de motor.

Perquè és clar que no bastaria per a "assassinar el clima" amb que unes grans empreses es dediquessin a fabricar milions i milions de vehicles contaminants si en fer-ho no estiguessin segures, com ho estan, que hi haurà milions i milions de persones decidides a comprar-se'ls i a usar-los. La qüestió clau és que aquests fabricants "fabriquen els compradors" alhora que fabriquen els cotxes que els venen. Fabriquen compradors alienant als ciutadans.

Tot el secret d'aquesta alienació consisteix a haver aconseguit que milers de milions de persones en tot el món defineixin com reals, com veritables, coses que són falses. Aquestes coses: 1) que el cotxe és el benestar i la comoditat; 2) que el cotxe és la llibertat; 3) que el cotxe és el prestigi; 4) que el cotxe és el poder, la

potència; 5) que el cotxe fa a hom guanyar temps i vèncer la distància; 6) que el cotxe és l'altre jo de l'home d'avui; 7) que qui té un cotxe amplia el seu horitzó vital i cultural; 8) que un cotxe és el reflex de la personalitat de qui ho compra; 9) que quan es compra un cotxe es compra un somni; 10) que quan es compra un cotxe es compra una il·lusió.

Haig d'insistir molt enèrgicament a la lectora o lector que **no importa gens que aquestes coses siguin mentides** (que ho són). El teorema de Thomas, clau en la Sociologia del Coneixement, ens ha ensenyat que "Si els individus defineixen les situacions com reals, són reals en les seves conseqüències". No importa gens que, com hem vist en aquestes pàgines, el cotxe lluny de ser la llibertat i de fer guanyar temps i vèncer la distància el que faci sigui encadenar mil o dos mil hores anuals al seu propietari i el faci arribar tard i malament a destinació. Si els individus defineixen com a real que és la llibertat i que els farà guanyar temps serà real en la seva ment i el compraran **precisament** per aquestes (falses) raons.

És molt important que la lectora o lector entengui que els fabricants no venen cotxes perquè siguin segurs o elegants o poderosos o duradors o luxosos o confortables o econòmics o divertits o fàcils de conduir o còmodes o espaiosos o barats o fàcils de pagar. Sinó perquè la gent que els compra DEFINEIX que són així, ES CREU que són així. És a dir, en venen perquè el Teorema de Thomas funciona. Com funciona la Llei de la Gravetat.

Tenim proves que s'ha aconseguit efectivament que milers de milions de persones defineixin com a reals, com a veri-

tables, coses falses. La primera, apodíctica, irrefutable, és el fet que s'han venut ja més de mil i més de dos mil milions de cotxes. Però en tenim d'altres proves. Per exemple les aportades per les entrevistes biogràfiques en profunditat en les quals s'ha constatat la progressiva usurpació per l'automòbil (en realitat per la possessió del permís de conduir) del bàsic paper social del ritm d'iniciació per a passar de l'adolescència a la condició d'adult. Igualment significatiu ha estat comprovar que totes les dates que es refereixen a la compra de cotxes i a la successiva possessió de diferents models o marques romanen en la memòria dels compradors amb sorprenent exactitud i facilitat d'evocació, molt majors que per a d'altres esdeveniments personals o familiars teòricament molt més importants. O comprovar la vivència que es té que la possessió o disponibilitat d'ús del cotxe reflecteixen i sobretot institueixen el lloc que en la jerarquia interna d'una família o clan s'ocupa.

Fa ja més de trenta anys de l'estudi pioner d'Ernst Ditcher sobre les motivacions del consumidor. Llegint-lo avui continuen sent-ne sorprenentment vàlides les formulacions sempre que s'entenguin no tant com motivacions del consumidor sinó com motivacions induïdes en el consumidor. Llegim-li: "Els automòbils són símbols, no mers mitjans de transport... L'automòbil és la bota de set llegües del conte, que conquereix en un dia l'espai que abans suposava una setmana... La vareta màgica possiblement representa en la forma més pura el significat original de l'acte. És un poder absolut... Durant llarg temps l'acte va ser un símbol d'èxit semblant a l'espasa del cavaller: com més pesada,

cara i coberta de joies, amb més eloqüència expressava el poder ocult del guerrer... El desig de destruir i la por a la mort són molt forts en la nostra personalitat. L'acte permet traslladar aquests desitjos ocults a una realitat perillosa... En envoltar-nos amb la pesada closca d'acer d'un automòbil gran, vam retornar al ventre matern, ens vam sentir protegits i encantadorament segurs...". Com s'ha convençut a milers de milions de persones que són veritables, reals, aquelles coses falses sobre els cotxes?

Com se'ls han induït aquestes motivacions? **Per descomptat, mitjançant la publicitat.** Els fabricants d'automòbils són clients clau dels publicitaris i dels mitjans de comunicació que publiquen o n'emetten els anuncis. Cal que detalli a la lectora o al lector que els fabricants d'automòbils ocupen els primers llocs i el gruix dels deu primers pel volum d'inversió en publicitat en diaris, en suplement dominicals, en tanques publicitàries, en cadenes de ràdio i televisió i en revistes?. Estic segur que no. La lectora o el lector són al món i veuen, llegeixen i escolten això per si mateixos.

Basant-me en aquest segur coneixement convido ara la lectora o lector perquè recordi com aquesta publicitat utilitza com a ganxo precisament el caràcter mortífer de l'automòbil. Per exemple escollint com noms de models els de Wildcat (gat montés, arriscat), Fury (fúria, frenesí) o Marauder (depredador). Per exemple, utilitzant les visuals identificacions de models amb guepards, lleons, rinoceronts.

És imprescindible advertir que per a l'èxit de l'alienació automobilística tan important com tot aquest esforç publicitari ha estat el fet que el cinema nord-ame-

ricà hagi dominat i domini aclaparadorament en els locals d'exhibició de pel·lícules i en les televisions de tot el món. Perquè les pel·lícules i els telefilms nord-americans estan plens de cotxes. I ha estat així com milers de milions de persones en tot el món han vist els cotxes i l'ús i s'hi han fascinat. Tinc la personal i vívida experiència que és així des de fa trenta anys. Des que a la capital peruana, a Lima, encara traumatitzat per la contemplació de milions de persones amuntegades en miserables barraques que escalaven els vessants dels Andes, vaig entrar en un cinema barat per a veure una excel·lent pel·lícula que la dictadura franquista m'havia vedat de veure. La màgia de la pel·lícula no em

va impedir anotar la impressió que em van produir les cares extàtiques d'admiració i enveja dels meus veïns de butaca davant les freqüents aparicions en la pantalla dels cotxes (i dels frigorífics, les cuines i les rentadores).

Per altra banda, pot algú sorprendre's que els mitjans de comunicació la vida dels quals depèn moltes vegades dels anuncis de la indústria automobilística hagin silenciats o minusvalorats o dissimulat com ho han fet i fan les informacions i les dades sobre les gegantines proporcions de la matança d'éssers humans pels automòbils o sobre els mals i el malbarament que suposen?

Així és com l'alienació automobilis-

tica s'ha instal·lat en milers de milions d'habitants del planeta. Convencent-los que és bo i desitjable gastar-se centenars de milers, milions de pessetes a comprar una màquina que està dissenyada i fabricada perquè hagi de ser reemplaçada en 36 o 48 mesos. I ocultant al conjunt de la població que (en una demostració més que **el mercat capitalista menteix i falsifica la realitat i els costos**) els usuaris dels automòbils només paguen entre el 60 i el 80% del cost real d'aquest ús, carregant la resta (construcció i manteniment de xarxa viària, serveis, mals per contaminació i destrucció de la Naturalesa i dels seus recursos, accidents, etc, etc, etc) al conjunt de la societat.

La pregunta que ara cal fer-se és aquesta: com i per què poden els fabricants d'automòbils realitzar la gegantina despesa necessària per a implantar i mantenir aquesta alienació?. Evidentment perquè el negoci els ho permet, perquè són els propis compradors els quals al pagar el cotxe paguen els anuncis que els van alienar perquè el comprassin. I els beneficis que permeten als fabricants comprar la voluntat dels governs i dels parlaments per a impedir que s'implantessin les mesures legislatives i executives que serien imprescindibles per a salvar les vides dels ciutadans i la integritat del Medi ambient amenaçades i agredides pels automòbils. Ω

TEMPS DE CANVIS, TAMBÉ EN POLÍTICA

AURELI FERRANDO

Són ara temps per a la protesta i d'ací a dos mesos per als canvis en la política perquè, acabe com acabe aquesta insensata i criminal aventura de l'imperi decadent dels EUA, en la qual el Sr. Aznar ens ha clavats d'una manera tan imprudent i barroera, allò que cada dia està més clar per a les ciutadanes i ciutadans democràtics i lliures de tot el món és que ja no serà possible abusar de la nostra confiança; perquè en democràcia el vot no és un crèdit per a fer el que es vulga i els que ens governen ací i ara s'havien pensat que ens podrien vendre aquesta guerra — que cada volta més s'aproxima a croada genocida i a greu error per part dels prepotents invasors que pensen que tots els països, del món els han d'estar eternament agraïts, pobres desgraciats i subdesenvolupats! — amb les tècniques d'un pèssim anunci publicitari.

Supose que tots ens hem adonat ja que no ens mereixem aquests governs de la dreta que patim: els que diuen que fan la guerra per a defensar la pau, els que tanquen els diaris en euskera per a defensar el poble basc, els que venen la televisió pública dels valencians per a fer-nos un favor, els que intenten vendre'ns un PHN i un transvassament impresentable per als temps que vivim a canvi de vots i manifestacions subvencionades, els que intenten manegar les bones voluntats a base d'enquestes, mitges veritats i realitat virtual, els que reprimeixen a cops de porra i torturen per a fer la gent més lliure,...

Perplexos encara, però no impotents, davant la tremenda conjuntura d'una guerra injusta, il·legal i impresentable contra el poble iraquí, que pagarà un preu incalculable encara en vides i en dolor humà, els afiliats i simpatitzants d'Esquerra Valenciana ens disposem a celebrar a la capital de la Plana, el proper 13 d'abril, el nostre IV Congrés — el segon

d'aquesta renovada etapa, ja que els dos primers tingueren lloc en temps de la República, on s'aconseguí un diputat per València al parlament espanyol — Esquerra Valenciana, que es defineix com a partit valencianista i socialista en els seus continguts programàtics, participa junt a Esquerra Unida i Els Verds dins l'ENTESA, coalició política que, de complir-se les expectatives electorals que ja s'apunten, dona garanties als valencians i valencianes progressistes de totes les tendències i sensibilitats de fer fora de la Generalitat i dels ajuntaments els governs d'aquesta dreta que perverteix la democràcia de la manera que estem comprovant i, arribat el cas, de condicionar la política neoliberal del partit socialista, mitjançant la constitució de governs d'esquerra o bé d'acords de governabilitat basats en els programes de les forces progressistes.

Esquerra Valenciana es proposa a més treballar, en un horitzó de futur, per la constitució d'un Front Sobiranista per la Pau, la Llibertat i la Justícia Social on càpien totes les forces polítiques democràtiques sobiranistes de l'Estat Espanyol (ERC, BNG, PNV, EA,... i també IU des del moment que es reclama defensora de l'autodeterminació dels pobles) i també en el moment que siga possible un Grup Parlamentari Valencià i d'Esquerres al parlament espanyol (on tinga també cabuda, quan es done el cas, el Bloc Nacionalista Valencià, partit d'ample espectre progressista malgrat la deriva dretanitzant de la seua actual directiva).

Esquerra Valenciana treballa així per la pau i el diàleg entre tots els pobles de la terra, des de la més ferma convicció valencianista, cap a una Europa que és el nostre autèntic projecte d'estat. Ω

Aureli Ferrando

(Membre d'Esquerra Valenciana i número dos de l'ENTESA per Castelló)

La família de casa

La Generalitat de Catalunya està preparant una Llei de la Família. Aquesta llei iguala la família amb d'altres agrupacions humanes més o menys estables. Alguns col·lectius catalans ja han alçat la veu per evitar aquesta confusió. Entre ells, el Grup d'Entitats Catalanes de la Família, dirigit per prestigios periodista Daniel Arasa.

La família, catalana o no, és un dels baluards més importants d'una nació. En ella, s'hi troben tots els valors dignes d'ésser enduts més enllà de la pròpia generació. La seva estabilitat és la millor garantia per una societat madura. La seva fortalesa són els lligams constants i severos que s'hi donen de per vida. Aquesta fermesa d'unió i de força és el més important de la família. I, precisament aquests atributs, són els que manquen a d'altres agrupacions humanes, conjunturals o pasatgeres. Les quals poden tenir la seva regulació sense crear una confusió amb els valors perennes de la família.

El mapa polític català és en evolució sobre aquestes qüestions. La gran decepció ha estat Unió Democràtica de Catalunya. Aquesta formació política no ha complert amb els seus electors. Tot i que encara pot corregir la seva actuació alterant els continguts de la Llei de la Família, el fet es que ha fet ben poca cosa. Les novetats de caràcter fiscal i laboral no han estat suficients per una contundent política de família. El grup de suport a UDC sobre aquest tema, Unió de Famílies, presidit per Guiomar Amell, ha estat del tot inoperant. Amb tot just alguna conferència, el seu treball ha demostrat poca voluntat per millorar les condicions en que ha de malviure la família catalana. Una decepció que s'estén a Josep Anton Duran, polític més preocupat per la seva imatge personal que per les autèntiques necessitats socials dels catalans.

En canvi, des d'una altra perspectiva grups com l'AFANOC (Associació de Famílies Nombroses de Catalunya) o l'Associació Cultural Charles Péguy han demostrat més iniciativa que Núria de Gispert o Josep Anton Duran en els seus dies més inspirats en relació als temes de la família (matrimoni, avis, fills, escoles bressol, rebuts de l'aigua, transports públics, ...).

Una bona mostra del dinamisme per preservar el valors familiars catalans i universals ha estat la decisió del Grup d'Entitats Catalanes de la Família de subscriure el Pacte pel Respecte a la Vida i a la Dignitat de les Persones i les Famílies. Aquest acord cívic

és un intent per reconduir un determinat fracàs de les democràcies occidentals: el menyspreu a una cultura de la vida. Avis abandonats, molts avortaments, separacions i divorcis, violència domèstica, drogues, pornografia, ... són algunes de les seqüeles de la disgregació de la família i de la pèrdua dels seus valors de cooperació i fraternitat.

Les propostes de la societat civil catalana que defensa la família són molt clares. Per això, alguns partits com el Partit Popular de Catalunya ja s'ha afanyat a fer-se càrrec del seu desenvolupament programàtic. Una opció que xoca amb la visió distant que ha adoptat la Federació Convergència i Unió preocupada per no semblar excessivament conservadora si finalment assumeix sense complexos un programa polític en defensa de la família. Si de cas és així, al meu entendre, farien un fals servei al país, ja que una formació política nacionalista ha de vetllar per uns continguts que estiguin al marge del debat electoral. Un d'aquests continguts és la família com àmbit insubstituïble de construcció nacional. No sols com un refugi per temps difícils. Sinó com una autèntica plataforma per la consolidació d'un rearmament moral que sostingui un continuat esforç de redreçament nacional, fet d'afirmació i fortalesa.

Una llei catalana que equipari els valors familiars amb una simple agrupació d'interessos per conuiu o fer altres coses, és fer un flac favor a la dignitat de les persones i les famílies. La dignitat és respectar la llibertat de cadascú. Avui està en joc la llibertat de les famílies i les persones, ja que alguns grups socials volen minar-la en favor d'una confusió de conceptes, o potser, qui sap, amb el simple desig ocult de tranquil·litzar les seves males consciències.

Jordi Pujol ha estat un polític en que el seu programa polític i el seu testimoni personal han anat de bracet. Per això, en la defensa de la família, fins ara, CiU ha pogut jugar a dues bandes. Amb Artur Mas ja no és així. Si CiU o, encara més, UDC, com partit democràtic cristià, no fan un plantejament obertament dirigit a la defensa dels valors familiars per por a semblar conservadors, d'una manera lògica, una opció moderada però no catalanista com el Partit Popular obtindrà el protagonisme social sobre aquest tema arreu dels Països Catalans. Ω

@ Llorenç Prats-Segarra
campusjove@correu.vilaweb.com

CAOS I CATÀSTROFE DE LA GUERRA

★ INTRODUCCIÓ, GENERALITATS.

★ "N'he vist prou en una guerra com per a no desitjar tornar a veure'n cap més" (Thomas Jefferson, 1743-1826, estadista estatunidenc).

★ "Per a parlar de guerra no n'hi ha més que llàgrimes" (Henriqueta Lisboa, poetessa brasilera).

★ "Guerres, horrenes guerres" (Publi Virgili Maró, 70-19 a. C., poeta llatí, autor de l'Eneida).

★ "Tot allò referent a la guerra és una galtada al bon seny" (Herman Melville, 1819-1891, novel·lista nordamericà).

★ "La guerra és un seguit de catàstrofes que generen una victòria" (Georges Clemenceau, 1841-1929, metge i estadista francès).

★ "La guerra és una malaltia com el tifus" (Antoine Marie Roger de Saint Exupéry, 1900-1944, escriptor i aviador).

★ "La guerra és l'infern" (William Tecumseh Sherman, amerindi d'Ohio, 1820-1891, qui obtingué notables victòries en la guerra de Secessió contra els confederats).

★ "Està bé que la guerra sia tan terrible, o en tindríem massa alta estima" (Robert E. Lee, 1807-1870, General confederat).

★ "La guerra farà estralls a les seves ciutats: esbotzarà les barres de les portes i els engolirà per culpa de llurs intrigues. Els del meu poble s'aferren a la seva apostasia.

Els exhorten a mirar cap al cel, però cap d'ells no es redreça".

(Osees -o Ausias- 11:6-7. Profeta d'Israel, fill de Beeri, enamorat de la seva infidel esposa, profetitzà després del 744 a. C.).

★ ÉS EL CAOS I DESESTRUCTURACIÓ SOCIAL GENERAL.

★ "... les Fúries, sacsejant les serps que llur terrible cabellera formen; La Guerra, escampant ses furors; L'homicidi, la Traïció, la Mort I la paor, i la ràbia".

(La guerra civil-El Satiricó, de Petroni, s. I, a Roma).

★ "La guerra és la situació en la qual els assassinats, les violacions, les tortures i les majors atrocitats queden impunes i són vistes com a normals"(B.N.L).

★ "Aprenquem les nostres lliçons. Mai, mai, mai no creguem que cap guerra serà cosa de flors i violes, o que algú que s'embarca en aqueix estrany viatge pot mesurar les marees i els huracans que hi trobarà. L'estadista que cedeix a la febra de la guerra deu adonar-se que una vegada han donat el senyal, ja no és l'amo de la política sinó l'esclau d'esdeveniments imprevisibles i incontrolables. Els comandants antiquats, dèbils, incompetents o arrogants de les oficines de guerra, els aliats indignes, els neutrals hostils, la mala fortuna, les sorpreses desagradívoles, els tremends càlculs erronis -tots prenen seient al tauler del consell a l'endemà d'una declaració de guerra" (Winston Leonard Spencer Churchill, 1874-1965, estadista conservador i imperialista, militar, maçó i assagista anglès a "My Early Life", 1930).

★ "Una dels majors desastres de la Guerra del Vietnam és que la Gran Societat...tombà al camp de batalla de Vietnam" (Martin Luther King, Jr., 1929-1968, líder negre pacifista i pastor evangèlic estatunidenc).

★ "Vet ací el resultat de la guerra: una classe alta indiferent a les seves responsabilitats; una classe mitjana que ha renunciat als seus principis morals i un classe treballadora mal allotjada, mal nodrida i posseïda per un esperit de

ressentiment" (William Somerset Maugham, 1874-1965, escriptor anglès nat a França).

★ "La pau fa créixer les coses petites, la guerra arruïna les grans" (Caius Salustius Crispus, 86-34 a. de C., historiador i polític romà).

★ "La guerra és la major plaga que pot afligir la humanitat. Fa malbé la religió, fa malbé els Estats, fa malbé les famílies. Qualsevol calamitat hi és preferible" (Martí Luter, 1483-1546, teòleg alemany iniciador de la Reforma protestat).

★ "En el procés biològic de la vida col·lectiva la guerra és un fenomen normal. És menester de plantejar el problema així: de les horrors de la guerra no cal deduir que la guerra pugui ser abolida. I plantejada així la qüestió, és de comprendre que com tota destrucció de les que precedeixen en la vida a una nova construcció, és un fenomen horrible. En tals casos l'ordre es trastoca en desordre i les lleis que regeixen la vida de la pau perden tota vàlua i allò que abans era tingut per un crim s'esdevé sovint en una virtut" (Hermann Alexander von Keyserling, 1880-1946, filòsof i científic alemany).

CARTELL DE LA GUERRA DELS 3 ANYS.

★ ASSASSINA PERSONES, ÉS UN OCEÀ DE SANG ESCAMPADA.

★ "Les guerres són l'espant de les mares"/"Bella detestada matribus" (Quint Horaci Flac, 65-8 a.C., poeta llatí).

★ "Quantes voltes hom haurà de guaitar cap a dalt per a poder veure el cel?"

Quants oïts hom haurà de tenir per a poder oir plorar la gent?

I quantes morts caldran per copsar que ja n'hi han hagut massa?

La resposta, amic meu, sols sura en el vent.

Escolta la resposta dins el vent".

("Blowing in the wind", de Bob Dylan, nat com a Robert Allen Zimmerman, el 24-5-1941, a Duluth, Minnesota, cantant judeocristià d'origen rus).

★ "La guerra no és sinó un assassinat en massa, i l'assassinat no és progrés" (Alphonse Marie Louis de Lamartine, 1790-1869, historiador, polític i poeta francès).

★ "Per a un bon general, la mort no té gens d'importància" (Titus Livi, 59 a. de C.-17 d. de C., historiador llatí, autor d'una monumental Història de Roma).

★ "Vint anys de pau o més s'escolen per fer un home, i n'hi ha prou amb vint segons de guerra per a destruir-lo" (Balduí I, rei de Bèlgica del 1950 al 1993, 7-9-1930 a 31-7-1993).

★ "Tsar: Durarem fins al Nadal?"

Soldat: Tant em fa.

Tsar: Voleu dir que li agradaria que ens matassin.

Soldat: Nicolau el sanguinari, no m'agrada matar ningú. Teniu potser idea de quanta gent heu matat vós? No, infants...Vós sols sabíeu els soldats morts i perquè uns altres us els comptaven. Set milions morts al front, tot un oceà! (L'afita). No, Nicolau no és pas un sanguinari, és un home sense imaginació" ("Nicolau i Alexandra", pel·lícula de Franklin J. Schaffner, 1973).

★ "Això diu el Senyor, Déu sobirà:

«A Israel, de mil homes

que una ciutat envia a la guerra,

en quedaran cent i prou;

i de cent que l'altra n'envia, sols en quedaran deu.»"

(Amós 5:3. Profeta nat a Tecoá, a uns 20 km. al sud de Jerusalem, era pastor i collidor de figues silvestres, profetitzà cap al 785-740 a. C.)

★ "ELS DE DALT DIUEN

Aquest és el camí de la glòria.

Els d'avall diuen:

Aquest és el camí de la tomba.

...

ÉS DE NIT

Les parelles

Se'n van al llit. Les dones joves

Infantaran orfes".

(...)

("Cató de guerra", Bertoldt Brecht).

"Les mares dels soldats morts són jutges de la guerra" (Eugen Bertolt Friedrich Brecht, 1898-1956, dramaturg marxista alemany).

★ "Som a la fi de la guerra silenci en els camps plens de mort.

No podem, però, mirar la terra amb justa pau dins el cor.

Dispersat, el poble no retroba, dins l'esclat del trompeteig de festa, el braó i l'orgull.

Perquè oblidí la tempesta haurem de fer, dins la pau nova, un llarg camí, un llarg camí!.

Guard, del foc que s'apaga, la flama tenaç del record.

Els millors dels nostres, els vam perdre a la timba de la mort.

La raó de viure que ells tenien, n'hem de fer, nosaltres, alegria; l'hem de dur món enllà.

Perquè sigui llum del dia, abans de l'alba encara ens resta un llarg camí,

un llarg camí.

Som a la fi de la guerra:

oblit en els camps de la mort.

Ara cal tenir l'esma de viure,

que bati ben fort el cor"

(La guerra s'ha acabat", poema anònim de jueus polonesos durant l'ocupació nazi, traduït del jídix "Und der krig iz geendigt").

★ ASSASSINA LA VERITAT, LA LLIBERTAT, L'AMISTAT I MULTITUD DE VALORS HUMANES.

★ "Allò més terrible de la guerra és que mata tota amor a la veritat" (Georg Morris Cohen Brandes, 1842-1927, escriptor danès).

★ "Si permetem que la gent vegi aqueixa classe de coses, no hi havia mai més cap guerra" (Oficial del Pentagó, en parlar de per què l'Exèrcit censurà el metratge gràfic de la Guerra de Golf, 1990-1991).

★ "Normalment, les coses terribles que es fan amb l'excusa que el progrés les requereix no són realment progrés de cap manera, sinó sols coses terribles" (Russell Baker, corresponal del "The New York Times").

"En les guerres més que no pas en cap altre cas, els esdeveniments no s'avenen a les esperances" (Titus Livi, 59 a. C.-17, historiador romà).

★ "L'art de la guerra consisteix a ordenar talment les forces que no puguin fugir-se'n" (Anatole T. France, 1844-1924, escriptor francès).

★ "... el pitjor enemic de la llibertat és la guerra." (Jean Paul Sartre, 1905-1980, filòsof i escriptor existencialista i marxista francès).

★ “No hi ha res de pitjor que una guerra civil, car els vençuts són destruïts per llurs propis amics” (Dionís d’Halicarnàs, ca. 68-8 a. C., retòric i historiador grec).

★ “Les guerres ens ensenyen no pas a estimar els nostres enemics, sinó a odiar els nostres aliats” (W. L. George).

★ “Les persones individualment són éssers humans; en massa, poden convertir-se en animals” (Rafael de Cerdo).

GUERRA.

★ ÉS DESTRUCCIÓ INDISCRIMINADA.

★ “La guerra és la ciència de la destrucció” (John Abbott).

★ “L’èxit d’una guerra és mesurat per la quantitat de danys que causa” (Victor Marie Hugo, 1802 -1885, poeta, dramaturg i novel·lista romàntic francès).

★ “Una era construeix ciutats. Una hora les destrueix” “La temor a la guerra és pitjor que la guerra mateixa” (Lucius Anneus Sèneca, 4-27 a. de C.-65 d. de C., filòsof estoic hispanoromà nat a Còrdova, autor de tragèdies).

★ “Desconec amb quines armes hom combatrà a la Tercera Guerra Mundial, però la Quarta serà amb bastons i còdols” (Albert Einstein, 1879-1955, físic i matemàtic juevoalemany nacionalitzat nordamericà, Premi Nobel de Físic-

ca 1921 i el major científic del s. XX).

★ ÉS FAM, MISÈRIA MORAL QUOTIDIANA PROFUNDA I UNA COSA SENSE TRELAT.

★ “Els anys futurs no coneixeran mai l’infern en ebullició i el negre rerefons infernal, les incomptables escenes menors i els interiors de la guerra de Secessió; i és millor que no ho coneguim. La guerra de debò no arribarà mai als llibres” (Walt Whitman, 1819-1892, poeta estadunidenc, cantor original i molt vital de la llibertat).

★ “LA GUERRA QUE VINDRÀ

No és pas la primera. N’hi hagué

Unes altres guerres.

Al final de la darrera

hi hagué vencedors i vençuts.

Cals vençuts, el poble pla

patia fam. Cals vencedors

El poble pla en patia també”.

(...)”.

(“Cató de guerra alemany”, 1937-1938, de Bertolt Friedrich Brecht, 1898-1956).

★ “Però en la guerra moderna moriràs com un gos i a més per cap bona raó” (Ernest Miller Hemingway, 1898-1961, novel·lista estadunidenc).

★ “Avorresc la guerra com sols un soldat que l’ha vivida pot fer-ho, sols com un qui n’ha vist la brutalitat, la futilitat, l’estupidesa” (Dwight D. Eisenhower, 1890-1969, general de cinc estels dues vegades president dels Estats Units).

★ ÉS COSA DE PSICÒPATES.

★ “Recorda’t sempre del saqueig, abans de la crema” (Desconegut).

★ “De conqueridor n’hi ha, qui somia amb murs assolats, reis destronats, soldats batallers i camps tenyits en sang” (“El Satiricó”, atribuït a Petroni, cònsol gal de la Cort de Neró, s. I, Roma).

★ “És la llei de la guerra que els vencedors tractin els vençuts tal com els ve de gust” (Juli Cèsar, 100-40 a. C., emperador romà).

★ “L’essència de la guerra és la violència. La moderació en la guerra és imbecilitat” (John A. Fisher).

★ “Per a fer mal qualsevol és poderós” (Fra Lluís de Lleó, 1527-1591, teòleg, filòsof, orador i poeta místic, gran figura del Renaixement foraster).

★ “Mala cosa és la guerra, que mata els homes bons i deixa viure els roïns (Anònim).

★ “La derrota en la guerra no és pas el major dels mals, excepte quan la infligeix un enemic indigne” (Esquines).

★ NO HI HA VICTÒRIA.

★ “Un joc estrany. L’únic moviment guanyador és no jugar” (WOPR, al film “War Games” després d’aprendre la futilitat de jugar a una Guerra Termonuclear Global)

★ “La Guerra Civil no s’acabà.. Deman si qualsevol guerra civil greu acaba mai” (T. S. Eliot, poeta nordamericà, 1888 -1956)

★ “No hi ha victòria si no posem fi a la guerra” (Michel Eyquem de Montaigne, 1533-1592, filòsof francès) . Ω

El càstig perdut

Els habitants oriünds de les viles i pobles dels Països Catalans viuen una estreta relació amb la seva terra nadiua. No obstant això, davant d’un desengany per coses públiques reaccionen amb una amenaça ben contundent: abandonar el poble o canviar-se de vila.

Els temps han canviat. Una amenaça d’aquesta mena té poc efecte. Ben al contrari, pot considerar-se la millor excusa per abandonar un ambient de veïns i parents poc respectuosos amb la intimitat de les persones i les famílies.

Abans, no fa pas gaire, el lligam a la terra, d’origen feudal, era sagrat. El fet d’abandonar una vila o poble tenia moltes conseqüències. Els novinguts a una vila o poble mai acabaven d’integrar-se del tot. Eren forasters, gent estrangera. Sospitosa de molt mals. En aquest context social, l’amenaça d’abandonar el poble, coneixent aquestes dificultats, suposava posar en evidència la gravetat del desengany. Igualment comparable a les dificultats de la mudança.

Efectivament, el lligam a la terra no sols té inconvenients de convivència veïnal. Tot al revés, té tota la força d’una relació recíproca: poder parlar de desengany. La comunitat té uns deures envers cada una de les famílies. Més enllà de les obligacions legals que l’ordenament actual marca, hi ha una força moral per fer més digna i feliç la vida de cada un dels seus veïns. I d’aquí l’origen de la frustració.

Molts veïns s’esmercen en la millora d’aquesta realitat cívica. I tot d’una, quan ells senten que el col·lectiu no respon a les seves necessitats o raons, s’esdevé tot un greu malentès. Una situació que desemboca en baralles i, només en el pitjor dels casos, en algunes de violències.

El desengany i la frustració, enteses com la part no corresposta d’unes esperances posades en l’afer públic, són dos elements notables de la vida catalana. Pertanyen a l’univers de les lleis no escrites. Dels codis d’honor que mantenen viva la vida nacional dins dels petits closos de les viles i pobles dels Països Catalans. Raimon Galí hi ha fet referència molt sovint. Per ell, això va suposar indagar dins els nostres principis fundacionals: en la romanitat.

Els catalans són els primers i els últims romans. Abans que Milà, Tarraco ja era ciutat romana. Molt més tard que Nàpols, Barcino va mantenir-se fidel a Roma. I no cal dir-ho, d’entre els atributs més rellevants de la romanització hi ha el dret. El dret,

escrit o verbal, tàcit o exprés, conforma tota la civilitat. És un magma de formes i deures que conforma tota la vida catalana, des de fa milers d’anys. I que d’una manera especial s’ha mantingut viu en l’ambient rural, gràcies al seu aïllament.

Si bé Catalunya no apareix fins molt més tard (uns 500 anys) a la romanització d’aquests territoris ibers, el fet és que la seva empremta és molt profunda, i per sempre més hi haurà la seva fisonomia. Des d’aleshores, totes les relacions humanes s’han mogut dins el marc dels conceptes jurídics del dret romà, com a punt de partida. Remi Brague, en el seu llibre “Europa: la via romana” (Barcelonès d’Edicions), així ens ho recorda d’una manera molt eloqüent.

Vist així, qualsevol moviment de defensa de la terra és molt més que un simple aplec de militants catalans. És la continuïtat d’una naturalitat de comportament. La pobresa de recursos i de població que sempre han patit aquestes terres catalanes no han estat mai motiu de defeció. En tot cas, han estat el ressort base per despertar la creativitat i la cooperació veïnal. I així, fer més viable la subsistència damunt d’unes planes àrides i d’unes muntanyes inassequibles. I ha donat resultat. Aquí estem.

Amb la Il·lustració, i les revolucions burgeses, la vida urbana guanyà terreny. El lligam a la terra adquiria d’altres expressions no tant clares. Per això, el suposat càstig que els vilatans poden infligir al municipi, amenaçant d’abandonar-lo ja no és tan important. El món urbà basa les seves relacions en les persones, i no té en compte d’altres aspectes com la terra, i els seus lligams, en més o menys mesura mítics, si es vol.

Una prova ben clara de tot això és la forma com es va conduir l’exili català després de la Guerra dels Tres Anys (1936-1939). Sense la terra, els territoris que van de Salses fins a Guardamar, els catalans es van dispersar sense cohesió. Sense el lligam de les viles i pobles, amb el paisatge, les muntanyes i les seves fonts, el fet personal es va imposar al fet nacional, i l’exili va convertir-se en una tomba per la catalanitat. Mai cap altre nació ha patit més els estralls de l’exili. Avui encara no ens n’hem recuperat. Ω

Llorenç Prats-Segarra

campusjove@correu.vilaweb.com

Mallorca per la República

A l’acte en defensa de la República hi poguérem veure Rosa Vich, els militants de la CGT Francesc Mengod i Josep Juárez, el membre d’Ales Guillem Ramis, l’escriptor Miquel López Crespí, la professora Carme Simó i molts membres i simpatitzants dels partits d’esquerra i sindicats de les Illes

Tota la premsa de les Illes ha informat, de forma destacada, dels actes republicans que s’han organitzat en diversos pobles. A Santa Maria de Camí va ser el grup “Ales” qui s’encarregà -com ja fa molts d’anys- de l’organització. Aquest 14 d’abril de 2003 també hi han afegit el PSM, EU-Verds, l’agrupació del PSOE i, com l’any passat, els esperantistes.

Aproximadament una cinquantena de persones es reuniren al cementiri del poble per escoltar el parlament en defensa de la República que va fer l’escriptor Llorenç Capellà i per recordar els santamariers Miquel Cabot, Josep Santandreu, Joan Tramulles, Bartomeu Canyelles i Antoni Oliver. També es recordà la figura de Joan Alemany que fou batle de Búger durant la República i fou torturat i assassinat a Santa Maria.

Entre les persones que poguérem veure en el cementiri de Santa Maria del Camí poguérem veure la batlessa del poble Rosa Vich, els militants de la CGT Francesc Mengod i Josep Juárez, el membre d’Ales Guillem Ramis, l’escriptor Miquel López Crespí, la professora Carme Simó i molts membres i simpatitzants dels partits d’esquerra i sindicats de les Illes.

Després de l’emotiu parlament de l’escriptor Llorenç Capellà, alguns dels participants en l’acte recordaven els vergonyosos pactes de la transició entre franquistes reciclats i forces reformistes per tal de silenciar la lluita republicana i la memòria dels nostres morts, ajudant així a la maniobra de reinstauració de la monarquia borbònica.

Tothom recorda com, en temps de la transició, mentre el reformisme (i especialment les direccions del PCE i del PSOE) enlairaven la bandera monàrquica en tots els seus locals i abandonaven el combat per una República democràtica, deien, cínics (alhora que criminalitzaven qualsevol persona o partit decididament republicà) “que era per evitar una nova guerra civil”.

L’èxit de les convocatòries republicanes i antifeixistes que cada any es convoquen a Felanitx, Manacor, Sóller Santa Maria del Camí és prou evident. Esperam que l’any vinent més i més pobles participin en aquestes celebracions. Com ha escrit el “Col·lectiu Felanitx per la República: “La veritat i la memòria són germanes de la llibertat”. Ω

(Redacció)

B A D I A (P E D R A F O R T)

Fa 20 anys que en Llorenç Pou des Pili-tari duu el taxi n. 5 de s'Arenal. Tel. 646 030 505

Na Margalida Sastre i Capellà és la perruquera de la Llar del jubilat i pensionista de Badia. Tel. 971 121 082

Fa 34 anys que en Tomeu Bauçà amb la seva dona Salvadora Verdera regenten al Ferreteria Can Bauçà, la primera que hi hagué a s'Arenal. Des de fa 5 anys en tenen una altra a Les Meravelles de s'Arenal. Tel 971 745 260

Fa 5 anys que n'Antolin Torres i na Catalina Duran regenten el Restaurant cal Reiet al carrer de La Torre de Cala Pi. A la foto amb el seu personal. Tel. 971 123 170

En Rafel Capacete i el seu fill Xavier val els dissabtes a vendre a la Plaça de Pedrafort (Badia). Els Capacete venen productes de xarcuteria. Hi ha dos llocs de verdura, un de roba i un peixater. Les botigues del Centre Comercial, al costat estan totes obertes, i els habitants de Pedrafort, Toller, Els Rosers, sa Torre i Maioris, hi van a comprar.

En Manuel González és l'amo de Trama 2002 S.L. amb seu al complex Comercial Aldea Blanca a Pedrafort (Badia). Construeix a tota la zona. Ara en Manuel és feliç perquè ha trobat na Marta Baptista de Cuba amb que se vol casar el proper mes de juliol. Si voleu fer o comprar alguna cosa telefonau-li al 666 335 024

Fa mig any que en Francesc Xavier Fernández ha obert la Tapisseria Badia a Pedrafort. Abans la tenia a Palma Nova. Tel. 971 748 017

Fa 2 mesos que na Rosa Maria Ruiz ha obert la botiga de Moda Infantil Pelussilla al centre comercial de Badia (Pedrafort) Tel. 971 748 202

Fa 4 mesos que en Josep Vizcaino regenta el bar de la Associació de Veïns de Les Palmeres (a la foto la seva dona, na Josefina Ocaña que l'ajuda a estones). Ara, aquests darrers dies d'abril, han organitzat una FERIA ROCIERA amb molts de balls de Sevilla. Tel. 971 740 914

Fa 3 mesos que en Michael Felice regenta el Restaurant Ciao Mare a Badia Gran (és l'antic Club Badia amb piscina a la vora dels penya-segats). A la foto amb en Sion Bujosa de sa Calatrava que és l'administrador del Club Badia i president de l'associació de veïns i alguns socis del club. Se despatxen menús a 8'50. Tel. 971 749 117

Fa 7 anys que el manescal Guille Cifre te la Clínica Veterinària Badia oberta al centre comercial. Aquest manescal te cura dels animals de l'ample zona que va de Cala Blava fins a Cala Pi. Tel. 971 741 874

Fa 15 dies que n'Elisabet Moreno, a qui veiem amb la seva filla Aina Palmer, regenten el souvenir Es Mollet al costat del Club Nautic de s'Arenal. També regenten el Bar Rosaba i el Cine Bank Rosaba, tot a s'Arenal. Tel. 971 441 403

Fa 3 anys que na Pilar Sánchez i el seu home en Pere Baidez regenten el Bar del Poliesportiu de Badia Blava (abans Pedrafort): Tenen pistes de tennis, voleibol, petanca, camp de futbol, dues piscines. Tel. 971 741 749

BAR RESTAURANT ES POU

C/ Ciutat, 1 ☎ 971 52 41 98 LLORET

CiaoMare
Ristorante Italiano

Ciaomare S.L.
C./Cristobal Colon 62
07609 Bahia Grande

Tel.: +34 971 74 80 74
Fax: +34 971 74 81 94

web: www.ciao-mare.com
e-mail: info@ciao-mare.com

SOBRE LA PSICOLOGIA DELS CATALANS

En els propers dies es distribuirà el llibre *Autoestima i Països Catalans*. Es tracta d'una publicació de La Busca editorial que recull una selecció de ponències de psicologia social que van presentar Quim Gibert, Josep Murgades, Marc-Antoni Adell i Bernat Joan, en el context de les jornades *La catalanitat, una identitat sòlida*, a Arenys de Mar i Fraga l'any 2001.

¿Vols deixar de beure? PODEM AJUDAR-TE

Tel: 616 08 88 83

Alcohòlics Anònims

CIUTAT DE MALLORCA

Fa 15 dies que na Caterina Arbona ha obert la Cafeteria Natiu al carrer del General Riera, 12 de Ciutat. Despatxa els entrepans, les tapes i el plat del dia. La seva associada és na Maria Ramon. Tel. 871 955 993

Fa 7 anys que en Jaume Morei regenta la Organització Morei al carrer del General Riera de Ciutat: administració de finques, assessoria, assegurances etc. Abans fa estar durant 23 anys al centre comercial Els Geranis. Tel. 971 756 383

Fa 10 anys que na Rosa Astúries va obrir la Pizzeria Pisos. És una empresa familiar amb una quarantena d'empleats. Fan 115 classes de pizzes que reparteixen per les cases i empreses. Els migdia tenen un menú a 7'50 €. Tel. 971 763 330

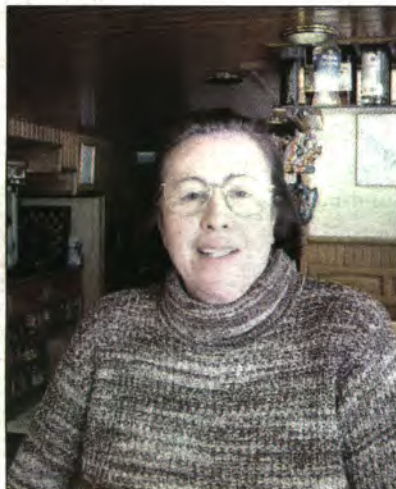
Fa 2 anys que n'Àngela González ha obert la Perruqueria Royal New Stile al carrer del Pare Bartomeu Pou de Ciutat. Tel. 971 292 415

Fa 9 anys que en Jaume Gelabert va obrir el bufet d'advocats Gelabert al carrer de Sant Joaquim, 18 de Ciutat. Està a la planta baixa, cosa que sempre és d'agradar. Tel. 971 763 109

Fa 2 anys que en Miquel Àngel Prieto regenta la botiga Illa Tastavins al carrer Guillem Massot, 45 de Ciutat. Va estar 5 anys al carrer de les Caputxines. Te vins i xampanyes d'aquí i d'importació. Ven als particulars i a les grans empreses de la restauració. Tel. 971 760 585

Fa 30 anys que na Magdalena Gálvez de Màlaga regenta el Bar Sonora al carrer del General Riera de Ciutat. Tel. 971 755123

AL-MAYUROA
AMB UNA MICA DE SORT
ANTÒNIA FONT
ARPELLOTS HAVANERES BAND
BROSTADA
CAP-PELA
CAP ON NAM
COM TU

10/11 Maig
Sta. Eugènia 2003
MALLORCA

4ª TROBADA
MÚSICS PER LA LLENGUA

ENCARA SOM
HI CANTAM

CRIS JUANICO
DAMIÀ TIMONER
DAVID VIDAL
EPECTE HIVERNACLE
ELS GR@LLERS DE SA FACTORIA
ESCLAPITS I CASTANYETES
ES REBOSTER
ESTEPES
ESTRANYA MENT
ESPIRAL D'EMBULLS
FAMÍLIA LÓPEZ
FORA DES SEMBRAT
GUILLEM SANSÓ
HERBES DOLCES
IDOMAI
INVENTARI
JOAN BIBILONI
JOAN TONI SHARABAT
KATAU
KE REGGAE SHA
LÍMIT
LIBERTAT CONDICIONAL
LLUÍS GIU
LLUNÀTIQUES
MAL VICI
MARISA ROJAS
MÚSICA NOSTRA
NO DIGUIS DOIS
NOU ROMANECER
OCULTS
OPRIMITS
PEP MIOUËL CAMPS
PITJOR ESTAS TU
PLA FORANA
POTA LAIT
PROVISIONAL
QUART CREIXENT
QUATRE DE COPEES
S'ARRUAL JAZZ MORT
SA BANDA PIRATA
SACRILEGI
SAL DE COCÓ
SIGUI COM SIGUI
SHARD'S PIKEN
STOCK DE ROCH
SUSO REHACH
SYPHOSIS
TECARITH
TINA SERVERA
TOMEU OUETGLES BAND
TOMEU ESTARÀS & GÈNIA TOBIN
TOMEU PENYA
TONI MORIÀ
TRACALADA
TRAIAI
XALOC MÚSICA
XIMBOMBA ATÓMICA

Dia 10
A partir de les 19 hores
CANÇÓ

Dia 11
A partir de les 11 hores tot el dia
POP-ROCK
FOLC

FESTA
CORRELENGUA
PASSACARRERS / HEREMIERES / GRALLERS

ZONA
D'ACAMPADA
2ª FIRA DEL
DISC EN CATALÀ
ENTRADA GRATUÏTA

PATROCINA:

Consell de Mallorca
Cultura i Joventut

SAINTA EUGÈNIA

"SA NOS TRA"
Obra Social i Cultural

GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Consell d'Educació i Cultura

PLA JOVE
GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Dir. Gen. de Joventut

COL-LABORA:

enderrock

s@mràdio

Sol·licita més informació a info@musicsperralengua.com

Amb el suport de tots aquells 65 grups i les actuacions de la majoria.

www.musicsperralengua.com

Català i anglès: prou semblances

De vegades l'anglès i el català de socarrel (el que sentí de la meua àvia, per ex.) o també l'antic o el culte, tenen sorprenents coincidències, i no sols per mots solts semblants al català i molt distints al castellà, com ara "advocat" (advocate-abogado), "afaiçonar" (to fashion-dar forma), "allotjar" (to lodge-alajar), "aprofitar" (to profit-aprovechar), "aprovar" (to approve-aprobar), "arnès" (harness-jaez), "arracada" (earring-pendiente), "arc" (arc, arch-arco), "assegurança" (insurance-seguro), "as/semblar-se" (to resemble, to look like-parecerse), "blau" (blue-azul), "blasme" (blame-vituperio, culpa), "brou" (broth-caldo), "buf" (puff-jadeo, soplido), "bústia postal, apartat" (postal box, letter box-apartado), "cim" (summit-cúspide, cumbre, pico), "corredor" (corridor-pasillo), "cotó" (cotton-algodón), "cranc" (crab, crayfish-cangrejo), "crossa" (crutch-muleta), "crosta" (crust-costra), "cura" (care-cuidado), "cursa" (course-carrera), "crucifix" (crucifix, rood-crucifijo), "cucut" (cuckoo-cuculillo), "covard" (coward-cobarde), "damnar, condemnar" (to damn-condenar), "data" (date-fecha), "desenvolupament" (desarrollo), "desprendre" (to spend-gastar), "dinar" (dinner-comida principal), "eixida" (exit, issue-salida), "escurar" (to scour - fregar), "esquirol" (squirrel-ardilla), "estel, estrella" (star-estrella), "estandard" (standard, banner-estandarte), "estómac" (stomach-estómago), "estranger, foraster" (stranger, foreign, foreigner-extranjero), "estruç" (ostrich-avestruz), "fat" (fate-hado), "feble, dèbil" (feeble, weak-dèbil), "femella" (female-hembra), "fervent" (fervent-ferviente), "figa" (fig-higo), "flama" (flame-llama), "focus" (focus-foco), "força" (force-fuerza), "font-ana" (fountain-fuente), "forquilla" (fork-tenedor), "ganivet" (knife-cuchillo), "glaç, gel" (glace, ice-hielo), "gros, gras" (gross, fat, big-gordo), "guaitar" (to watch-vigilar), "guatlla" (quail, codorniz), "joia, alegria" (joy-alegría), "llangor, defalliment" (languor-desfallecimiento), "llanterna, fanal" (lantern-linterna), "llard" (lard-manteca, grasa animal), "llatzeret, llebroseria" (lazaret-leprosería), "llentilla" (lentil-lenteja), "llepar" (to lap-lamer), "lleure" (leisure-tiempo libre), "mantell" (mantle-manto), "meravella" (marvel, wonder-maravilla), "mercaderies" (merchandise, goods-mercancías), "mercat" (market-mercado), "mesura, mida" (measure, size-medida), "miracle" (miracle-milagro), "miratge" (mirage-espejismo), "mirall" (mirror-espejo), "molsa" (moss-musgo), "moltó" (mutton, sheep-carnero), "monstruós" (monstrous-mostroso), "murmuri" (murmur, mutter-murmullo), "musell" (muzzle, snout-hocico), "nacre" (nacre-nácar), "nit" (night-noche), "noi, xic, minyó" (boy, lad-chico, mozo), "nyam" (yam-ñame), "oncle" (uncle-tío), "plany, lament" (plaint, lament-lamento), "pledejar, al·legar" (to plead-pleitear, alegar), "poetessa" (poetess-poetisa), "pruna" (prune-ciruela), "punxó" (punch-pegada, puñetazo, punzón), "punir, castigar" (to punish-castigar), "qualitat" (quality-calidad), "quantitat" (quantity-cantidad), "risc" (risc-riesgo), "romaní" (rosemary-romero), "rostit" (roast-asado), "signatura, firma" (signature-firma), "sípia" (xiphias-jibia), "si us plau" (please-por favor), "sòl" (soil-suelo), "sopar" (supper-cena), "tastar" (to taste-gustar, probar), "taula" (table-mesa), "timó, farigola" (thyme-tomillo), "tonyina" (tunny-atún), "udolar, ulular" (to ululate-aullar) i prou d'altres (no hi faif esment dels que coincideixen per diferir dels mots castellans acabats en -e i -o, com ara "marc", "mèrit", "lícit", "militant", "modest", etc perquè fos una llista massa llarga.

Algunes paraules canvien un tant de significat, així, el joc "sambori" ve de l'anglès "jamboree" (=aplec, festa popular).

En l'Edat Mitjana el català tenia molts més mots semblants a l'anglès que no pas ara, com ara "delit" per "delícia" (delight-delicia), "llong" per "llarg" (long-largo), "pus" (encara usat a Mallorca) per "més" (plus, more-más), "re/membrar" per "recordar" (to remember-recordar) o molts altres que encara que alguns

són oficials, de fet, han caigut en desús en la llengua parlada majoritària actual, així "apropar, atansar" (to approach-acercar), "argent viu, mercuri" (quicksilver, mercury-mercurio), "arranjar, arreglar" (to arrange-arreglar), "avantatge" (advantage-ventaja), "lletra-carta" (letter-carta), etc.

Aquestes sovintejades coincidències de vocabulari provenen sens dubte de la gran relació amb la Gasconya veïna ocupada pels normands (sovint anglesos), si bé la progressiva castellanització del català va anul·lant-les progressivament.

També, per ex. expressions com ara "que vindrà, m'ha dit que" o "se n'ha quedat sense" són maneres prou paregudes a les que sol utilitzar l'anglès les preposicions, etc., és a dir, amb molta llibertat i creativitat.

De fet, la democràcia estamental (Parlament), apareguda a Catalunya a través de les Treves de Déu de l'Abat Oliba és pocs anys anterior al parlamentarisme normand (anglès) i, el mot anglès "Parliament" és probable que vingui del català "Parlament" a través del normand francès. Com a contrapartida, "botifler" ve de "Beauty flower" (referit a la flor de lis borbònica).

Un cas molt sorprenent pel que té d'identitat extrema, i a més en una forma/construcció verbal, és:

L'imperatiu de 1^a i 3ª persona: una forma genuïna en català.

Cada vegada escolt més, sobretot la gent jove de ciutats, usar i abusar de la construcció «anar+ infinitiu» que, a part de ser usualment un calc de castellà, té el problema afegit de poder-se confondre amb el nostre passat perfecte perifràstic, com ara:

«vaig a estudiar» / vaig estudiar (=estudí)

«vaig a ajudar» / vaig ajudar (=ajudí)

«vaig a oir» / vaig oir (=oí)

etc.

Quan pens en el parlar de la meua àvia i en el de la gent gran de Castelló, m'adon que no s'expressaven pas així, ans deien:

Deixa'm estudiar

deixa'm ajudar

deixa'm oir

etc.

O sia, la mateixa construcció que l'imperatiu en anglès:

deixa'm ajudar-te... (let me help you)

deixa'm dir-li...(let me tell him...)

deixeu-nos dir...(let us tell...)

deixeu-nos oir...(let us hear...)

deixeu-los marxar (let them go away)

deixa'ns cantar(let us sing)

deixeu-me pensar(let me think)

deixeu-la explicar-se (let her explain herself)

Aquesta forma, a més, ens ofereix l'avantatge d'unes connotacions més tolerants i educades que les formes castellanitzades o més semblants a les castellanes:

«que marxin» / deixeu-los marxar

«que s'expliqui» / deixeu-la explicar-se, etc.

Ara bé, «anar a + infinitiu» no accepta pas sempre de ser substituït per aquest imperatiu genuí, de vegades poc adient o massa forçat. En tals casos podem usar formes futures simples o les perífrasis estar a punt de (o el seu equivalent més clàssic cuidar) o voler en present o condicional, o encara altres solucions semblants.

«vaig a estudiar»:

deixa'm estudiar

estic a punt de (ficar-me a) estudiar

vull estudiar

voldria estudiar

estudiaré (ara)

etc.

En cada ocasió podem triar la forma més adient al cas, sense rigideses. Caure en la rigidesa i les solucions estereotipades (l'"entesos?" de la TV3) vol dir que ens manquen els recursos creatius genuïns per a enfortir i fer reviscolar la contaminada llengua catalana que par-

len, sobretot, els joves urbans i, massa sovint també, professors de català i "nacionalistes", especialment al País Valencià.

No estic pas afirmant que totes les construccions d'"anar a+infinitiu" sien incorrectes, però sí que moltes ho són en major o menor mesura, a més de cacafòniques.

Cal reintroduir amb força aquest esmorteït i creatiu imperatiu. Ω

Ricard Colom

<http://www.fundacioperlapau.org/iraq/>

<http://alarabnews.com/alshaab/alharb/shohadaa.htm>

<http://www.unitat.org/>

<http://www.aznar.net/>

<http://storm.prohosting.com/extraofi/>

<http://www.elmundo.es/documentos/2003/03/espana/documental.html>

<http://www.kalegorria.net/cgi-perl/>

<http://perso.club-internet.fr/jppujol/MIAS.html>

<http://wave.prohosting.com/~fortesa/index.htm>

<http://www.vilaweb.com/ep/20030308160301.html>

Egunkaria.- Arenas demana a Zapatero que "desautoritzi en aviat i públicament" les declaracions de Maragall i Elorza

08/03/2003 16:03

ALACANT, 8 (EUROPA PRESS)

El secretari general del PP i ministre d'Administracions Públiques, Javier Arenas, ha demanat avui al secretari general del PSOE, José Luis Rodríguez Zapatero, que "desautoritzi ben aviat i públicament el senyor Maragall i el senyor Elorza", als quals ha acusat d'haver posat en risc el Pacte contra les Llibertats i contra el Terrorisme, amb les seves declaracions sobre els treballadors d'Egunkaria.

Javier Arenas, que ha participat avui a Alacant en un acte públic del PP amb motiu del Dia Internacional de la Dona, s'ha referit així a les declaracions realitzades pels socialistes Pasqual Maragall i Odón Elorza, en relació amb la denúncia presentada pels treballadors d'Egunkaria sobre unes presumptes tortures policials.

Durant la seva intervenció, el secretari general del PP ha demanat a Zapatero que "desautoritzi públicament" aquests dos membres del seu partit perquè, segons ha dit, "hem firmat aquell pacte amb tot el partit socialista i no amb una part" d'aquest partit.

Així mateix, ha subratllat que el PP defensarà "contra vent i marea" el Pacte contra les Llibertats i contra el Terrorisme, però ha reiterat que el pacte s'ha firmat "amb tot el partit socialista i no amb només una part". Ω

ATEUS DE CATALUNYA

Manifest per l'ateisme

Nosaltres, ciutadans ateus de Catalunya, lliure i voluntàriament, manifestem que no creiem en cap déu, que no creiem en l'existència d'una realitat transcendent més enllà d'aquest món que ens ha tocat viure i que considerem l'home com un ésser finit amb un principi i un final on tot s'acaba. Entenem que el reconeixement i l'acceptació d'aquesta naturalesa material i finita serà fonamental perquè l'home pugui superar els reptes del món actual i afrontar amb possibilitats d'èxit les dificultats que presenti el futur, i per tant considerem que ha arribat l'hora de reivindicar un paper protagonista per a nosaltres en aquesta societat.

Sostenim que no hi ha cap raó objectiva ni consistent per considerar més enllà de la realitat material, és a dir de la nostra finitud, l'existència d'éssers amb una naturalesa diferent i superior a la humana en els quals es trobin l'origen i el sentit de la nostra existència. Per la mateixa raó també neguem la possibilitat de qualsevol mena d'ànima que segueixi mantenint quelcom similar a una activitat espiritual després de la mort del ser viu.

Algú podria pensar que al negar l'existència d'un déu transcendent i tancar la porta a un més enllà després de la mort l'ateisme aboca l'home a una espècie de carreró sense sortida, a una mena de desesperació, però res no és més lluny de la realitat; l'ateisme no és una forma de pensament negativa ni pessimista basada en l'oposició ni en la falta d'esperança, sinó tot el contrari. L'ateisme és alliberador, perquè retorna a l'home el govern i la responsabilitat dels seus actes i del seu destí.

L'ateisme ensenya que cal valorar la vida a la terra, l'única que tenim, i recupera per l'home l'orgull de saber-se propietari de la seves decisions, de les seves capacitats, de les seves possibilitats. Però també li recorda que la vida dels seus fills, dels seus versemblants i el llegat que transmeti a les futures generacions estan a les seves mans. El món que en resulti serà responsabilitat seva, i per tant té la possibilitat d'esforçar-se per a millorar-lo mica a mica, cada dia, en benefici de tots, o bé de conduir als nostres hereus a viure en un veritable infern, però no en un temps fictici ni en algun indret estrany, sinó en aquesta casa nostra que és la terra. Res no està escrit. Tenim al davant un full en blanc per a materialitzar els nos-

tres somnis i aconseguir el progrés i el benestar de tota la humanitat, o bé per a fer-la desaparèixer.

Per això és fonamental que siguem capaços d'assumir la nostra vertadera identitat i de gaudir amb valentia i responsabilitat de la vida sense esperar ajudes de l'exterior ni pretendre trobar la recompensa als nostres actes en un altre temps, perquè això és tot el que tenim i la nostra vida tan feble s'acaba completa i definitivament amb la mort. Això no és trist ni és alegre, no és bo ni dolent, ens agradi o no ens agradi és tan sols la inexorable realitat. I per a nosaltres és un senyal de maduresa el tractar de veure les coses tal com són, doncs solament a partir del reconeixement de la pròpia naturalesa podrem intentar superar-nos per arribar a construir aquest futur millor que desitgem per a tots.

Al llarg dels segles el món ha avançat gràcies al coneixement, però mai gràcies a la religió. Quan s'han produït contribucions al coneixement de persones amb conviccions religioses sovint ha estat malgrat els impediments de les seves pròpies creences, i sovint aquestes persones ho han pagat car, doncs a la religió no li interessa el coneixement de la veritat, sinó solament allò que li permet justificar el dogma de les seves creences per tal de perpetuar-se. Si la ciència o els descobriments s'han adequat als seus interessos han estat acceptats i recolzats. Sinó, han estat repudiats, i els seus responsables excomunicats, torturats i quan ha convingut sacrificats. Molts homes i dones il·lustres constitueixen el testimoni d'aquesta afirmació al llarg de la història. Una història d'interessos i d'intransigència que no sembla avenir-se gaire amb les idees de llibertat i de tolerància que nosaltres volem veure prevaler al segle que ara comença.

Els nous temps demanen noves formes d'anàlisi i noves solucions. La moral que defensen i tracten d'imposar les religions al conjunt de la societat és una moral caduca i hipòcrita que únicament respon a condicions de vida, a models socials i a interessos del passat, i per tant és una moral que ha de ser superada per noves propostes que responguin amb eficàcia a la realitat del present i que puguin servir de referència a les necessitats del futur. Obstinar-se a mantenir els dogmes de la fe com a paradigma d'una pretesa virtut tan sols serveix per frenar el progrés i per retardar la incor-

poració a la societat dels avenços proporcionats pel coneixement i les noves possibilitats de la tecnologia, condemnant amplis sectors de la població a un patiment gratuït, o a una contradicció permanent entre la seva forma de viure i els models anacrònics que les religions volen seguir imposant per tal de preservar els seus interessos particulars.

L'home necessita preguntar-se sobre les qüestions fonamentals. La història de la civilització ha estat en definitiva la història de la lluita de l'home contra la ignorància, per reduir l'àmbit d'allò que anomenem el desconegut, de la part de la naturalesa que no hem arribat encara a comprendre. L'ateisme no és més, en realitat, que una conclusió lògica, una resposta consistent davant de determinades preguntes que l'home s'ha fet reiteradament al llarg dels segles. No hi ha cap raó, cap argument, cap necessitat de dipositar en mans d'una força màgica ni d'una suposada divinitat sobrenatural el destí dels homes, i encara menys en una casta d'intermediaris que pretenen constituir-se en interlocutors únics d'aquesta suposada veritat.

L'ateisme fomenta la llibertat de pensament i la reflexió individual, confia en el poder del coneixement, en l'esforç d'auto-superació per a transformar la naturalesa en benefici de l'home però amb la prudència exigible per a no exhaurir-la, en la intel·ligència per a crear un sistema moral i per a organitzar la societat en base a la raó i a la justícia. L'ateisme confia en l'home i estimula la seva capacitat per aconseguir el progrés gràcies al propi esforç i a la col·laboració de tothom. L'ateisme restitueix definitivament a l'home la seva dignitat. La religió en canvi ensenya el menyspreu per la vida a canvi d'una recompensa que solament podrà obtenir-se mitjançant l'obediència i la submissió. Obediència a qui? Submissió per què?

Ha arribat l'hora de renovar les velles estructures de pensament. Ha arribat l'hora de treballar per garantir la defensa del dret de totes les persones a la llibertat de consciència, a manifestar i a difondre el seu pensament sense coaccions imposades per tabús socials ni per la profusió de medis que gaudeixen les religions ni altres formes d'intolerància. Ha arribat l'hora de defensar la igualtat d'oportunitats per a tothom sense discriminacions induïdes per

l'adscripció escèptica o religiosa de cadascú, de vetllar per la independència de l'Estat respecte de l'Església, denunciant pressions, privilegis, ingerències, de reclamar per als no creients el mateix tracte respectuós i els mateixos drets que s'atorguen a les demés organitzacions. Ha arribat l'hora de conscienciar els ciutadans sobre l'enorme poder i la desmesurada influència que les religions tenen en tots els àmbits de la societat i sobre les fatals conseqüències que se'n deriven. Ha arribat l'hora de fer de l'ateisme un valor de referència imprescindible a l'hora d'organitzar la vida social.

Nosaltres entenem l'ateisme com un sistema obert, generós, que s'enriqueix quan rep aportacions noves, que té per objecte el coneixement i el progrés, però també que s'oposa a qualsevol dogmatisme. El nostre no és un projecte en contra de déu, perquè entenem que no pot ser la simple negació el motor que impulsi la construcció d'una societat nova. El nostre és senzillament un projecte sense necessitat de déu. És el projecte d'una concepció del món que cerca en l'home els principis d'una societat laica, d'una societat oberta a tots i basada en la tolerància, la cooperació i la solidaritat, sense interferència de la religió en l'exercici del poder polític, que estigui orientada a servir als ciutadans sense distincions i no a mantenir privilegis en nom d'una transcendència que mai ningú no ha conegut, ni mai ningú no podrà comprovar.

El nostre propòsit és agrupar totes aquelles persones amb idees basades en la tolerància, la independència de pensament i lliures de prejudicis històrics que estiguin disposades a defensar el seu escepticisme davant la poderosa influència que la religió té encara a la nostra societat. Esperem poder reunir tots els ateus en un fòrum comú perquè puguin col·laborar amb les seves aportacions a enriquir, lliurement i sense por, el debat comú per decidir el futur que volem, el model de convivència de les societats i els pobles del món. És una iniciativa ambiciosa que requereix la participació i la col·laboració de tots els ateus. Ara és el moment de construir una associació forta. Esperem poder comptar ben aviat amb un gran suport per aquesta tasca.

Aprobat per l'Assemblea General d'Ateus de Catalunya al solstici d'hivern de l'any 2000. Ω

Xirinacs crida a la mobilització el dia de Sant Jordi

“La sobirania emana del poble i tots els poders i institucions de l'Estat en deriven”. L'article 1r. de qualsevol CONSTITUCIÓ que es consideri a si mateixa democràtica.

Estem farts de la insolvència dels Estats. Aquests gestionats per polítics elegits, assumeixen unes actituds de prepotència insuportable davant el poble que els ha delegat una part de l'exercici de la sobirania. Prepotència i orgull de molts ajuntaments enfront de les reivindicacions de les associacions de veïns i d'entitats. Desinterès de les respectives Generalitats per la unió nacional dels Països Catalans. Menyspreu continuat de l'Estat

Espanyol davant les legítimes aspiracions de Galícia, Euskalèria i els Països Catalans.

Veto dels Estats europeus per cedir la primacia de la sobirania a les nacions d'Europa. En els tractats inter estatals, defensa de la integritat de les fronteres estatals vigents, gairebé sempre establertes per guerres opressoras i de conquesta, davant de les reclamacions de les nacions sense estat marginades, oprimides i objecte de genocidi. I supèrbia inaudita de les superpotències per fer i desfer guerres, exilis, mort d'innocents... canvi de morts per petroli!

El Català, que ha estat declarat referent mundial contra la guerra, ¿no t'alçaràs en la diada de Sant Jordi contra l'embargament econòmic, polític, social, cultural, esportiu, comunicatiu, ... a què estàs sotmès des de fa prop de tres segles? ¿Saps que aquell que no lluita per la seva independència esdevé provincià, submís, infantil, subnormal? ¿No notes en la teva manera de pensar que ja t'has rendit tot i que encara no ho reconeguis públicament? ¿No copes que els teus polítics governants des de fa vint-i-cinc anys només governen com a col·laboracionistes de l'Estat Espanyol? ¿Que l'elogi major cap als nostres polí-

tics és que són grans estatistes... de l'estat espanyol, no del català que ja ni som ni en serem?

Quan el representant polític traeix el poble, el poder retorna al poble! Català, la sobirania, l'emancipació, la independència no es demana, es pren! Ω

Català, planta't!

Català, posa't a caminar!

Lluís Maria Xirinacs
Font: Ràdio Catalunya

L'ANTIFEIXISME A MALLORCA. IX LLIBRE

(Les lluites del segle XXI)

Literatura mallorquina i compromís polític: homenatge a Josep M. Llompart (Edicions Cort) (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Josep Massot i Muntaner, Josep M. Llompart, Mateu Morro, Gabriel Janer Manila, Miquel Mas Ferrà, Antoni Vidal Ferrando, Joan Soler Antich, Antoni Mir, Víctor Gayà, Llorenç Capellà, Pere Rosselló Bover, Miquel Ferrà Martorell, Eusèbia Rayó, Antoni Serra, Miquel Julià, Rosa M. Colom, Jaume Adrover...

Tenc al meu davant l'original de Literatura mallorquina i compromís polític: homenatge a Josep M. Llompart, que d'aquí a unes setmanes traurà al carrer Edicions Cort de Ciutat. Abans d'analitzar la gènesi del llibre caldria fer-hi unes breus matisacions, ja que llegint el títol i a primera vista, potser el lector trobarà estranya la triadella d'escriptors que s'arreglen en aquesta primera aproximació al necessari compromís polític dels autors catalans en aquest començament del segle XXI.

En el llibre que comentam, el lector pot trobar una lleugera aproximació a l'obra i a les meves relacions personals (o político-culturals) amb Josep Massot i Muntaner, Josep M. Llompart, Mateu Morro, Gabriel Janer Manila, Miquel Mas Ferrà, Antoni Vidal Ferrando, Joan Soler Antich, Antoni Mir, Víctor Gayà, Llorenç Capellà, Pere Rosselló Bover, Miquel Ferrà Martorell i, també, referències a Eusèbia Rayó, Antoni Serra, Miquel Julià, Rosa M. Colom, Jaume Adrover, etc., etc. Avancem que, després de més de trenta anys d'intensa activitat literària i de col·laboració en la premsa dels Països Catalans (el primer article a Última Hora és de l'any 1967!), les carpetes amb el material per a enllestir diverses aproximacions al nostre fet cultural (literari, polític, etc.) són prou abundoses, com molt bé podeu imaginar. Però l'editor demanava tan sols dues-centes pàgines i, en tan breu espai, no es pot publicar tot el que hem investigat i escrit referent, per exemple, a Jaume Vidal Alcover, Marià Villangómez, Llorenç Villalonga, Miquel Àngel Riera, Jaume Fuster, Jaume Santandreu, Gonçal Castelló, Damià Huguet, Jaume Fuster, Gabriel Tomàs o Josep M. Palau i Camps, per citar uns noms. Les aproximacions a la vida i obra de tots aquests autors (i molts d'altres) les deixam per a unes altres conjuntures, per a quan les editors tornin ser tan amables que ens demanin altra volta material referent en aquestes qüestions.

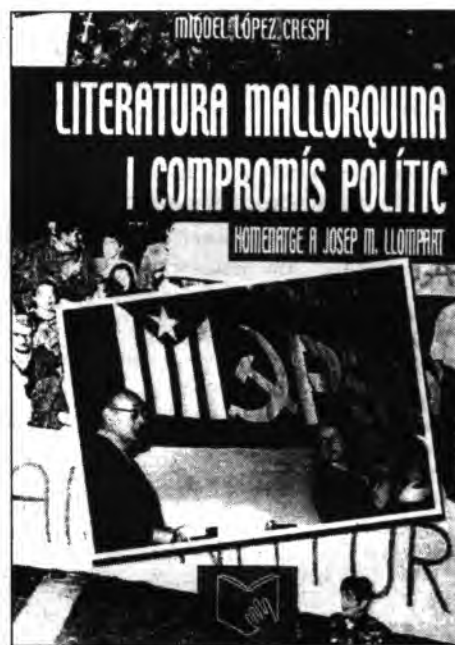
L'autor, el país, el món cultural, es troben en una determinada situació i és des d'aquesta situació especial de la lluita cultural que he ajuntat els materials que conformen el primer lliurament del que hauria de ser una llarga història que tengués per títol precisament Literatura

i compromís polític.

Podríem, ara, començar a parlar de les campanyes rebentistes o de simple marginació de determinats sectors neonoucentistes (i reaccionaris) contra la duradora vigència de l'obra de Gabriel Alover, Josep M. Llompart, Manuel de Pedrolo, Joan Fuster, Gonçal Castelló, Agustí Bartra, Salvador Espriu i tants d'altres que els "exquisits" proven de soterrar sota tones de ciment armat i l'amnèsia més vergonyosa. Una petita aproximació a la ferotge lluita cultural que s'esdevé en el camp de les nostres lletres es pot trobar en els capítols "En defensa dels escriptors catalans", "Escriptors mallorquins a Barcelona" i "Els problemes de l'escriptor català". En el primer, amb aportacions de Llorenç Capellà, Miquel Ferrà Martorell, Joan Guasp i Olga Xirinacs, es revisen els recents "oblits", intencionats, evidentment!, damunt l'obra d'alguns dels autors més representatius d'ara mateix i del més recent passat. Els autors abans esmentats denuncien la supressió, dins de determinades antologies i diccionaris d'escriptors, de les veus corresponents a Pere Capellà, Martí Maiol, Bartomeu Fiol, Antoni Serra, Damià Huguet, Josep M. Palau i Camps, Alexandre Ballester, Guillem Frontera, Guillem Rosselló o de qui signa aquest article.

El poeta, acurat investigador i destacat activista cultural Ferran Lupescu, autor del pròleg a Literatura mallorquina i compromís polític, parla de lluita de classes dins del camp cultural

El poeta, acurat investigador i destacat activista cultural Ferran Lupescu, autor del pròleg a Literatura mallorquina i compromís polític, parla de lluita de classes dins del camp cultural. Analitzant el conegut enfrontament entre noucentistes i modernistes, i en parlar de les campanyes contra la meua persona i la meua obra per part dels coneguts sectors rebentistes de sempre (rancis "exquisits" neonoucentistes, carrillistes, grupuscles neofeixistes que, emparats rere la defensa de "lo nostro" l'únic que fan és atacar i criminalitzar l'intel·lectual català d'esquerreres), escriu: "La seva activitat incessant [de Miquel López Crespí] contra el mur de silenci contribueix a esquarterar, 'com un vell talp', un statu quo amnèsic acuradament construït i ferotgement defensat. Més: la seva mera existència constitueix un greuge persistent als ulls dels oportunistes; hi veuen reflectida llur mateixa imatge d'abans de vendre's la consciència; hi sospiten la viabilitat d'uns principis que pretenen ben caducs. Així, el nom de Miquel López Crespí no es prodiga pas als grans mitjans de comu-

nicació, ni es baralla en aqueixes plataformes de consagració pública oficial a les quals ja sobren Salvat i Bartra i Espriu i Pedrolo i... En Miquel té més aviat vetat l'accés a determinades editorials, a determinats premis, a determinats diaris: els més importants, o els més notoris. Amb tot, produeix, i, miraculosament, publica; publica molt, de fet: se sap que és l'autor més guardonat dels Països Catalans (encara tenim un coixí etnogràfic, sembla); i ha editat ben bé una trentena de títols, sense comptar les traduccions a diverses llengües ni les contribucions en volums col·lectius. Les seves obres, però, no obtenen aquella crítica puntual i responsable que contribueix a orientar tant l'autor com el públic; ben al contrari: són rebudes, en alguna ocasió, amb furioses campanyes rebentistes i fins injurioses que acaben desacreditant-se totes soles (1994 en el record!); o bé, més sovint, són acollides per un universal silenci minuciosament orquestrat. No dubto pas de l'honestat professional d'aquells crítics que són efectivament honestos; simplement constato que, si no hi mitgen circumstàncies fortuïtes, difícilment pot ser estudiada, analitzada, avaluada seriosament una obra que hom no coneix perquè el seu autor no 'sona' allà on caldria, o bé si ens el fan sonar a 'autor menor, creu-me: un mediocre grafòman que reiteradament empastifa la dignitat dels nostres premis literaris amb els seus originals malgirbats i les seves dèries de l'any de la picor'. No es tracta de cap cas únic, ni tan sols excepcional: la lluita de classes en el camp de la cultura és una jungla ferotge. Perquè és d'això, que es tracta, en darrera instància: de lluita de classes. En el cas català, necessàriament imbricada amb un projecte o desprojecte nacional: bastir una cultura nacional popular de masses, viva, rica, diversa (on caben Manent i Estellés, Ausiàs March i Patrick Gifreu, Palau i Fabre i

Floch i Camarassa), lliurament interrelacionada amb les altres cultures del món; o bastir una cleda regional (tres, quatre, cinc cledes regionals) formalment noucentista, però pairalisto-vuitcentista de contingut, amb què aprofitar els mobles mentre l'edifici s'esfondra".

Vet aquí, molt ben explicada, la brutalitat del present, el canibalisme dels sectors reaccionaris i neonoucentistes contra l'escriptor català progressista.

L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1970 (Leonard Editor, Ciutat de Mallorca, 1994), Cultura i antifranquisme (Edicions de 1984, Barcelona, 2000) i No era això: memòria política de la transició (Edicions El Jonc)

Més endavant, en el capítol "Els problemes de l'escriptor català" de Literatura mallorquina i compromís polític fem una anàlisi del problema de la necessària professionalització de l'escriptor català i, a tall informatiu, es parla dels primers articles i primeres reunions d'escriptors mallorquins que l'any 1969 i 1974 féiem a Mallorca; articles parlant de la problemàtica dels nostres autors que sortien publicats al diari Última Hora, Diario de Mallorca; les trobades i rodes de premsa en els baixos de la Llibreria Tous que a començaments dels setanta dirigia Antoni Serra. Són els anys en els quals faig feina amb Frederic Suau en aquell agosarat experiment de lluita cultural que va ser la Llibreria L'Ull de Vidre i, igualment, de l'edició dels meus primers reculls de narracions a l'Editorial Turmeda. De tot això n'he parlat en els llibres L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1970 (Leonard Editor, Ciutat de Mallorca, 1994), Cultura i antifranquisme (Edicions de 1984, Barcelona, 2000) i No era això: memòria política de la transició (Edicions El Jonc). Igualment es parla de l'esquarterament de Catalunya, de l'aïllament fomentat des de totes les instàncies del poder (abans franquistes; avui autonomistes) de l'autor català en "cledes" aïllades les unes de les altres. Aquesta situació, també és analitzada en "Escriptors mallorquins a Barcelona".

Facem una mica d'història. Vejam com, quan i per quins motius s'anaren aguditzant els problemes de determinats intel·lectuals progressistes catalans, d'aquells que eren considerats "perillosos", culturalment i políticament pels eternals xucladors de les mamelles del poder (xucladors de diners en substancioses subvencions, llocs de comandament cultural institucional o "fama" mitjançant el control de determinats espais en ràdio, premsa i televisió). Recordem que, durant uns anys, després de l'embranchida antisiste-

ma de la transició (augment del protagonisme de la classe obrera i dels sectors populars, lluita anticapitalista, recuperació de la memòria col·lectiva del nostre poble, "sortida a la llum" de l'obra i l'exemple d'escriptors com Vicent Andrés Estellés, Pere Quart, Montserrat Roig, Maria Aurèlia Capmany, Salvador Espriu, Raimon, Ovidi Montllor, Víctor Alba, Josep M. Llompart, Manuel de Pedrolo, Joan Fuster, Gonçal Castelló, Isabel-Clara Simó...) els pactes i les traïdes de la transició portaren una greu desmobilització entre el poble i sectors d'avantguarda cultural i política. En el fons, el preu que la burgesia i el franquisme reciclat posaren a l'"esquerra" amnèsica i pactista per a fruit de sous i poltrones institucionals va ser precisament aquesta desactivació de la càrrega de lluita anticapitalista del poble, l'anihilament de qualsevol possibilitat d'arrelament d'aquella cultura nacional-popular que es concretava en les resolucions del Congrés de Cultura Catalana i en la vida i obra dels intel·lectuals abans esmentats i tants d'altres. De la "tasca" de control polític-cultural s'encarregaren principalment el PCE i el PSOE (sobretot per a desactivar la càrrega antisistema de la classe obrera i sectors populars), CiU, al Principat, etc; mitjançant tota una colla d'intel·lectuals servils criminalitzaven les concepcions nacionalistes conseqüents i de necessari compromís de l'intel·lectual amb la lluita del seu poble. Es necessitaria un llibre de més del mil pàgines per a descriure les dificultats per publicar, per col·laborar en la premsa diària, que tengueren homes com Manuel de Pedrolo, Joan Fuster o Gonçal Castelló. És una història vergonyosa que encara s'ha d'escriure. Tones de desencís caigueren damunt els sectors més combatius del nostre poble. Es tractava d'aconseguir la desmobilització total i absoluta de les avantguardes culturals i polítiques catalanes. L'esquerra revolucionària fou perseguida i criminalitzada. Qui no tingués repre-

sentació parlamentària era obligat a desaparèixer engolit per la marginalitat més absoluta. "Intel·lectuals" de baixa categoria, servils sense escrúpols, s'encarregaven -i s'encarreguen encara!- de la feina bruta de criminalitzar qui no feia professió expressa de noucentisme. Eren ridiculitzades les idees de progrés, justícia social, socialisme i independentisme. Tot això combinat amb la lluita activa (portada endavant per la socialdemocràcia, les restes del carrillisme i les burgesies espanyola, catalana i basca) contra el marxisme, l'anarquisme, el leninisme, l'independentisme... o el cristianisme de tendència socialista i anticapitalista, anà creant un concret panorama de desolació. Els sectors més dinàmics que encara lluitaven contra el sistema eren deixats de banda (lluites d'Euskalduna, Altos Hornos del Mediterráneo, Astilleros de Cadis... i mil tipus d'accions semblants), tot esperant que els lluitadors més actius perdessin la fe en la victòria de la seva justa causa. Les centrals sindicals majoritàries, amb fortes subvencions estatals per a sous d'alliberats, boicotejaren mobilitzacions de solidaritat, expulsaren els grups més antisistema dels seus delegats mentre els dirigents d'aquests aparells ja institucionals signaven pacte rere pacte en contra dels interessos dels treballadors. Milers i milers de treballadors i treballadores, d'estudiants de totes les nacions oprimides de l'estat eren induïts (a les bones o a les males: la policia no deixà mai d'actuar de forma brutal contra el poble) a oblidar les idees i principis igualitaris i anti-feixistes tot obligant-los (mitjançant un fort bombardeig ideològic des del mitjàs dits de "comunicació") a centrar-se només en la vida privada, en el consum com a forma "superior" d'existència, en el "descompromís". Arribava l'època del pelotazo (més que res en temps del PSOE, del redescobriments de "la España eterna" per part dels "socialistes" de mentida que ens acabaven d'entaforar en el bloc imperialista i agressiu de l'OTAN).. Ω

Compte! Les llibertats en perill!

És el títol d'aquest article una exageració? Qualsevol que tenguí dos dits de front i ulls, se n'adonà que no ho és. Degut a l'escalada contra les llibertats protagonitzada pel Govern del Pp. No són fets aïllats, ni les acusacions de connivència amb el terrorisme, de "enemigos de España" a tots aquells que s'oposen a la política de guerra i explotació del govern, són exabruptes. Corresponen a l'autèntica naturalesa del govern Aznar i el seu partit. Hereus dels pistolers de la Falange, dels colpistes del 18 de juliol, dels assassins de la postguerra, de les famílies que pastaren les seves fortunes i les seves aliances amb la sang i l'explotació de milions d'espanyols. Són enemics mortals de les organitzacions obreres i democràtiques, de les nacions, dels treballadors i de la joventut, de qualsevol aspiració obrera i democràtica... I per tal d'aplicar la seva política lacaiesca de les multinacionals i Bush, tornen als seus orígens. Són una amenaça real, immediata per a tots. Cal "acabar" amb ells. Cal "escombrar-los" de la vida política i social. Per això, la primera condició és rompre la relació amb ells: Cap demòcrata conseqüent pot considerar a aquests nazi-faixistes com un demòcrata més. Zapatero, Llamazares, Méndez i Fidalgo han de rompre tota relació amb el govern dels franquistes. Cal unir totes les forces per tal de forçar la caiguda d'aquest govern de "faxes". És la condició necessària per poder defensar les nostres llibertats i obrir un horitzó de futur per a la immensa majoria dels ciutadans d'aquest país.

Qui organitza la violència? Qui ataca les llibertats? Vegem qui són els enemics de la llibertat:

El Fiscal General del Govern obri expedient al Fiscal en Cap de Madrid

per criticar la Llei de Judicis Ràpids aprovada pel Govern. Els fiscals de Madrid se solidaritzen amb el seu company i denuncien la mesura com una agressió a la llibertat d'expressió. Ni en Garçon se salva. Els òrgans disciplinaris del poder Judicial han decidit obrir expedient al Jutge Estrella per haver publicat un article en "El País" contra la guerra i denuncien el fet com un nou atac a la llibertat d'expressió i un intent de tornar als jutges a èpoques anteriors a la mort d'en Franco. El diplomàtic Fernando Valde-rama, darrer representant espanyol a Bagdad, ha estat sancionat amb vuit mesos de suspensió per criticar la política guerrera del Govern d'Aznar i desmuntar amb dades l'actitud hipòcrita en relació al règim de Sadam Hussein, amb el que el Govern PP ha col·laborat activament fins que en Bush el convertí en "l'eix del mal". La Xunta de Manuel Fraga ha ordenat que se prohibeixi en els centres d'ensenyança la col·locació de cartells referents a la guerra o al Prestige sota amenaça de sanció greu. Els sindicats de la ensenyança i les APAS han denunciat aquesta atac a la llibertat d'expressió. Els sindicats de la Funció Pública denuncien també que els treballadors dependents de la Xunta són empaitats i perseguit per dur aferratinetes contra la guerra o participar en mobilitzacions. Augmenten les denúncies de ciutadans, sindicats, organitzacions contra ajuntaments governats pel Pp per la persecució dels qui se mobilitzen contra la guerra. S'arranquen cartells i pancartes, s'impedeixen concentracions i manifestacions, se prenen les dades a alguns participants, se graven imatges...

Allò que hem dit. Qui organitza la violència? Qui ataca les llibertats? Ω

Pere Felip i Buades

LLUITA CONTRA EL PATRIARCAT

Condemnat un regidor del Partit Popular que va intentar abusar sexualment de la seva escorta

Santander.- El jutjat penal de Santander ha condemnat a un regidor del PP per un delictes d'abús sexual contra el seu escorta. El regidor que haurà pagar una multa de 12.000 Euros va intentar abusar del seu escorta quan realitzava les seves funcions de guardaespalles, la guardaespalles es mantenia a tres metres vigilant al seu protegit, Benito Alonso Melgosa, de 70 anys i regidor de Santander pel partit Popular. Quan el regidor li va dir al seu escorta que s'apropés un moment, aquest va començar a assetjar-la i li va dir que li fes una fel·lació, l'escorta es va negar i va anar a denunciar els fets a una comissaria. La vigilant va

denunciar els fets i el regidor va ser detingut, encara que el regidor segueix actualment mantenint càrrecs de regidor a la diputació de Santander. Contra-Infos 14/4/03

BOICOT A L'ECONOMIA DE GUERRA

Boicot als carburants, bicicletada popular

Barcelona.- El passat de 10 d'abril i dins les accions programades per la plataforma contra la guerra pel dia de vaga, hi havia convocada una bicicletada per dur a terme un boicot contra les gasolineres i els seus carburants, ja que el petroli és la causa principal d'aquesta guerra. Unes 300 bicicletes acompanyades d'un altre nombrós grup que venia a peu, van sortir cap a les 18:00h de la Plaça Sant Jaume tallant el trànsit i denunciant el negoci del petroli. La marxa es va dirigir cap a la Sagrada Família on els i les ciclistes van ocupar i boicotejar una

gasolinera de la multinacional espanyola Repsol-YPF. Es van pintar de blanc les pantalles dels sortidors i es va posar pega i aigua a les mànegues, es van tirar globus de pintura, es van fer pintades alusives a la massacre que aquesta empresa dur a terme, en territoris indígenes Maputxes, alhora d'extreure el cru, es va representar una performance i fins i tot es va col·locar una petita bicicleta penjada del sostre (que per cert la policia encara busca pels voltans de la gasolinera a qui ho va fer) com a símbol del millor boicot al cotxe. Un cop finalitzades les accions, la bicicletada va continuar cap al centre de la ciutat col·lapsant el tràfic i tancant al seu pas alguns establiments, com supermercats, o un Mc Donal's on aprofitant la confusió es va col·locar una cadena amb pany a la porta, també anaven caient globus de pintura per tal de donar una mica més de color a la ciutat. La policia, que venia caminant mesclada amb el grup sense bicicletes des de la Sagrada Família, s'ho prenia tot amb molta calma i en cap moment van haver-hi incidents. La gent, un cop es va arribar a la Plaça Catalun-

ya, va donar per acabada la protesta. Contra-Infos 15/4/03

Cerveces Damm diu "Sí a la guerra"

El Prat/Baix Llobregat.- L'empresa cervecera DAMM S. A. principal fabricant i distribuïdor de la cervesa americana "Budweiser" va convertir l'aturada general de 15 minuts contra la guerra en una sanció. Aquesta sanció va ser convertida en falta greu per abandonament del lloc de treball a 60 treballadors de la fàbrica encara que cap treballador va abandonar el recinte delimitat per la mateixa infraestructura. La mateixa empresa té el valor de demanar un conveni sense cap millora pel treballador a canvi de treure aquesta sanció i falta inexistents. Els treballadors de DAMM creuen que una sanció d'aquesta dimensió pot implicar 60 dies sense sou ni treball com a mínim i l'acomiadament com a màxim. Per això demanen un boicot contra l'empresa per part de la població. Treballadores de DAMM 15/4/03. Ω

OPINIONS PACIFISTES

PER RICARD-JOAN COLOM

★ "Si no hi havien hagut guerres no hi hauria hagut tirania al món" (Percy Bysshe Shelley, 1792-1822, poeta romàntic anglès).

★ "La guerra es la sortida covarda als problemes de la pau" (Thomas Mann, 1875-1955, escriptor alemany).

THOMAS MANN.

★ "La guerra es una malaltia com el tifus" (Antoine Marie Roger de Saint-Exupéry, 1900-1944, aviador i escriptor francès).

★ "La guerra és un negoci en el qual solen guanyar els dirigents, però en el qual sempre perd el poble" (Charles Caleb Colton, 1780-1832, poeta i assagista anglès).

★ "La guerra no es més que un assassinat en massa, i l'assassinat no és el progrés" (Alphonse Marie Louis de Lamartine, 1790-1869, historiador, polític i poeta francès).

★ "Quan el poder de l'amor venci l'amor pel poder el món coneixerà la pau" (Jimi Hendrix, 1942-1970, músic, cantant i compositor americà).

★ "Les reals victòries que perduren són les de la pau, i no pas de guerra" (Ralph Waldo Emerson, 1803-1882, polític i pensador estatunidenc).

★ "O la guerra és obsoleta o ho són els homes" (R. Buckminster Fuller, famós arquitecte geodèsic i pensador contemporani).

★ "GUERRA! - HUUH - per a quina cosa pot servir? Absolutament per a res" (Edwin Starr, 1942-2003, cantant de soul).

★ "La sang serveix sols per a rentar les mans de l'ambició" (Lord Byron [George Noel Gordon], 1788-1824, poeta romàntic anglès, combatent solidari per la independència de Grècia contra els turcs).

★ "La foscor no pot fer fora la foscor, sols la claror pot fer-ho. La malícia no pot fer fora la malícia, sols l'amor pot fer-ho. La malícia multiplica la malícia, la violència multiplica la violència, i la duresa multipli-

ca la duresa en una espiral descendent de destrucció...La reacció en cadena del mal -l'odi fent néixer odi, guerres causant unes noves guerres- ha de ser trencada, o acabarem enfonsats en l'abisme de l'anihilació" (Dr. Martin Luther King, Jr., 1929-1968, líder negre pacifista i pastor evangèlic estatunidenc).

★ "Cada arma fabricada, cada vaixell de guerra noliejat, cada coet llançat significa en un sentit un furt als qui passen fam i manquen d'aliments, als qui passen fred i no tenen roba. Aquest món armat no és sols despesa de diners. És despendre la suor dels treballadors, el geni dels científics, les esperances dels infants. Aquesta no és una manera de vida en cap sentit autèntic. Sota els núvols de la guerra, és la humanitat la que penja en una creu de ferro" (Discurs el 1953 de Dwight Eisenhower, president dels Estats Units).

★ "Quan la gent et parla de guerra preventiva, dis-los que hi vagin a combatre. Per experiència pròpia, he arribat a odiar la guerra. La guerra no resol res" "Avorresc la guerra com sols un soldat que l'ha viscuda pot fer-ho, sols com un qui n'ha vist la brutalitat, la futilitat, l'estupidesa" (Dwight Eisenhower, 1890-1969, general de cinc estels dues vegades president dels Estats Units).

D. EISENHOWER.

★ "Parla bé de la guerra, qui n'està a fora" (Refrany català).

"És espantosament obvi que la nostra tecnologia ha sobrepassat la nostra humanitat".

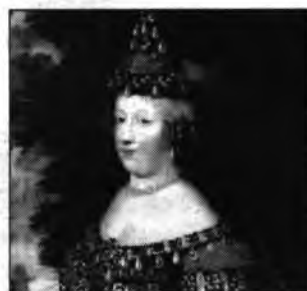
★ "Aquell qui desfila alegrement amb pas acompassat ja ha guanyat el meu menyspreu. Sols per error li ha estat donat un cervell gran, perquè amb la medulla espinal ja en tindria de sobra.

Sens esperar més, serà menester d'eliminar aquesta vergonya de la civilització. L'heroisme per encàrrec, la brutalitat estúpida, aquesta lamentable actitud de patriotisme, ¡quant odi desperta en mi tot plegat!

Què n'és, de miserable i menyspreable, la guerra! Jo preferiria de ser esguerrat en bocins abans de participar en una cosa tan indigna. Estic convençut que matar amb el pretext de la guerra no va més enllà d'un assassinat pur i simple"

★ "Desconec amb quines armes hom combatrà a la Tercera Guerra Mundial, però la Quarta serà amb bastons i còdols" (Albert Einstein, 1879-1955, físic i matemàtic juevoalemany nacionalitzat nordamericà, Premi Nobel de Física 1921 i el major científic del s. XX).

★ "Més val una pau relativa que no pas una guerra guanyada" (Maria Teresa d'Àustria, 1717-1780, emperadriu austríaca, filla del famós Arxiduc, rei traïdor de catalans i mare de Maria-Antonieta).

MARIA TERESA D'ÀUSTRIA.

★ "La guerra es una matança entre persones qui no es coneixen en profit de persones que sí que es coneixen però que no es maten pas" (Paul Ambroise Valéry, 1871-1945, poeta i assagista francès).

★ "Tota guerra és una destrucció de l'esperit humà" (Henry Miller, 1891-1980, escriptor estatunidenc).

★ "Preferiria la pau més injusta a la més justa de les guerres" (Marc Tuli Ciceró, 106-43 a. C., orador, escriptor i estadista romà).

★ "L'única manera de vèncer en la guerra és evitar-la" (George C. Marshall, 1880-1959, militar i polític estatunidenc).

★ "Reporter: "Què penseu sobre la civilització occidental? Gandhi: "Troba que fos una bona idea"".

★ "No hi ha camí per a la pau; la pau és el camí" (Mohandas Karamchand Mahatma Gandhi, 1869-1948, advocat de pobres, activista no violent de l'Índia i el major independentista de la història).

★ "Tot allò referent a la guerra és una galdada al bon seny" (Herman Melville, 1819-1891, novel·lista nordamericà).

★ "No hi ha victòria, si hom no posa fi a la guerra" (Michel E. de Montaigne, 1533-1592, filòsof francès).

★ "La guerra és un mal que deshonra l'home" (François de Salignac de la Mothe Fénelon, 1651-1715, clergue i escriptor).

★ "LA GUERRA A VENIR

no es la primera,
n'hi hagué d'altres.
Al final de la darrera
hi hagué vencedors i vençuts.
Entre els vençuts, el poble pla
Passava fam. Cals vencedors
El poble menut en patia també.
(...)

ÉS DE NIT

Les parelles
Se'n van al llit.
Les dones joves
Pariran orfes.
(...)

("Cató de guerra", 1937-1938, B. Brecht).

"Les mares dels soldats morts són jutges de la guerra" (Bertoldt Brecht, 1898 Augsburg - 1956, Berlindramaturg i poeta alemany comunista).

B. BRECHT.

★ "L'obediència cega a una bandera, nació o ideologia és digna de ser avorrida i extremadament diabòlica" (Gordon Matthew Sumner Sting, cantant anglès, nat 1951, creador de "The Police").

★ "Per a la majoria dels humans la guerra és la fi de la solitud. Per a mi és la solitud sense fi" (Albert Camus, 1913-1960, escriptor existencialista francès).

★ "La guerra és l'hivern de la civilització" (A. H. Cooper-Prichard, escriptor s. XX).

★ "Cal matar la guerra en el ventre de tots els països" (Henri Barbusse, 1873-1935, escriptor francès).

★ "La guerra és l'infern" (William Tecumseh Sherman, amerindi d'Ohio i general ianqui, 1820-1891, qui obtingué notables victòries en la guerra de Secessió contra els confederats).

★ "La pau més desavantajosa és millor que no pas la guerra més justa" (Erasmus de Rotterdam, Desideerius Geert Geertszl, 1466-1536, filòsof i màxim teòleg humanista neerlandès).

★ "No hi hagué mai una bona guerra ni una pau dolenta" (Benjamin Franklin, 1706-1790, estadista, científic i filàntrop nordamericà).

A. PONSONBY.

★ "Quan declaren la guerra, la Veritat és la primera víctima" (Arthur Ponsonby, 1871-1946, polític antibel·licista anglès).

★ "Les nacions han estat recentment dutes a manllevar milers de milions per a la guerra, cap nació havia mai demanat tan grans préstecs per a l'educació. Probablement, cap nació no és prou rica com per a pagar alhora guerra i civilització. Hem de fer la nostra tria, no podem tenir les dues" (Abraham Flexner, 1866-1959, pedagog estatunidenc).

★ "Alguna diada declararan una guerra i ningú no hi anirà" (Carl Sandburg, 1878-1967, poeta estatunidenc, d'ascendència sueca).

★ "Però encara ahir hi havia enemics entre la gent del meu poble: vosaltres, els qui prenfeu el mantell i així us apoderàveu de l'honor dels qui passen confiats i que refusen d'anar a la guerra!" (Miquees 2:8. Profeta menor, radical

"socialitzant" i mestre de la poesia clàssica hebrea; de Moreset, a uns 35 km. al SW de Jerusalem; profetitzà cap a 738-698 a. C.).

"Si el rei, el president, el primer ministre i el general en cap havien de ser els primers a marxar a la línia de foc en ser declarada la guerra, aquesta no s'esdevindria" (Anònim).

★ "Pot haver-hi res de més ridícul que la pretensió que un home tingui dret a matar-me perquè viu a l'altra vora de l'aigua i

perquè el príncep seu tingui una picabaralla amb el meu, malgrat que jo no en tingui cap amb ell?" (Blasi Pascal, 1623-1662, filòsof i científic occità).

★ "No pots guanyar una guerra com tampoc no pots guanyar un terratrèmol" (Jeanette Rankin, 1880-1973, pacifista nord-americana i primera dona en el Congrés).

★ "La guerra acabava si els morts poguessin retonar" (Stanley Baldwin, 1867-1947, escriptor britànic).

PAPA JOAN XXIII.

★ "La justícia deu ser defensada amb la raó, no pas amb les armes. Hom no perd res amb la pau tot pot perdre's amb la guerra" (Angelo Giuseppe Roncalli, Joan XXIII, papa aperturista durant 1958-1963, que permeté

la Bíblia en llengües vulgars als laics i moltes altres novetats).

★ "Totes les guerres, des de el principi de la civilització, són fetes amb sang, són iguals, sols són diferents les explicacions" (Samuel Fuller, director de cinema estatunidenc).

★ "Sols hi ha una guerra que pugui permetre's l'espècie humana: la guerra contra la seva pròpia extinció" (Isaac Asimov, 1920 a Petrovítxi, Rússia -1992 a Nova York, escriptor de ciència-ficció i polígraf humanista jueu). Ω

PNB advoca per "fer lliure" el poble basc "per damunt de la persecució dels qui volen imposar una altra pàtria"

17/04/2003 17:28

Diu que l'Estatut es va fer "per a eixir del pas" i crida a "trencar la situació actual" i buscar una eixida

BILBAO, 17 (EUROPA PRESS)

El PNB va apostar hui per "fer lliure i propietari de si mateix" la terra basca "per damunt de la persecució dels qui volen imposar una altra pàtria a la qual anomenen gran". Al document elaborat per la formació 'jeltzale' amb motiu de la celebració de diumenge que ve de l'Aberri Eguna -Dia de la Pàtria Basca-, qualifica Aznar de "falangista" i afirma que la Constitució i l'Estatut es van fer "per a eixir del pas". Per això, crida a "trencar la situació actual" i buscar una eixida a través de la proposta d'Ibarretxe.

El text denuncia "el frau" que s'ha comès amb l'Estatut i destaca que el Govern del PP "es nega en rodó" a traspassar les competències pendents. En aquest sentit, diu que no s'ha aconseguit tampoc implicar els alts tribunals de l'Estat "en rectificar tants incompliments i fraus de Llei". "No es pot entendre la proposta Ibarretxe sense aquest abús", afirma.

El partit dirigit per Xabier Arzalluz destaca que la Constitució, l'Estatut i l'Amejoramiento navarrès "es van fer en l'anormalitat i situació de coacció d'una època d'estructures franquistes intactes, amb l'amenaça de cops, en règim d'atorgament, encara que els donaren forma d'acords i en la disjuntiva, per a nosaltres, de 'prendre-ho o deixar-ho'".

Al seu parer, la Llei Orgànica basca es va formular "per a eixir del pas i acontentar a tots, els del règim franquista, la dreta de sempre i els qui exigien el canvi". Subratlla "la dura confrontació" del nacionalisme basc que hi ha amb "el Govern de

Madrid i amb els dos partits majors d'obediència exterior al Parlament basc", sense que hagen aconseguit que el seu partit haja donat "un pas enrere en el nostre projecte de país".

Va reprotxar que s'hagi recorregut a la utilització de l'"odi" contra els nacionalistes i va assegurar que "ens volen gravar a foc als lloms la paraula Espanya, com a bestiar fugitiu". Amés, va dir que, tot i que el PNB a Batasuna no li deu res, excepte "atacs i males maneres", la Llei de Partits i la il·legalització de la coalició abertzale suposa "singles agressions al sistema democràtic, a la llibertat i a la convivència". "Estem vivint el setge, no ja a Batasuna, sinó al PNB", diu.

"BANQUET DE VOLTORS"

La formació 'jeltzale' critica la postura d'Aznar en guerra de l'Iraq i el qualifica d'"acomplexat cap neofalangista" que ha contribuït a "desposseir" l'ONU de tota autoritat i que ha trencat la UE. "I l'ha trencada Aznar, el democristià de pacotilla, amb un Blair amb un sol peu a la UE i amb un Berlusconi tancat en els seus problemes de poder".

Al seu parer, Aznar "es posa de puntetes al costat del gegant americà perquè vol ser tractat com a ric per a enfilarse a les espatlles del més ric". "I creu que tindrà una part substancial en el banquet dels voltors".

Segons precisa, "no acceptarem el 'o amb mi o amb Saddam' ni el 'amb ETA o amb mi'". "Tenim clar que no estem amb gent com Saddam o amb organitzacions destructives com ETA. Però tampoc no estarem amb una potència neo-imperial ni amb un acomplexat cap neofalangista", afegix. Ω

Acudit del moment

Un dia l'Aznar va al confessionari a trobar-se amb el sacerdot de l'església del seu barri, i li diu:

-Pare, voldria confessar-me.

-És clar, fill... Com et dius?

-José María Aznar, pare.

-Perdoni, senyor President... Miri, fill, el seu cas és superior a mi... Serà millor que se'n vagi al bisbat a confessar-se.

Se'n va l'Aznar cap a l'església de l'Almudena, entra en el confessionari habitual del bisbe madrileny i torna a començar amb el sacrament:

-Bona tarda, pare... Miri, jo voldria confessar els meus pecats.

-És clar, fill... Quin és el teu nom?

-José María Aznar.

-El President del Govern? Mira fill, jo no puc pas perdonar-te, perquè el teu cas és molt greu... El millor seria que ho provessis directament al Vaticà...

Arriba Aznar a la plaça de Sant Pere amb el seu avió privat, i se'n va directament a veure el Papa:

-Amb tot el respecte, Santedat... Voldria con-

fessar-me.

-És clar, fill meu... Qui ets?

-José María Aznar.

-El President del Govern espanyol... Oi que sí?

-Això mateix, Santedat...

-Ui... Això és difícil fins i tot per a mi... Mira, veus l'altar de la Santíssima Trinitat? A mà dreta hi ha una capella on trobaràs una creu gegant amb Nostre Senyor. Crec que només allà podràs ser perdonat...

L'Aznar, solemnement, travessa la basílica i s'agenolla davant la creu indicada pel Papa:

-Senyor, vinc perquè em perdonis...

-És clar, germà meu... Tu no ets José María Aznar, el President d'Espanya?

-Així és, Senyor...

-Doncs, si és així... simplement dona gràcies...

Aznar, estranyat, mira la creu i pregunta:

-Gràcies? Gràcies per què?

-Dóna gràcies als romans que em van clavar aquí, perquè si no ara mateix baixava i et cagava a trompades! Ω

La sang serveix sols per rentar les mans de l'ambició (Byron) La guerra és una matança entre persones qui no es coneixen en profit de persones que sí es coneixen i no es maten (Valéry) La guerra és l'art de destruir homes, la política és l'art d'enganyar-los (d'Alembert) Les guerres són l'espant de les mares (Horaci) La guerra és la situació on els assassinats, violacions, tortures i les majors atrocitats queden impunes i són vistes com normals. Guerra és quan l'Estat dóna permís per matar i no castiga els assassins ans els honora (BNL)

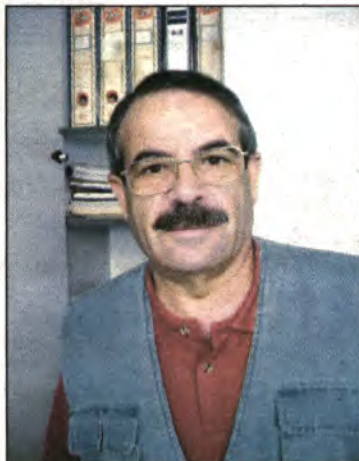
CIUTAT DE MALLORCA

Fa 12 anys que en Joan Valero i la seva dona Magdalena, a qui veiem amb els seus fills Xisco i Llorenç i les cambres Luz i Mònica, regenten la Pizzeria Benibazari (nom que tenia santa Eugènia a l'arribada dels catalans a Mallorca, a un carreró de santa Eugènia. Obren els vespres. Se pot sopar per 8€.
L'any passat, la família Valero va comprar el castell de Calvera a la Ribagorça (Franja de Ponent). Ara hi van reparant les teulades. En Marçal Iglesias, president d'Aragó, que és de Bonança, un poble del costat, va visitar el castell l'any passat i va prometre ajudes per a la seva restauració. Tel. 971 144 285

Fa 7 anys que en Rafel Cifre de Sineu va obrir el Taller Soni Tècnica Balear al carrer de Joan Massanet Moragues de Ciutat. Posa música als cotxes. Tel. 971 757 812

Fa 20 anys que en Manuel Castilla posa antenes de TV al carrer de l'Arxiduc Lluís de Ciutat. Tel. 971 750 502

Fa 5 anys que en Ferran Esquer va obrir el taller B© Climatització, aire condicionat i fontaneria al carrer Rector Antoni Ferrer, 22 de Ciutat. Tel. 971 754 877

Fa 4 mesos que en Màrius Cocolina de Lleón regenta el Restaurant Sa Mossegada al carrer de Francesc Suau de Ciutat. Despatxa els menús a 7'70: 8 plats a elegir. A la carta se menja per una quinzena d'euró. Bodes, banquets, comunions. Pantalla de TV de 3x3 per mirar partits de futbol. Tel. 971 299759

Fa un mes que na Margalida Muntañer ha obert el Forn can Miquel al carrer de Mià de s'Arenal. Tel. 971 261 057

Fa 4 anys que n'Onofre Capó regenta l'empresa Reparacions i Reformes Mallorca al carrer de l'Alferes Llobera Estrada de Ciutat. Tel. 971 299 212

Fa 5 anys que na Caterina Castelló de Formentera regenta la botiga taller d'armaris Bona Fusta al carrer Francesc Fiol i Joan de Ciutat. Tel. 971 299 774

Na Pepa Nolla és la madona de Brimassa Bricolage al carrer de Francesc Suau de Ciutat. El seu home, en Joan Sastre de Montuiri, que va morir l'any passat, va obrir aquesta empresa ara fa 25 anys. Tel. 971 29 8 488

Fa 10 anys que en Bernat Martorell va obrir la Immobiliària Martorell al carrer d'en Jordi Vilallonga de Ciutat, al costat de la Conselleria de Cultura. Tel. 971 203 903

Fa 20 anys que en Josep Mª Andreu de Tarragona va obrir el taller de Reparacions Domèstiques S.A. al carrer Joaquim Tugores de Ciutat. Adoba rentadors, frigorífics, rentaplats, escalfadors d'aigua etc. Tel. 971 295 100

Fa mig any que n'Estrella Ferrer regenta la botiga d'animals de companyia Zoo Parc al carrer de Miquel Arcas de Ciutat. Tel. 971 292 624

Fa 27 anys que en Miquel Gordiola va obrir l'Acadèmia Maude Studio a la carretera de Valldemosa, 4 (devora l'Escorxador). Informàtica, comptabilitat, cursos especials per a empresaris... Tel. 971 205 960

Sor Teresa Canyades natural d'Oliva a València, a qui acompanyen dos dels seus col·laboradors, és la directora general del Col·legi de La Puríssima a Ciutat. Sor Teresa és de l'ordre de les Franciscanes de la Immaculada, ordre que va venir a Mallorca l'any 1940. Aquest col·legi és un dels 100 millors centres de l'Estat Espanyol. És un centre d'ensenyança i a més tenen un centre ocupacional per a sords. Tel. 971 738 278

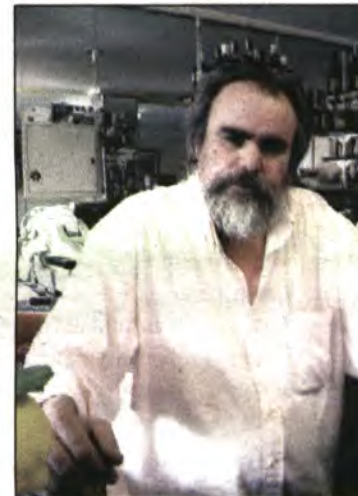
Fa 3 mesos que en Juanjo Marin ha obert el Ritual Estudi al carrer de Leocadia de Togores a Cas Capiscol. Fa tatuos i piercing. Tel. 971 298 110

Fa 30 anys que n'Antoni Pasqual va obrir l'empresa Ràdio Son al carrer de l'Alferes Llobera Estrada de Ciutat. Els seus fills Savina i Toni l'ajuden. Muntent i adoben els equips de música als hotels i discoteques. Tel. 971 294 120

En Sebastià Capó, descendent de Búger i na Sandra Milena descendent de Colòmbia acaben d'obrir la botiga de mobles d'oficina Ofides al carrer del Capità Salom, 81 de Ciutat, a un lloc d'aparcament fàcil. Tel. 971 750 333

Fa 15 anys que en Ciriaco Castillo regenta el Bar Valladolid al carrer dels Donants de sang,, 8 de Ciutat. Tel. 971 294 503

CIUTAT DE MALLORCA

El govern espanyol rectifica i no imposarà les cinc hores en castellà a les escoles

El govern del PP sembla que està disposat a rectificar i a no imposar les cinc hores de llengua castellana a primària, tal i com havia proposar en el decret que acompanya la llei de qualitat de l'ensenyament. La descabellada proposta del PP, que es carregava de dret la immersió lingüística a Catalunya i que havia estat qualificada d'inconstitucional per sindicats i governs autonòmics serà rectificada.

La campanya de protesta dels tres sindicats majoritaris al sector públic educatiu de les Illes Balears, el País Valencià i Catalunya (STEI, STEPV i USTEC-STES) i les queixes de nombroses autonomies han fet el seu efecte. El Ministeri d'Educació s'ha compromès a rectificar el decret que imposava un total de cinc hores lectives de llengua castellana a primària, així ho ha comunicat al govern valencià i al Sindicat de Treballadors del País Valencià.

De moment però, tot i que podria haver informat a d'altres comunitats, ni la Generalitat ni el govern de les Illes ho han manifestat públicament. Ω

Notícies relacionades:

- El PP es carrega la immersió lingüística a l'escola primària
- Aturem l'ofensiva espanyola. lluitem pel català
- La Llei de qualitat retalla el català i prioritza l'espanyol a les escoles

Font: Tribuna Catalana

Fa 32 anys que en Francesc Mesquida, nascut a Santo Domingo on el 90% dels habitants son negres, regenta amb la seva dona Josepa Valentí del País Valencià, la Ferreteria Mesquida al carrer de Francesc Suau de Ciutat. Son pare, n'Antoni Mesquida va emigrar a Santo Domingo, -on tenia parents des de l'any 1870.- l'any 1927. La família Mesquida te 8 ferreteries a santo Domingo i una a Mallorca. En Francesc, que és tècnic en empreses turístiques, va a Santo Domingo cada dos anys. Tel. 971 293 706

Fa 7 anys que na Maria del Carme Fornàs, natural de Menorca, amb en Joan Ferratè regenten l'empresa Condal d'interiorisme al carrer de Francesc Fiol i Joan de Ciutat. Fan reformes: estanteries i mitjanades, sòtils registables i continus, aïllament acústic i tèrmic, feines de picapedrer interior i exterior, envernissats, lacats i tenyits... Tel. 971 292 866

Fa un any que na Caterina Castillo regenta la Perruqueria Mery Mar al carrer del General Riera 138 de Ciutat. Tel. 658 077 276

Fa mig any que en Raul Reinès de Binissalem ha obert la botiga d'electrodomèstics Expert al carrer de l'Arquitecte Bennasser de Ciutat. Tel. 971 498 522

Fa 43 anys que na Francesca Serra de sa Pobra va obrir la botiga d'insecticides i Plantes Germans Crespí al Carrer de Mateu Enric Lladó, al costat de l'Escola Graduada de Ciutat de Mallorca. Actualment els seus fills Toni i Biel són els titulars de l'empresa. Tel. 971 711 735

Els germans Gaete són els amos joves de la metalisteria Gaete al carrer Son Ferragut,25-7-© de Ciutat. A la foto amb els seus empleats. Son pare va obrir aquest taller ara fa 20 anys Tel. 971 294 650

Fa 5 anys que en Juli González fa escola de mecànica, subvencionat pel Govern Balear. En Juli és el president de l'Associació d'Especialistes en Reparació d'Automòbils i Nàutica AVERAN que està adherida a l'AFEDECO i a la CAEB. Ara, dia 5 fan un curs de gestió de residus tòxics a la sala d'actes de la CAEB, al carrer d'Aragó. Els qui hi vulguin assistir que telefonin al 971 202 641

Fa 2 anys que en Nadal Ferragut d'Alaró i na Titiana Ramon de Binissalem tenen oberta l'escola de dibuix i pintura Nadal Ferragut al carrer de la Provença de Ciutat. És una escola de preparació d'ingrés a l'Escola de Belles Arts. Fa pocs dies, aquesta escola va participar al concurs de dibuix esportiu organitzat pel Consell de Mallorca en que participaren uns 3.000 alumnes. Deu dels seus alumnes foren finalistes, entre ells en Nestor Carrillo que feu primer. Tel. 971 202 566 <http://abaco.ya.com/nadalferragut>

Fa 3 anys que en Joan Socies i na Mari-bel Soler han obert l'oficina Soler Administració de Finques al costat de la Plaça dels Toros de Ciutat. Resolen els problemes a les comunitats, fan lloguers i trspassos. Tel. 971 201 172

Fa 22 anys que en Guillem Carbonell de Maria de la Salut va obrir la Fusteria l'Auba al carrer dels Donants de sang de Ciutat. Actualment en Guillem està jubilat i els seus fills en són els titulars. En Guillem va néixer a la fusteria de can Barber de Maria i ha fet de fuster tota la vida. Tel. 971 292 575

Fa 20 anys que na Margalida Karmany fa de venedora de Peix a la Peixeteria del carrer d'Hiroshima de Ciutat. Tel. 971 904 450

Fa un any que na Núria Vallverdu ha obert la botiga N&N Cosmètics al costat de la Plaça dels Toros de Ciutat. Venen materials a les perruqueries i als esteticistes. Fa 18 anys que estan al mercat. Tel. 971 498 466

L'aparició del Kurdistan

La Guerra d'Iraq és la gran ocasió pel poble kurd. Aquest poble viu (o malviu) entre l'Iraq, Iran, Síria i Turquia. Tanmateix, només a Iraq, tot i el dictador Saddam Husayn, ara derrocat per la via militar, tenen un cert reconeixement regional. Turquia, bon aliat dels Estats Units d'Amèrica i d'Europa, els ignora i els persegueix brutalment.

El Centre Catalunya - Kurdistan sempre ha tractat de divulgar la persecució que pateix aquest poble. Llurs relacions amb les faccions comunistes i guerrillers kurdes (PKK o Partit Comunista del Kurdistan), els ha fet testimonis de la part més dura de la repressió turca. Tots els seus actes i butlletins han demostrat objectivament que la barbàrie turca sobre els kurds és un autèntic genocidi, del tot silenciada.

L'epopeia kurda té la seva màxima cruada en les seves desavinences internes. La disparitat de plantejaments i la manca de cohesió són un dels seus més greus problemes. De fet, són els problemes de tots els ens polítics, sense excepció. Però en el cas d'una nació feble, aquest vici es converteix en una autèntica plaga.

Mossul i Kirkuk (a Iraq) són tan kurdes com Diyarbakir (a Turquia). En molts sentits, són més kurds els que estan en territoris turcs que no pas els altres. Fet que va conduir, des de bon principi, a una més alta radicalització de les postures de lluita. A la zona turca, la solució per alçar la població contra l'ocupació turca havia de tenir caràcter revolucionari. Per això, hom no va dubtar en trobar la inspiració en una lluita social, en la revolta dels pobres. Un engany de la filosofia marxista aplicada a la política. Una aposta que ha costat molt de sofriment i vides humanes. Una bona excusa per l'alienació occidental del turcs en la lluita contra les guerrilles comunistes d'inspiració soviètica.

La sort dels kurds d'Iraq ha estat igualment dura. Ara, van de la ma dels EUA gràcies a una conjuntura molt especial. Hi van d'una manera oberta i plens d'orgull. No podia ésser d'altra manera. En aquests moments s'hi juguen molt.

Una de les injustícies del moviment pacifista és la mort de la nació kurda. Serà gràcies a una guerra que ressorgirà aquest poble asiàtic d'origen meda, amb totes les seves ànsies de llibertat. És un poble molt mentalitzat i preparat pel combat. I aquest pot ésser segurament l'únic inconvenient real per el reconeixement d'un estat kurd. Si fos així, com és natural, un eventual estat kurd hau-

ria de sortir al pas de les atrocitats que cometen els turcs sobre la majoria kurda que habita tot l'est d'aquest país (més de 10 milions de persones). O tot el que pogués succeir a la zona d'Iran i Síria, en aplicació dels preceptes islàmics.

La forma com han estat estudiats els fets regionals a Iraq és una gran novetat. Resulta que mai havia estat tan definitiu saber l'ascendència de la població. Els seus orígens, la seva llengua, els seus motius de lluita... És un anàlisi que ni França ni Alemanya haguessin conduït. De ben segur, ho haurien ignorat. Espanya no ha dit res. Com a simple comparsa dels plans angloamericans, no te cap paternitat sobre aquesta novetat en l'anàlisi dels conflictes.

L'experiència acumulada pels estudiosos nord-americans durant la seva presència als Balcans ha estat decisiva. Un mateix problema té solucions diferents si es té en compte la realitat humana de fons (nacional, tribal, religiosa...) o no se la té. La Guerra d'Iraq és la consumació d'aquest bon esforç. Com va ser-ho, en certa mesura, la Guerra d'Afganistan. Abans de res cal saber els detalls dels clans existents i els seus codis d'honor. Si es tenen en compte aquesta mena de variables, tot canvia. Cal felicitar l'aproximació sobre aquesta mena de temes que fa l'Administració dels EUA de G. W. Bush, tot i que sigui per motius molt interessats.

Aquest treball de camp, de la intel·ligència militar ben entesa, és un dels elements bàsics per construir la nova etapa que s'obre a Iraq des d'ara. No costa res destruir, com fan tots els exèrcits, sigui quina sigui la seva orientació. El que és realment complex és construir i organitzar una societat. Els exèrcits són experts en fer que res funcioni i tot sigui un caos, ja que tot queda subordinat a la seva operativitat i a l'assoliment dels seus objectius militars (reduir l'enemic armat).

La paradoxa de tot plegat és que l'estat palestí i l'estat kurd, de ben segur, en poc temps seran una realitat. En canvi, l'estat lliure associat dels Països Catalans continua essent un teorema irresoluble (el Teorema de la Nació Triangular, segons l'erudit Joan Fuster) que ja no té quasi credibilitat interior ni validesa internacional. Aquí encara maldem per buscar una llei sobre el destí dels pobles que ens eviti el combat obert per la llibertat. Una llei que segurament no existeix. Ω

Llorenç Prats-Segarra
campusjove@correu.vilaweb.com

LA NOVEL·LA HISTÒRICA A CATALUNYA

Edicions Proa publicarà la novel·la de Miquel López Crespí *El darrer hivern* (George Sand i Frederic Chopin) Premi "Roc Boronat 2003"

L'escriptor Miquel López Crespí acaba de guanyar el Premi de Novel·la "Roc Boronat 2003" que edita Edicions Proa i convoca l'ONCE de Catalunya. El jurat del V Concurs Literari en Llengua Catalana "Roc Boronat" era format per Isidor Cònsul Giribert, membre de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i Director Literari d'Edicions Proa; Carles Duarte Montserrat, membre de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i Secretari General de la Presidència de la Generalitat de Catalunya; Francesc González Ledesma, periodista i escriptor i Albar Masllorens i Escudós, escriptor guanyador del IV Premi Literari "Roc Boronat". Teresa Palahí Juan, Delegada Territorial de l'ONCE a Catalunya actuà de president del jurat.

El premi de novel·la va ser atorgat a l'escriptor de sa Pobra (Mallorca) Miquel López Crespí per a la seva obra *El darrer hivern* (George Sand i Frederic Chopin). La novel·la de l'autor guanyador serà editada properament per Edicions Proa de Barcelona.

El darrer hivern, la novel·la

que acaba de guanyar el "Roc Boronat 2003" és una obra ambientada en el París de mitjans del segle XIX, en plena època del romanticisme i en la Mallorca agrària i conservadora que conegueren George Sand i Frederic Chopin en la seva estada a Valldemossa. Una obra que serveix a Miquel López Crespí per a indagar en el món de la controvertida autora francesa, arquetip del romanticisme del segle XIX i en la del músic Frederic Chopin. El socialisme de George Sand, la lluita de l'artista compromès amb la seva societat i el seu temps, el combat per a unir el treball creador amb l'activitat política ocupen els capítols d'aquesta nova novel·la de l'autor de sa Pobra. Són els anys en els quals Flaubert, escriu *Madame Bovary* i Carles Marx *El Manifest*. Stendhal i Balzac esdevenen els mestres de la generació d'escriptors romàntics de la qual forma part George Sand. Al costat de Stendhal, Balzac i Flaubert, Dickens, Tolstoi i Dostoievski marquen una època que coneix la consolidació del socialisme i la instauració a

París del primer govern obrer del món: la Commune.

En la categoria de conte obtingué el premi l'escriptor Joaquim Dalmau i Mata per la seva obra *La cadira ranca*. El premi de poesia va recaure en el poemari *A peu eixut*, sobre les aigües del temps, de Carme Colomer Planas.

Col·laborador dels suplementos de cultura dels diaris de les Illes, l'autor de la novel·la *El darrer hivern* ha publicat centenars d'articles dedicats a la literatura i la història de Mallorca. Actualment té diverses seccions fixes a diaris i revistes. Entre 1996 i 1998 va publicar més de dos-cents articles referents a la història de Mallorca en el *Diari de Balears*. D'ençà 1999 ha escrit centenars d'articles en català en *El Mundo-El Día de Balears*. Durant molts d'anys portà la secció d'entrevistes del suplement de cultura del diari *Última Hora* i de la revista de l'Obra Cultural Balear *El Mirall*.

D'ençà començaments dels anys setanta ha publicat més de quaranta llibres de narrativa, poesia, teatre, memòries, novel·la i assaig entre els quals podríem destacar: *Necrològiques* (narrativa); *Notícies d'enlloc* (narrativa); *Crònica de la pesta* (contes); *Estiu de foc* (novel·la); *L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1970* (memòries); *L'amagatall* (novel·la); *Cultura i antifranquisme* (assaig); *El cicle dels insectes* (poesia); *Històries del desencís* (narrativa); *La Ciutat del Sol* (narrativa juvenil); *Punt final* (poesia); *No era això: memòria política de la transició* (assaig); *Acte Únic* (teatre); *El cadàver* (teatre); *Núria i la glòria dels vençuts* (novel·la); *Revòlta* (poesia); *Rituals* (poesia); *Estat d'excepció* (novel·la); *Temps i gent de sa Pobra* (història local); *Breviari contra els servils* (narrativa); *Literatura mallorquina i compromís polític: homenatge a Josep M. Llompart* (assaig); *Temps Moderns* (poesia); *Saber dir les coses* (articles) i *Antologia (1973-2003)*, poesia. (Redacció)

Retrat de G. Sand per Auguste Charpentier.

Planten una llufa gegant a Correus perquè l'empresa discrimina el català

La Plataforma per la Llengua ha presentat la llufa en societat davant de la sucursal de Correus del Carrer Gran de Gràcia.

La llufa és un ninot inflable de 5x6 metres d'alçada que neix amb la intenció de ser col·locat davant dels organismes o empreses que discriminin el català. De fet, la llufa és el símptoma que ens indica que hi ha alguna cosa que no va bé. Per tant, nosaltres ens veiem obligats a avisar. La llufa anirà voltant arreu del territori i serà exposada en aquells indrets on faci falta denunciar una situació de menyspreu en vers la nostra llengua.

D'un temps ençà, hem vist i comprovat com nombrosos organismes de l'administració perifèrica de l'Estat no només incomplien la legislació lingüística, sinó que hi hagut una progressiva reculada pel que fa a la presència del català a la retolació i l'atenció al públic.

Gran quantitat de persones s'han adreçat a la Plataforma per la Llengua per denunciar múltiples situacions de discriminació lingüística envers el català. Correus és un exponent clar d'aquesta discriminació que prové d'un ens públic estatal que no té present la diversitat lingüística de l'Estat. En aquests moments, aquest organisme està renovant nombroses sucursals, modernitzant-les i posant-les al dia i inaugurant-ne de noves, i ho aprofita per a canviar els rètols bilingües ("Correus i Telègrafs" al costat de "Correos y Telégrafos" a les oficines de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià) per d'altres només en castellà ("Correos").

En aquest sentit és curiós que quan tothom va cap a una direcció, ells van tot just cap a la contrària. Potser té a veure amb la privatització en curs d'aquest ens públic estatal, i alhora potser té a veure amb una radicalització per part dels responsables polítics de Correus que aprofiten aquesta renovació per a introduir l'ús exclusiu del castellà. I concorda amb la negativa permanent de Correus a traduir els mots "Espanya" i "Correus" en els segells espanyols. A Suïssa Correus té una denominació plurilingüe en alemany, francès, italià i romanx (Die Post, La Poste, La Posta i La Posta), a Bèlgica en neerlandès, francès i alemany (De Post, La Poste i Die Post), a Finlàndia en finès i suec (Posti i Posten) i al Canadà en anglès i francès (Post i Postes).

Davant de tot això, la Plataforma per la Llengua exigeix que en cada nova sucursal de correus que s'obri ho faci en català, tant pel que fa a la comunicació interna com a l'externa, perquè senzillament se'ns ha de garantir el dret a ser atesos en la nostra llengua en un servei públic universal com és Correus.

Per aquests motius la Plataforma per la Llengua ha denunciat aquest greuge mitjançant una acció davant la reformada sucursal del carrer Gran de Gràcia de Barcelona, la qual abans tenia rètols bilingües i ara només els té en castellà. Ω

"La Presidenta del Consell felicita Miquel López Crespí

La Presidenta del Consell de Mallorca

Sr. Miquel López Crespí
Antoni Marquès, 20
Palma

Palma, 1 d'abril de 2003

Benvolgut amic,

El fet que la vostra novel·la *El darrer hivern* hagi merescut el premi "Roc Boronat", que us ha concedit l'Organització Nacional de Cecs (ONCE) de Catalunya, em fa sentir molt satisfeta i contenta per moltes raons, principalment perquè això constitueix un nou reconeixement a la vostra capacitat literària i també perquè el tema de l'obra dóna una altra visió de l'estada de Chopin i de George Sand a Mallorca, més envoltada en dades i ambientació històrica.

Estic segura que la resta de les produccions que encara teniu dins el vostre "calaix" resultaran com les precedents, uns nous èxits.

Amb les meves millors salutacions,

Maria Antònia Munar i Riutort

Palma, Pòrtic 1, 07001 Palma, Mallorca, Illes Balears, Tel. 971 173 500

Cèsar, Ana Botella, Zaplana i els pacifistes

Resulta ben bé patètic! Jutgeu vosaltres mateixos: el dijous dia 3 d'abril n'Ana Botella, en Zaplana, en Francisco Camps i Julio de España es deixen caure per Crevillent, on van a arropar, segons la premsa, la presentació del candidat municipal del PP. L'acte, anunciat a correu el dia abans per megàfon des d'un vehicle, se celebrà al pavelló esportiu Félix Candela, a les afores de la població, on els vam rebre un grup d'unes 150 crevillentines i crevillentins, que cridàvem contra la guerra i els qui li donen suport. Allà hi érem una bona colla: professorat d'institut, llicenciats en carreres diverses, estudiants d'ESO i de Bat-

xillerat —ep! alguns amb expedients acadèmics impecables; ho dic de passada, perquè ja és tòpic dir que els estudiants es manifesten per tal de no fer classe— i persones d'extracció social i educació ben variada. Pel diari ens assabentem que el tal candidat, actual batlle de Crevillent, davant d'aquella gent tan tronada, ens ha qualificat com a pacifistas de pacotilla. A banda de que, atès que les coses poden dependre del punt de vista, potser l'única pacotilla que hi havia per allà era dintre del pavelló, aquest menyspreu del batlle, Cèsar Augusto Asencio, em provoca alguna reflexió: a aquesta gent, que considera els pacifistes com a pacotilla, no els commou el patiment de

persones innocents, ni els cadàvers de xiquets d'una guerra a la que els seus líders de partit han donat suport de manera vergonyant? Jo no em puc treure del damunt la imatge d'aquell xiquet de deu anys, totalment cremat, i el rostre plorós de sa mare anciana: a ells no se'ls remouen els budells de fàstic per aquest patiment injustificat? I aquest Cèsar, que rep uns polítics forasters, "bel·licistes de claveguera", com si foren mesies, i alhora tracta els seus propis paisans com a pacifistas de pacotilla, quina mena de batlle és per a Crevillent? I què hi ha d'aquest desplegament policial que vam haver de suportar? Alguns dels manifestants van enraonar a títol personal

amb un cap de l'escamot antidisturbis, i aquell, sembla que fill de Crevillent, va recomanar molta calma i que mantinguérem els xicons que hi havia per allà ben controlats, perquè tenien manament estricte de carregar amb força a la primera provocació. Qui ets tu, Cèsar, que ens portes els lleons al nostre poble?

Que t'hagués agradat que repartiren llenya als crevillentins, per a comoditat i goig dels senyors de la guerra? O tempora, o mores! Ω

Vicent-Josep Pérez i Navarro
ERPVCiudadans i ciudadanes de
Crevillent

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Traspàs saló de bellesa-perruqueria al carrer Antic a la zona dels molins de Santa Catalina, completament equipada. Tel. 971 739 940-609 783 949

Es lloga tercer pis a sa Pobla, completament equipat en lloc cèntric. 120 m2, cuina, bany, saleta gran menjador, 2 dormitoris dobles i un individuals, balcons... Tel. 652 225 818 - 971 547 823.

Venc a ses Rotes d'Alaró adossat forrat de pedra. Tres dormitoris, tres sales de bany, saló amb xemeneia. Vistes molt bones i molt de sol. Portassa per a dos cotxes i traster. Preu 420.710 €.

A Binissalem, venc casa. Dues altures, 12 metres de façana, 3 dormitoris, 1 bany, terrassa, garatge, porxo, jardí. Opcional caseta de convidats. 144.243 €. Cèntric. Tel. 661 427 008.

Colònia de Sant Jordi. Venc taller nàutic 360 m2. Amb vivenda de 80 m2. Tel. 658 846 065.

Binissalem. Ven casa dues altures, dos dormitoris, cuina amoblada, bany, porxo, terrassa, portassa i pati. 144.420 €. Tel. 661 427 008.

Binissalem. Traspàs bar al carrer del Fang, completament equipat i pantalla de cine amb tot l'equip de projecció. Tel. 667 516 011 - 600 443 924.

Particular ven estudi-apartament de 35 m. a Cala Pi, moblat i en perfecte estat. Zona tranquil·la, aparcament i jardí comunitari. Petita comunitat i vistes a la mar. Poques despeses. Tel. 699 212 404.

Es lloga pis al carrer del Corall, 13. Zona tranquil·la a s'Arenal. Moblat, 3 dormitoris, cuina menjador, bany, dutxa, gran sala amb foganya, 2 terrasses, jardí, garatge opcional, a 80 metres del bus i 200 de la platja. Tel. 696 751 319.

SERVEIS PROFESSIONALS

Leo Casanova. Tarot, massatges curatius, medicina natural. Marqués de la Font Santa, 6-2. Cita prèvia. 670 067 314

Duet de cançons en català s'ofereix per tocar arreu dels PPCC, Bústia Postal 223 de Torredembarra. El Tarragonès, 43830 jtp://paisos-catalans.org// tres.

Comunions, festes. Gran espectacle de pallassos en català. Tel. 677 898 462.

Comunions, festes. Gran espectacle de Màgia en català. Tel. 658 117 262.

Mallorquina de 52 anys responsable i no fumadora s'ofereix per fer companyia a senyora, també a hospitals per hores. Tel. 666 212 404

PERSONALS

Als Països Catalans es fa molta bona música, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes: si sommiem en una nació lliure, plena de música catalana i vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujé. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides etc. Abstenir-se els qui vagin de mala

fe. Bústia postal 1792-07080 Ciutat.

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 30 anys, cerca dona intel·ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al Principat. Tel. 907 843 901

Naturalesa, el mar, la muntanya, un cafè... si ets dona atractiva i divertida t'he de conèixer urgentment. Bústia postal 1174-07080 Ciutat de Mallorca.

Noi de 24 anys, independentista i romàntic, coneixeria noia de similar edat, soltera de Girona per sortir a cinema i platja. Carles Llovetes. Rocacorba, 15 Vilablareix 17180 Cerc femella per festejar fins al 40 anys. Òscar Pujol. Blanquerna, 58 07010 Ciutat de Mallorca.

Som na Lledoneta Tàrrega tenc 16 anys i m'encantarà intercanviar correspondència amb al·lots nacionalistes mallorquins, menorquins o eivissencs. Lledoneta86@hotmail.com o a l'avinguda de Barcelona. Urb. Vilamar, 50 * 12.560 Benicàssim

COMUNICATS

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Bústia postal 15.071 de Barcelona 080080

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana, i rebre els nostres butlletins, escriviu a: JERC, Santiago Russinyol, 1. Àtic 07012 Ciutat de Mallorca.

Acció Cultural del país Valencià és a Internet. ACPV@servicom.es Subscripció gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. El llaüt de Xàbia. Bústia postal 53 Xàbia 03730. Patrocinat per l'Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusa. Llengua (Ensennians a distància de la Yenwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2 -14007 Còrdova.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet. <http://www.estelnet.com/lluïta>

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C.S.C * 934 411 188

Si vols rebre l'Euskararen Berripera (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hitzkunta Politikaroko. Wellingtono Dukea, 2- 01020 Victoria Gasteiz.

A tots els valencians que vulguin contribuir a la reconstrucció nacional del País valencià, l'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Són els nacionalistes valencians. 963 879 408

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Escaiola, figures de tota classe: naixements, angelets... Som artesà, preus sense competència, ofertes periòdiques. Em trobareu a les principals fires de Mallorca tota, i al tel. 971 294 444.

Des de l'Arxiu de Documentació i Propaganda Política-ADP estam fent un gran fons documental de la propaganda editada pels partits polítics, sindicats i moviments

socials. Si teniu per casa adhesius, calendaris de butxaca, targetes reivindicatives... que no les faceu servir ens les podeu fer arribar a: ADP Ap. de Correus nº 1.106 07080 Ciutat de Mallorca. Correu elec.: adp@mallorcaweb.net. Disposam d'un fons de material repetit per intercanviar amb altres arxius o particulars interessats.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, vengui i en parlarem. Agència oficial Renault. 971 413 867 Son Ferriol.

Venc ciclomotor Mobiclette Rural, primera mà, 5 anys. 390 euros. Tel. 655 417 727. Joan, sa Pobla, horabaixes.

VENDES

Venc taula de cuina 80 x 80 i 4 cadires, tot de fusta del nord a estrenar, 290 €. Tel. 661 872 342.

Particular ven estudi/apartament 35 m2. a Cala Pi amb perfecte estat a moblat. Zona tranquil·la, aparcament i jardí comunitari. Comunitat petita i vistes a la mar. Poca despesa. Tel. 669 212 404

Mobles estil modern de menjador. Taula grossa i 6 cadires. \$21 €. Tel. 661 427 008

Venc moble de rebedor amb 2 cadires estil classic. 120 €. Tel. 616 427 008.

Particular ven estudi moblat a Cala Pi. Vistes a la mar, terrassa de 6 metres, tranquil, jardí comunitari, aparcament. Tel. 666 212 404

Venc vidre per a taula 180x90. Cantons rodons totalment ulselat. 120 €. Tel. 971 445 183.

Venc entradeta: moble llarg, dues cadires i raconera. Tot nou. 115 €. Tel. 661 427 008.

Es ven en el terme municipal de Lloseta, casa senyorial d'uns 300 m2. amb varies habitacions, salons, cuina, soterrani amb celler, amples jardins amb arbres fruiters i palmeres. Solar de 1.200 m2 dels quals afectes de cadastre són 5 solars. Abstenir-se immobiliàries. Tel. 649 656 159.

Es ven amarrament 8x3 a Port Portals. Siutació escollera. Fàcil aparcament. Tel. 971 232 260 - 667 604 104.

Es ven ninxol nou al Bon Assossec. 1'88 m2. 3.000 €. Escripura i impostos a càrrec del comprador. Tel. 971 735 439.

Estimada .....

Aquest neguit constant del dia dia aquesta recerca perpètua en el camí de la fe, si de sobte l'esperança ens floreix un dia perquè només trobo silencis en el meu se.

La meva veritat neta i pura no en serveix la meva estimada ha sofert i desconfia, que puc fer pobre de mi tan mateix si per respostes tinc silencis a la meva follia.

Jo també he sofert estimada meva els anys ja han fet estralls en el meu se, ja no soc un àngel com tu nena meva cada dia perdo alegria, esperança i jo que se.

Però t'estimo amb bogeria, ja se que desconfies i no em creus, pobre de mi que en matarà aquesta follia, que puc fer que puc fer, agenollar-me als teus peus?

Si no en respons i aquest amor em mata pobre de mi a on puc trobar consol? si als teus braços estimada meva no tinc resposta, ja no te sentit cap lluita en el meu mon. Ω

Joaquim Pugnau

22-02-2003

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....

Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:

L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Necessitam comercials arreu de la nació catalana i especialment a Eivissa i a Menorca. Telefonau-nos a l'Estel. Tel. 971 265 005

LA NOSTRA CUINA

Gató (gateau) d'ametlla

Pastís mallorquí

Ingredients:

250 gr. d'ametlla mòlta, 250 gr. de sucre, set ous, canyella en pols, pell ratllada de llimona, mantega i farina.

Preparació:

S'enllarda amb mantega el motlle i s'hi posa un pols de farina. S'espolsa, cap per avall, per fer caure la farina que sobra.

Es barreja l'ametlla, el sucre, els rovells, la canyella i la pell ratllada de llimona. Es baten les clares a punt de neu i s'hi afegeixen, remenant-ho amb suavitat. S'emmotlla i s'enforna a 120°C. Quan, punxant-lo amb una broqueta, surti neta, ja és cuit.

Tambor d'ametlla

També mallorquí. És quasi igual que el torró d'Alacant

Ingredients:

300 gr. d'ametlles crues, 450 gr. de sucre, un raiget de cafè, una mica de mantega, aigua i mitja llimona.

Preparació:

S'escalden les ametlles en una cassola amb aigua bullint, es treuen i es pelen. Després, es posen en una cassola, a poc foc, amb el sucre i es remena amb una espàtula de fusta. Quan el sucre sigui fos, s'hi tira un raiget de cafè, es remena bé i s'apaga el foc així que comenci a agafar color. Es frega el taulell amb un tros de mantega i s'aboca la cassola al damunt.

S'escampa, formant una capa prima, empenyent la massa amb la mitja llimona. Abans no es refredi, es talla a quadres, perquè un cop fred no es talla bé.

Robiols

Mallorquí, encara

La pasta

Ingredients:

1.200 gr. (aproximadament) de farina fluixa, 130 gr. de sucre, 330 gr. de llard, dos rovells d'ou, dues tasses per al cafè d'oli i dues d'aigua o bé de suc de taronja.

Preparació:

S'escalfa una mica l'aigua. Es barregen tots els ingredients, menys la farina, fins que la mescla sigui homogènia; llavors s'hi va afegint la farina, tot remenant-ho, fins que la pasta comenci a desenganxar-se dels dits. S'estén sobre la taula enfarinada, amb un corró, també enfarinat. Es pot oliar, en comptes d'enfarinar.

Els farciments

1) Robiols de brosat

Ingredients:

Un quilo de mató, ben escorregut, 750 gr. de sucre, pell ratllada de llimona, un tronquet de canyella i dos rovells d'ou.

Preparació:

Es posen en una cassola, al foc, el mató, el sucre, la pell de llimona i la canyella. Es remena fins que sigui fos. Es deixa refredar i, quan sigui tebi, es treu el tronquet de canyella i s'hi afegeixen els dos rovells d'ou.

2) Robiols de confitura

Ingredients:

Confitura d'albercoc i de cabell d'àngel i ametlla torrada.

Preparació:

Es barregen, a parts iguals, confitura d'albercoc i de cabell d'àngel. S'hi pot afegir un pols d'ametlla picada.

Les peces

Preparació:

Es fan discs de pasta, d'uns 15 cm. de diàmetre, ben prims. S'hi posa el farciment i es pleguen pel mig. Es tanquen prement la vora amb les punxes d'una forquilla. Quan són cuits, s'enfarinen amb sucre llustre.

DITES RELACIONADES AMB EL VI

Pel i garrí viuen en aigua i moren en vi.

Pel, arròs i pebre volen vi per beure.

Pel, figa i cargol nedar amb vi vol.

Pel bon vi no hi ha amic ni cosí.

Pel constipat, un bon got de vi ben acaramullat.

Pel gener, el camp llaurar, la vinya podar i el vi trascolar.

Pel juliol, verol; per l'agost, most, i pel setembre, vi per a vendre.

Pel maig, sardina a la brasa i bon vi a la tassa.

Pel novembre, vi per vendre.

Pel que pugui ésser guarda el vi al celler.

Pel setembre les cabres a la serra i el vi a la gerra.

Pel setembre, vi per vendre.

Pel temps de les Carnestoltes, molt vi i moltes poca soltes.

Pel vell, sopa clara i vi bo és el millor.

Pel vell, sopes, caldo i vi bo és el millor.

Pels dies de Carnestoltes, molt vi i poques soltes.

Pels homes és bo el vi i pels infants és verí.

Per a fer camí, bon calçat i bon vi.

Per anar de camí, bon calçat i bon vi.

Per Carnaval, més vi que pa.

Per fer córrer el bocí el millor remei és vi.

Per l'agost calent, ni vi ni aiguardent.

Per l'agost, beu vi i deixa el most.

Per l'agost, most; pel setembre, vi per vendre.

Per l'agost, ni vi ni most.

Per la gent de marina, sopes amb vi és medecina.

Per les figues, aigua; per les peres, vi.

Per Nadal, ametlles torrades i algun porronet de vi; això és el que m'agrada a

mi, però ve poques vegades.

Per pa es pot fiar, que per vi ni un maravedí.

Per Sant Andreu vi ja tindreu.

Per Sant Andreu, el vi millor és el que feu.

Per Sant Bartomeu sense pell, préssecs madurs i vi novell.

Per Sant Crispí el most ja és vi.

Per Sant Julià, guarda el vi i guarda el pa.

Per Sant Martí destapa el vi, i per Nadal comença a tasta'l.

Per Sant Martí mata ton porc, posa les olives al topí, destapa la bóta, beu ton

vi i convida el teu veí.

Per Sant Martí tasta el teu vi, i per Cap d'Any ja et farà dany.

Per Sant Martí, beu del bon vi i deixa l'aigua pel molí.

Per Sant Martí, castanyes i novell vi.

Per Sant Martí, destapa, tasta i tapa el vi.

Per Sant Martí, enceta la bóta del vi.

Per Sant Martí, l'aigua al molí i tasta el vi.

Per Sant Martí, l'oliva al topí, barra el teu vi i convida ton veí.

Per Sant Martí, la bona vella tasta el vi.

Per Sant Martí, mata el porc i enceta el vi.

Per Sant Martí, tapa la bóta del bon vi.

Per Sant Martí, tapa la bóta i tasta el vi.

Per Sant Martí, tasta la figa i tapa ton vi.

Per Sant Martí, tot most és bon vi.

Per Sant Mateu sembra el teu vi, i si no en tens, véa a Manlleu.

Per Sant Pau i Sant Vicenç Sever, el vi al celler.

Per Sant Valentí trascola ton vi. Ω

La cultura catalana en el segle XXI

Rels: una nova revista de Catalunya d'idees i de cultura

Dossier "Alliberar la memòria": Josep Fontana, Miquel López Crespí, Carles Toner, Xavier Ferré i Josep Sánchez Cervelló

La important iniciativa cultural que anunciàvem des d'aquestes mateixes pàgines fa un temps ja és una esplèndida realitat. El número 1 de Rels ja és al carrer amb treballs de Maria Àngels Caamaño (Absurd, absurd, absurd); Adrià Chavarría ("Quan la força fa l'home una cosa", Simone Weil); Bernat Dedeu (La Tetralogia wagneriana i la filosofia) ... També hi ha col·laboracions de Xavier Ferré, Josep Sánchez Cervelló, Albert Mestres, Abel Cutillas, Jordi Martí, Xavier Ballester, Thaïs Cloquell, Anna Urioste, Josefa Contijoch, Albert Roig, Soledat Castellà, Arnau Pons, Jordi Laplana i Antoni Salcedo.

En aquest mateix número 1 podem trobar un dossier que porta per títol "Alliberar la memòria" i conté una entrevista d'Ivan Favà i Adrià Chavarría amb l'historiador Josep Fontana. En aquest dossier hi ha interessants articles de Carles Toner (Quina memòria la Xoà?); Miquel López Crespí (No era això: memòria política de la transició); Xavier Ferré Trill (Memòria i construcció nacional) i Josep Sánchez Cervelló (La identitat de les Terres de l'Ebre).

Com explica la introducció al dossier "Alliberar la memòria": "Iniciem, amb aquest, el seguit de dossiers que Rels vol acollir en endavant. Publiquem quatre articles de temàtiques diferents, però que tenen en comú la necessitat d'alliberar la memòria que el nobel hongarès Imre Kertész denunciava fa poc. I és necessari fer-ho amb la nostra memòria nacional, d'una banda, i amb la memòria política d'Europa i la seva cultura. La primera la tracta Miquel López Crespí, que ens introdueix una revisió crítica, un toc d'alerta combatiu per repensar la mal dita transició. Veus agosarades com la d'aquest autor s'atreveixen a qualificar-la de transacció entre la dreta oficialista i l'esquerra frívola de poltrones, i de la qual ara en patim la prepotència històrica de la classe política del país veí".

Rels vol contribuir a enriquir el panorama de la nostra cultura. Es tracta d'una publicació d'abast de tots els Països

Catalans dedicada a donar notícia, de forma objectiva i independent, de les principals activitats culturals de la nostra terra.

En el Consell Assessor de Rels podem trobar, entre molts d'altres intel·lectuals catalans: Ricard Salvat, Zoraida Burgos, Miquel López Crespí, David Castillo, Neus Aguado

Dirigida per Adrià Chavarría i Ivan Favà, el Consell de Redacció és format per Xavier Ballester, Lluïsa Cavallé, Thaïs Cloquell, Jordi Laplana i Jordi Martí. En el Consell Assessor podem trobar, entre molts d'altres intel·lectuals catalans: Ricard Salvat, Zoraida Burgos, Miquel López Crespí, David Castillo, Neus Aguado, Fina Birulés, Maria Bonet, Mari Chorda, Agustí Colomines, Josefa Contijoch, Adelina Escandell, Robert Escoda, Leonardo Escoda,

Josep-Anton Fernández, Gerard Horta, Lluïsa Julià, Jesús Massip, Frederic Mauri, Albert Mestres, Manel Ollé, Montse Palau, Teresa Pasqual, Manuel Pérez Bonfill, Albert Roig, Antoni Salcedo, Josep Sánchez Cervelló, Salvador Tarragó i Gerard Vergés. Les fotografies són de Pere Grimau.

Com deia el manifest fundacional d'aquesta nova eina d'intervenció cultural catalana: "Els membres que formen el grup de treball que pretén endegar la publicació de la revista Rels està constituït per persones interessades per les manifestacions culturals. La raó que ens uneix són inquietuds professionals i intel·lectuals comunes amb voluntat de cercar a través d'un mitjà escrit formes de reflexió culturals i la seva difusió.

"Els objectius han d'anar encaminats a respondre unes suggestions com la realitat dels Països Catalans, l'actualitat cultural i la crisi present.

"Tractar temes amb la idea de localitzar allò universal i universalitzar el fet local. Des d'aquestes terres cap a fora i viceversa.

"Els tres aspectes els pretenem tractar des de vessants culturals diverses: les idees polítiques, la societat, la literatura, l'art, la filosofia, la història i la religió". Els tels. de contacte són: 932681202 i el 62675360. Podeu escriure un missatge electrònic a: rels@tinet.org (Redacció). Ω

DORMINT AMB EL NOSTRE ENEMIC

Aconseqüència del cop d'estat xilè de 1972, el president Allende va estar preocupat durant unes hores per salvar la vida d'Augusto Pinochet. Allende el considerava un home d'absoluta confiança. I com que la lleialtat militar de Pinochet amb el Xile democràtic havia estat exemplar, Salvador Allende va deduir que altres generals de la cúpula castrense, suspects de colpistes des de feia mesos, l'haurien arrestat (o quelcom pitjor). Fins poc abans de morir Allende va viure content i enganyat. No podia concebre que fos precisament Pinochet el cap de la insurrecció.

Molts són els que en algun moment s'han dit: «Això a mi no m'està passant. No pot ser. No és veritat». I és que hi ha fets que de tan esgarrifosos no tenen cabuda en el nostre univers mental. El periodista Alfons Quintà pensa que als que ens ha tocat el paper de víctimes, potencials o reals, de la gran varietat de formes d'extermini de nacions (una de les quals és el genocidi cultural) hem d'estar amatents: «Hem d'evitar la passivitat que tristament va caracteritzar els jueus alemanys dels primers anys del nazisme. Van creure que els seus enemics tenien cor (...) que Hitler, al cap i a la fi, acabaria moderant-se» (Avui, 7-12-02).

En aquesta línia, tant en els llibres *Dolor de llengua* d'Enric Larreula com *Conversa amb el meu gos sobre França i els francesos* de Joan-Lluís Lluís hi ha exemples de rossellonesos i altres catalanoparlants que de joves veien impossible la desaparició del català. «Hi era present com els boscos, com les muntanyes mateixes, formava part del nostre esperit... Qui s'ho podia creure això... Si qualcú m'hagués dit que desapareixeria hauria pensat que s'enganyava. I ja veus ara...», confessa un dels nombrosos entrevistats a *Dolor de llengua*. Seguint aquest fil, el psicòleg Carles Muñoz Espinalt recalca que sovint els catalans semblen negats per comprendre els pocs escrúpols que gasten els espanyols con mando en les seves esbojarrades pretensions i ens resulta impossible mesurar el volum dels seus deliris de grandesa: «Ens autoprogramem per la via de l'error de tant repetir-nos: no serà tant».

En un altre moment, Muñoz Espinalt apunta que durant els primers anys de la Segona Guerra Mundial, es parlava de trasplantar dos milions set-cents mil persones de l'Espanya de Franco (dos milions serien del Principat de Catalunya i del País Valencià i la resta d'Euskadi, Astúries i Múrcia, zones on també sospitaven que hi havia molts rebels en potència): «Entre els més exaltats jerarques del feixisme espanyol, cada vegada que Mussolini els prometia tot el Marroc per a ells, ja especulaven amb el nombre de catalans i d'altra gent que consideraven indesitjable que hi trasplantarien, mentre repoblarien el nostre territori amb homes de confiança de l'imperio». Aquestes paraules queden confirmades pel Dr. Franz-Berndt Speicher, professor d'història contemporània de la Universitat d'Hamburg, quan assegura que: «si el III Reich hagués guanyat la Segona Guerra Mundial, ja s'havia disposat la deportació de població d'origen català -independentment de la seva ideologia- cap a camps de concentració al nord d'Àfrica, i el posterior repoblament de la terra catalana amb gent vinguda d'altres terres d'Espanya. Com que el destí bèl·lic va impossibilitar de complir amb la primera part del projecte genocida dels franquistes, no es va dubtar posteriorment a provocar l'allau migratori bestial que va patir Catalunya durant la dictadura, amb el fi de descohesionar la nació catalana» (L'Estel, 1-7-97). De fet, Joan Fuster esgrimeix que durant el franquisme algun ministre no va tenir cap escrúpols a confessar que estimulava la «invasió pacífica» dels treballadors castellanoparlants, la unitat de l'Estat venia reforçada, perquè, a la llarga, produiria la castellanització total dels Països Catalans. Amb tot, l'escriptor de Sueca pensa que la il·lusió de Madrid no és resoldre el problema econòmic, ni la convivència liberal, ni remeiar la desocupació laboral a Andalusia o a Extremadura: «Tots tracten que la perifèria parli en castellà. Tots. No és solament l'herència del franquisme. O sí».

N'hi ha o no n'hi ha per tant?
Ω

QUIM GIBERT,
ENSENYANT

ANTONI IGNASI ALOMAR

L'any 1921 es va entregar a viure a ca'l vicari general de Mallorca, mossèn Antoni Maria Alcover, un jove de 17 anys que venia de Ciutadella de Menorca. S'havien conegut allà a una reunió per mostrar com s'havia de fer per arregar paraules per al gran Diccionari de la Llengua Catalana que el capellà volia fer. En aquella reunió, aquell jove, aleshores un infant de només 13 anys i de nom Francesc de Borja Moll i Casanovas, ja es va convertir en el corresponsal principal a la seva illa dels col·laboradors del Diccionari.

Francesc de B. Moll al cap de molts anys, amb el seu humor, va recordar que mentre els nins de la seva edat aprenien a tirar la baldufa ell aprenia llatí i jugava amb diccionaris a la biblioteca de son pare i a la del seminari de Ciutadella, obert per a ell tot lo dia a l'estiu.

D'aquella primera amb reunió amb Alcover l'any 1917 i de la incorporació el 1921 a la tasca del Diccionari en va dependre tota la seva vida. Se'n va anar a viure a Palma. En el seminari havia seguit els seus únics estudis oficials, de batxillerat. La resta de la seva formació va ser autodidacta: va aprendre tot sol amb els llibres de la gran biblioteca de lingüística d'Alcover i amb alguns cursets, això sí, dels millors especialistes del món que havien vingut a Mallorca per orientar mossèn Alcover en el Diccionari. Així va tenir a mà uns coneixements de llengua que encara no s'ensenyaven a cap de les universitats on hauria pogut anar. I també va

aprendre alemany, italià i francès. Tenia l'exemple de son pare que havia estat una persona culta sense haver tengut estudis i de qui havia rebut l'aptitud per la música i pel dibuix, que li permeté fer els dibuixos de les Rondalles mallorquines.

El jove Moll a la fi va arribar a ser la mà dreta de mossèn Alcover: quan havien arribat als 6.000.000 de fitxes de paraules i havien de començar a treure el Diccionari, el capellà havia quedat tot sol, perquè no s'havia entès amb qui més necessitava per publicar-lo, és a dir, el món cultural, polític i econòmic que més afavoria la llengua catalana, a Barcelona i Mallorca. I a damunt, Alcover després va quedar retut per dos atacs de feridura. Moll va començar millorant l'estil de la part del diccionari que escrivia Alcover i va acabar escrivint-lo tot ell tot sol. Gràcies a ell quan va aparèixer el primer fascicle, el seu alt nivell científic va ser una sorpresa per a tothom, perquè l'estil d'Alcover, immillorable per a les Rondalles, no hauria estat el millor per a una obra com aquella.

Llavors, el 1932, va morir Alcover i Moll obtingué la propietat del Diccionari, de la impremta i de la biblioteca. En temps de la guerra del 1936 i uns quants anys més, no va poder aparèixer cap nou fascicle, per manca de paper i d'electricitat i perquè amb la guerra i la prohibició del català era molt difícil trobar els subscriptors que ja hi havia i fer-ne de nous. Però Moll no s'aturà de redactar-lo i va poder viure gràcies a la impremta i al seu coneixement

d'idiomes: en va publicar uns manuals de molt d'èxit, les Rondalles mallorquines d'Alcover, tornà treure la revista del Diccionari d'Alcover i començà un parell de col·leccions de llibres en català, aquests sense gaire benefici.

El primer llibre de la col·lecció Les Illes d'Or, l'any 1937, va ser una gramàtica de la llengua catalana.

Acabada la guerra, va venir la prohibició de publicar res en català, ni el catecisme de la doctrina cristiana, i Moll seguí publicant la gramàtica i les Rondalles d'amagat. Insistentment contra la censura, que hi havia de donar permís, a poc a poc començà a tornar publicar obres en català. La publicació del Diccionari, es va reprendre el 1949 amb una campanya de propaganda que va fer gratuïtament una empresa de publicitat de Barcelona.

Quan es va restaurar a Palma l'Estudi General Lul·lià, Moll hi començà a fer classes de català, que abans es feien mig d'amagat.

S'havien trobat subvencions econòmiques, no oficials, per al Diccionari i el 1962, l'any del centenari del naixement de mossèn Alcover, va acabar la gran obra, amb prop de 10.000 pàgines. Alcover li havia canviat el nom pel de Diccionari Catal, Valencià, Balear perquè l'ajudassin més fora de Catalunya, però a Moll li agradava que li diguessin l'Alcover-Moll.

Una altra obra que va unir Alcover i Moll varen ser les Rondalles Mallorquines d'Antoni M. Alcover, els llibres més populars a Mallorca durant tot el segle XX i que varen mantenir la lectura en català en temps de prohi-

bicions. Moll les va seguir publicant i amb la seva emissió per ràdio, en què ell mateix feia de narrador, va fer que el català tornàs a la ràdio, també en temps de prohibició.

Aquí no s'acabà, però, l'aportació de Francesc de B. Moll al país. El mateix 1962 va promoure el naixement de l'Obra Cultural Balear, que va aplegar públicament tots els esforços per la nostra llengua i cultura i els donà una nova empenta en temps de Franco, començant per les celebracions litúrgiques, de manera que, gràcies especialment a mossèn Alcover i a ell, a les Balears la llengua catalana és legalment oficial i única considerada pròpia i a més amb el nom que reconeix la seva unitat amb la de Catalunya i València, una unitat que és imprescindible per a una llengua d'11 milions de persones.

Per sospesar bé l'obra de Moll com a lingüista, editor i defensor de la nostra llengua, res millor que la seva descripció de la situació en què va pujar vuit fills i va publicar el Diccionari, més de 400 volums d'altri en català, prop de 50 de propis i moltíssims d'articles i conferències, de gramàtica, fesiologia regional del català, diccionaris, noms de persona i de lloc, etc: Moll diu que tot ho va voler fer encara que aleshores fos «en una llengua minoritària i sense alfabetització escolar, en un país petit i tancat, en un ambient enrrit per la manca de consciència de poble i per la pressió adversa del poder públic, de l'ensenyament foraster i de tot de factors fonamentadors d'un complex d'inferioritat social.» Perquè va ajudar la seva terra a superar aquestes traves, va rebre la

medalla d'or de les Illes Balears i de la Generalitat de Catalunya i fou nomenat doctor honoris causa de les Universitats de Basilea, Barcelona, les Illes Balears i València. Ω

El fill de boira

En temps de la revolta dels Segadors (1640-1652), les tensions existents entre els monjos catalans i castellans que residien a Montserrat s'aguditzaren de valent. L'enfrontament va desencadenar l'expulsió dels montserratins castellans de l'abadia. Aquest episodi tan desconegut de la nostra història va ser un dels detonants que va empènyer Ramon Monton Lara (Sabadell, 1959) a gestar El nyèbit (Editorial Proa, Barcelona 2003), el seu darrer llibre.

El nyèbit és l'autobiografia d'un enigmàtic rodamón del segle XVII «bohemi de naixement, de formació turca, nació catalana d'adopció i últim ofici conegut comediànt d'una companyia anglesa», que fuig de la misèria cercant un paradís més

enllà d'unes muntanyes mitificades (Suïssa).

El fet de ser germanista i llicenciat en història, ha estat per Monton d'una gran utilitat a l'hora de narrar el periple europeu del Nyèbit: «Vaig passar uns mesos a Münster, ciutat on es van signar els tractats de pau de la Guerra dels Trenta Anys (1618-1648). Aquesta estada a Alemanya em va anar molt bé per documentar-me sobre l'època i fer una excursió a Praga, on vaig descobrir un cert paral·lelisme entre el destí de la nació bohèmia i catalana. Totes dues van perdre la seva independència. Els bohemis en aquella mateixa guerra i els catalans en la de Successió. Entre una cosa i l'altra, vaig començar a construir l'estructura d'aques-

ta complexa novel·la».

És esquifit, lleig, amb nas de patata i una mirada que oscil·la «entre la d'un colomí espantat i la d'un bou amb son endarriada». I és que el nyèbit fa tant de fàstic que l'autor es pregunta si els cabells d'estopa d'aquest homenet són «humans o empeltats d'un porc senglar». Si mai ensopegueu amb un tipus així, esteu sens dubte davant d'un ésser «desgraciat, bergant, pollós, perdulari, trinxeraire, vagabund i qui sap quantes coses més». Però perquè aquest encontre es produeixi heu de fer una incursió en el túnel del temps. I aterrar en l'obscuritat d'una Europa devastada on ser un nyèbit no era tan estrany.

Tot i que d'en Maximilià Tonevi Abdul Romuald Jordi Julià, àlies el Nyèbit, no en podem conservar cap retrat perquè és una criatura nascuda de

la ficció, Ramon Monton s'inspira, per imaginar-lo, en una pintura del milanès Guiseppe Arcimboldo, que apareix en la portada del llibre. El pintor Arcimboldo, famós per les estranyes composicions de figures humanes fetes amb flors, fruites, crustacis..., va rondar en la cort de l'emperador Rodolf, quan Praga era el bressol de l'art, la cultura i el coneixement.

No és casual que Ramon Monton obtingués l'any 1999 el Premi de la Fundació Enciclopèdia Catalana per a projectes d'obres literàries. I és que El nyèbit és una novel·la d'acció, amb uns regalims d'ironia, que es llegeix molt bé: «Drama i farsa, amor i guerra, religió i utopia, reis i indigents, alquimistes i comedians, fades i princeses, monjos i bandolers, somni i realitat, història i llegenda, Orient i Occident es

barregen en un mosaic que reflecteix, com un inacabable carnaval barroc, les convulsions d'una època de profunda crisi de civilització». Però sobretot, El nyèbit és per l'autor una demostració de com els vaivens de la història tenen uns motius tan atzarosos i impresentables com els que guien les nostres pròpies existències: «el nyèbit sóc jo». Ω

Quim Gibert, ensenyant.

Un no molt fort a la guerra

Estic del tot espantat en llegir els diaris, escoltar la ràdio, veure la televisió i escoltar les xerrameques pels bars, pels carrers i per onsevulla. Que els partits polítics inflen a la gent de l'Estat espanyol amb manifestacions contra la guerra per desprestigiar el PP. Jo vos vull demanar: ¿És que a totes les nacions del món amb mils de milions de persones també se manifesten per desprestigiar el PP d'Espanya? Vaja, Vaja! Siem més conscients i tenguem menys hipocresia i demagògia! I llavors, sou molts els qui a les festes assenyalades les vos voleu donar de cristians i anau a combregar mentre que feis un gros atemptat contra el cinquè Manament de la Llei de Déu. No us adoneu que feis un gran sacrilegi. Més vos valdria anassiu a prendre la comunió de tallades de rave,

de tacons de sabata o d'un tros d'escorxa de pi. Ω

GUILLEM
CREMAT DE SA
POBLA

Nin iraqüà cremat

Bush americangotic

Cap obert

FIRA D'ANDRATX

Components de la companyia de teatre Voramar d'Andratx dirigida per Joan Porcel. Feren campanya contra la guerra. Tel. 619 705 775

En Biel Puigserver i en Josep Bestard són els caps de llista pel PSM i UM a la batlia d'Andratx. Fan comptes posar el PP a la oposició. Feia 20 anys que el PSM no se presentava a les municipals d'Andratx. Tel. del PSM 971 426 173. Tel d'UM 607 164 209 andratx@unio-mallorquina.com

És la Coral Municipal d'Andratx que dirigeix en José Maria Moreno. Tel. 971 235 887

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom .....

Adreça .....

C.P. .... Població .....

C.I.F. .... Tel .....

M'interessa una subscripció

C/c o llibreta núm.

Codi Entitat	Codi Agència	D.C.	Número de Compte

Se subscriu **L'ESTEL** per un any prorrogable si no hi ha ordre en contra i per un import de 35 € anuals

Signatura:

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

**Deixem-nos de guerres que no ens interesen
i de pau que no són més que mentides.
Treballem pel que ens importa realment.**

**La Sobirania dels Països Catalans!
La Nostra Terra i la Nostra Gent
abans i per damunt tot!**

**CATALUNYA TOTAL!
Quan Castella sia morta
i no hi resti un sols ser viu
Catalunya, lliure i forta
alçarà son front altiu.**